

Upravištvu: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2. — Telefon št. 190.
Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga číslo 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina z ušsa mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi
po tarifu.

Volilec! Državljan!

Ko dobiš v roke današnjo številko, boš najbrž že izvršil svojo nacionalno dolžnost s tem, da si na volišču oddal svoj glas nacionalni kandidatni listi v svoji občini. Ako morda tega še nisi storil, potem ne odlagaj kar nič več, marveč pojdi volit takoj!

Voliti moraš tudi, ako je morda v Tvoji občini samo ena kandidatna lista. Tudi v tem primeru je dragocen vsak glas, ker je treba pokazati, da postavljena kandidatna lista res odgovarja volji občanov. Številna udeležba tudi po teh občinah naj bo manifestacija za narodno slogo in nacionalno misel!

Ako pa si sam že volil, s tem Tvoje delo še ni končano. Za dalekosežno odločitev gre danes. Za to gre, da bo zmaga nacionalne in državne misli kar največja in najlepša. Tako popolna mora biti, da ne bomo nikdar več imeli posla z razdiralno punktaško politiko, ki nas ovira, da bi mogli vse sile posvetiti izboljšanju gospodarskih in socialnih razmer.

Zato je potreben glas prav slehernega volilca, ki se da pridobiti za nacionalno stvar. In zato poizvedi, ali so vsi Tvoji znanci in sosedje že volili. Za kogar izveš, da še ni, pojdi k njemu in poskrbi, da bo gotovo šel volit nacionalno listo. Vsak glas je dragocen, pa četudi je v občini morda več tisoč volilcev.

Punktaški hujšaki bodo mogoče v noči in danes raztrosili še vse mogoče izmišljotine, da bi zbegali ljudi. Tudi v tem primeru je Tvoja dolžnost, povsod in vsem povedati, da je vse laž, kar so si punktaši izmislili. Ničesar takega, kar bi vplivalo na volitve, se ni zgodilo ne večera, ne v noči. Nobena nova navodila niso bila izdana za volilce. Navodilo je slej ko prej samo eno:

Volite vsi nacionalne liste! Volite brezpogojno in za vsako ceno!

Radio Ljubljana bo oddajal danes volilna poročila vsako uro od 10. dopoldne dalje, zvečer pa sproti objavljati volilne izide, kakor bodo prihajali v Ljubljano.

Krajevne organizacije JNS in vse naše dopisnice prosimo, da takoj, čim bo glasovanje končano, telefonično sporoče izid »Jutru« (tel. 3122—3126) ali pa banovinskemu tajništву JNS (tel. 3499). Ni pa treba poročati na obe strani, ker si bosta uredništvo in tajništvo došla poročila medsebojno izmenjavala.

Telefonično (ali brzojavno) poročilo naj se glasi nekako takole: občina Dobova, 832 volilcev, 766 (oddanih) glasov, (lista) Medved 410, Modic 356. Poročilo naj se na kratko postavi le še, ako se je v občini zgodilo kaj izrednega.

Titulescovi razgovori v Sofiji

Sofija, 14. oktobra. AA. Titulescu nadaljuje razgovore z bolgarskimi politikmi. Li- si sodijo, da se vrše razgovori po eni strani o splošnih balkanskih vprašanjih, po drugi strani pa o vprašanjih, ki se tičejo same Rumunije in Bolgarije. Obenem dodajajo, da pri večeršnjih razgovorih ni bilo govora o ponudbi Bolgariji, naj bi pristopila k Mali antanti.

Izreden kongres avstrijskih socialdemokratov

Dunaj, 14. oktobra. AA. Danes se je začel izredni kongres socialno-demokratske stranke. Na njem bodo razpravljali o političnem položaju. Poročal bo poslanec dr. Oton Bauer. Bivši vodja Schutzbunda dr. Deutsch bo poročal o izjemnem statusu socialno-demokratske stranke. Na kongres so prišli delegati skoraj iz vseh evropskih držav. Kongres ni javen.

Glavni organ socialistične stranke »Arbeiter Zeitung« piše, da kongres ne bo razpravljajl samo o taktiki nastopa zoper fašizem, temveč tudi o programskih vprašanjih, tako n. pr. o predlogu, da se črta iz programa zahteva po priključitvi Avstrije k Nemčiji, in o predlogu, da se stranka izreče za nevtralnost Avstrije. Razen tega bodo na kongresu razpravljali tudi o sestavi vodstva stranke in o zahtevi, da naj se ustanovi med zastopniki stranke in kongresom strankin svet 60 članov. Člani tega sveta ne bi smeli biti nameščeni stranke, zastopniki sindikatov in ne politični kandidati.

Štirje inozemski odvetniki izključeni od lipskega procesa

Berlin, 14. oktobra. AA. Na današnji razpravi proti domnevnim požigalcem državnega zbora je prišlo do incidenta. Predsednik sodišča je razglasil, da je sodišče sklenilo odstraniti iz dvorane štiri inozemske odvetnike, enega Američana, enega Francoza in dva Bolgara, ker so poslali uradnemu nemškemu zagovorniku pismo, v katerem odobravajo nastop Dimitrova in obsojajo ravnanje policije. Vse štiri odvetnike so odpeljali na policijsko ravnanjstvo, da jih zaslišijo.

Nato se je nadaljevalo zasliševanje prič. Zaslišani so bili zlasti gasilci, ki so pripovedovali o požaru samem.

Izstop Nemčije iz Društva narodov in odhod z razorožitvene konference

Nemške delegacije že zapustile Ženevo — Razpust Reichstaga in vseh deželnih zborov in razpis novih volitev, ki bodo obenem plebiscit za novo nemško politiko — Mogočen odmev nemškega koraka po vsej Evropi

Pariz, 14. oktobra. r. Nemška vlada je danes iznenadila ves svet z novo diplomatsko potezo, ki pa lahko postane usodna za njo samo. V odgovor na enotno stališče, ki so ga po večtedenskih pogajanjih in razgovorih zavzele velesile, soglašajoč v tem, da se ne more dopustiti ponovno oboroževanje Nemčije, je nemška vlada danes objavila svoj izstop iz Društva narodov ter razpisala nekako ljudsko glasovanje o sedanjih nemških zunanji politiki.

Kakor je ta korak Nemčije mednarodne politične in diplomatske kroge iznenadil, pa je na drugi strani le potrdil, da je Nemčija danes docela osamljena in je že samo s tem odstranjena vsaka nevarnost, da bi se nemški imperializem še kdaj razbohotil. Ta korak Nemčije bo po sodbi tukajšnjih diplomatskih krogov še bolj strnil enotno fronto proti nemškimi oboroževalnim zahtevam, na drugi strani pa pospešil razgovore za doseg sporazuma glede razorožitve, ker ne bo več nikogar, ki bi jih oviral in zavlačeval, kakor je to delala ves čas nemška delegacija, postavljajoč vedno nove zahteve.

Nemčija utemeljuje svoje postopanje s tem, češ, da bi bilo žaljivo za ves nemški narod, če bi nemška vlada pristala na razorožitev, kakor jo predlagajo ostale velesile, ne da bi se ji obenem dovolilo pod krinko enakopravnosti postaviti enake armade, kakor jo ima n. pr. Francija.

Razorožitvena konference se bo po dogovoru med delegacijami v Ženevi neovirano nadaljevala in bo prepuščeno Nemčiji, da uravna svoje nadaljnje postopanje, upoštevajoč obenem posledice, ki bodo iz vsega tega nastale. Kajti jasno je, zahtujejo v francoskih diplomatskih krogih, da bodo sedaj velesile najstrožje pazile na to, da bo Nemčija vestno izpolnjevala vse določbe mirovne pogodbe, zlasti v pogledu prepovedi oboroževanja.

Proglas nemške vlade

Svoj korak opravičuje s tem, da ne more sprejeti novega „diktata“ velesil

Berlin, 14. oktobra. AA. Nemška vlada je izdala tale proglas:

Nemška vlada in nemški narod sta si edina v volji, da vodita politiko miru, spravljivosti in sporazuma in da bodi ta politika temelj vseh sklepov in vseh dejanj. Zato nemška vlada in nemški narod odklanjata nasilje kot sredstvo, ki ne more odstraniti obstoječega spora med evropskimi državami.

Proglas dalje zatrjuje, da je Nemčija pripravljena popolnoma uničiti vse svoje orožje, če tudi druge države enako store. Pripravljena je rešiti vse probleme s pogajanjem in zato sta nemška vlada in nemški narod pripravljena vsak trenutek podpisati kontinentalne mirne o ne-napadanjem, jamčiti evropski pak za dolgo dobo, vse storiti za obnovo gospodarskega blagostanja in sodelovati pri splošni obnovi kulture. Nemška vlada in nemški narod sta prejšnjega prepričanja, da zahteva njuna čast, da se dovolji Nemčiji enakopravnost, ki je moralni in politični pogoj, brez katerega nemški narod in nemška vlada ne moreta sodelovati pri mednarodnih ustanovah in mednarodnih pogodbah. Zato nemška vlada in nemški narod popolnoma soglašata s tem, da se Nemčija umakne z razorožitvene konference. Nemčija je pripravljena rajši vse pretrpeti, kakor — da bi v bodoče podpisala pogodbe, ki bi bile nesprejemljive za vsakega moža časti.

Proglas nato ponavlja miroljubna zagotovila in zaključuje:

Nemška vlada postavlja nemškemu narodu tole vprašanje: Ali nemški narod odobrava politiko vlade, kakršno orisuje ta proglas, in ali se ji je pripravljen priključiti ter svečano izjaviti, da je izraz njegove lastne misli in njegove lastne volje?

Hitlerjev manifest

Berlin, 14. oktobra. s. Nemškim novinarjem je minister Gœbbels izjavil:

V imenu državne vlade vas obveščam, da je državni kancelar naslovil na nemški narod tale proglas:

V odkritosrčni želji, da izvedejo mirno notranjo obnovo našega naroda in državnopolitičnega in gospodarskega življenja, so se prejšnje nemške vlade v zaupanju na priznanje dostojne enakopravnosti izjavile pripravljene vstopiti v Društvo narodov ter sodelovati na razorožitveni konferenci. Nemčija je bila pri tem kruto varana. Kljub naši pripravljenosti, nadaljevati še izvršeno razorožitev do zadnjih konsekvenc, se druge države niso mogle odločiti, da izpolnijo v mirovni pogodbi dana zagotovila. Z zavednim odklepanjem pravičnega, moralnega in stvarne enakopravnosti Nemčije so bili nemški narod in njegove vlade vedno in vedno ponižani. Ko se je nemška vlada 11. dec. 1932, ko ji je bila izrečno zagotovljena enakopravnost, po novno izjavila pripravljeno, da sodeluje pri pogajanjih razorožitvene konference, so sedaj oficijelni zastopniki, drugih držav v javnih govorih in direktnih izjavah nemškemu zunanjemu ministru in našim delegatom sporočili, da se sedanjim Nemčiji ne more več priznati enakopravnosti. Ker vidi nemška vlada v tem postopanju nepravilno in nečastno diskriminacijo nemškega naroda, ona v teh okoliščinah kot drugorazredni in brezpravn narod ne more več sodelovati pri pogajanjih, ki bi dovedla samo do novih ponižanj. S tem, da nemška vlada manifestira svoje nezrušljivo voljo po miru, izjavlja z ozirom na to ponižujoče postopanje svoje najglobljeje obžalovanje, da mora zapustiti razorožitveno konferenco. Zaradi tega bo tudi prijavila svoj izstop iz Društva narodov.

Nemška vlada bo predložila to svojo odločitev, spojeno z novim priznanjem za po-

litiko najodkritosrčnejše ljubezni do mi- ru in pripravljenosti za sporazum nemške- mu narodu, da zavzame svoje stališče ter pričakuje od njega manifestacijo iste mi- roljubnosti, pa tudi istega mišljenja o ča- sti in iste odločnosti.

Zaradi tega sem kot kancelar nemške države predlagal državnemu predsedniku v svrhu vidnega znaka soglasne volje vlade in naroda, naj predloži to politiko državne vlade narodu v odločitev s tem, da se razpusti nemški državni zbor in tako da nemškemu narodu prilika izvoliti one poslance, ki bodo kot pravi zastopniki te politike miru in časti mogli nuditi narodu jamstvo za neustrašeno zastopstvo njegovi- h interesov v tem smislu.

Kot kancelar nemškega naroda in voditelj narodno socialističnega pokreta sem prepričan, da se bo ves narod strjen kakor en moč zavzel za priznanje in odločitev, ki izvirja ravno tako iz ljubezni do našega naroda in spoštovanja pred njegovo častjo, kakor iz prepričanja, da se more pomirjenje sveta, ki je za vse potrebno, doseči le tedaj, ako bo na mesto polmov zmagovalci in premaganci stopilo idealno upoštevanje enakih življenjskih pravic vseh.

Usodni sklepi

Berlin, 14. oktobra. AA. Nemška vlada je sklenila, da ne bo več sodelovala na razorožitveni konferenci in da stoji iz Društva narodov. Obenem je sklenila razpustiti državni zbor. Nove plebiscitarne volitve se bodo vršile 12., novembra.

Obenem z odlokom o razpustu Rajhs- taga je Hindenburg podpisal tudi odlok o razpustu vseh nemških deželnih zborov. Nič pa še ni ukrenjeno glede izvolitve novih pokrajinskih zastopstev.

Nemška vlada je v zvezi s temi ukrepi izdala tudi zakon, po katerem se izpremeni zakon o poenotenju države z dne 7. aprila v toliko, da »stathalterje« posamežih dežel državnim predsednik lahko vsak trenutek na predlog kancelarja odstavi.

Sklep nemške vlade, da zapusti Društvo narodov in razorožitveno konferenco, je bil še danes sporočen v Ženevo in tujim vladam.

Nemška delegacija zapustila Ženevo

Ženeva, 14. oktobra. AA. Nemška delegacija zapusti drevi Ženevo. Dati ni hotela nobene izjave, tudi ne nemškim novinarjem, ki so akreditirani v Ženevi, češ da njima več nikakih novostil za dajanje izjav v imenu Nemčije.

Nemci si delajo reklamo

Berlin, 14. oktobra. AA. Hitler je imel nocoj v radiju govor, ki so ga prenašale vse nemške postaje. Ob 1. ponoči po srednjeevropskem času so ga ponovili in razširili v angleščini, francosčini, španščini in portugalsčini na kratkih valovih.

„Siegreich wollen wir Frankreich schlagen“

Pariz, 14. oktobra. r. Značilno za razpolo- ženje, ki vlada v Nemčiji, je splošna prire- ditev nemških radionostil, ki so pod v- bovinim vodstvom ministra za propagando Gœbbelsova. Ob zaključku programa so vse nemške radionostaje oddale znano mili- tariatno hujkajočo pesem: »Siegreich wollen wir Frankreich schlagen!« (Zmagov- ilno hočemo poraziti Francijo.) To pesem je minister za propagando predložil tedaj, ko so se vršila pogajanja v Ženevi. Preporo- dal, čeraj na se je prividno že pod vtiom dohodkov, ki so se izvršili danes v Nemčiji, znova in oestentalno predvajala.

„Proč od zastrupljene ženevske atmosfere“

Berlin, 14. oktobra. s. O izstopu Nemčije iz Društva narodov je dosedaj le malo komentirjev. »Berliner Börsenzeitung« pravi, da se je sedaj izvršilo osvobodilno de- janje naravnost genialne koncepcije. Hitler je s svojo odločitvijo rešil Nemčijo iz ne- varne atmosfere zunanje politične negoto- vosti in svet bo, ako bo pameten, spoznal, da mu je nemški kancelar pokazal pot, po katerem more tudi svet priti iz sedanje nevdružne svetovno politične situacije. Nemčija je z izstopom iz Društva narodov

dobila zopet proste roke in možnost za uspešne zveze med državami izven zastrup- ljene ženevske atmosfere.

Kako bodo glasovali

Berlin, 14. oktobra. s. O tehnik pri- hodnjih državnozbornih volitev poroča »Lokalanzeiger«: Za ljudsko glasovanje in za s tem glasovanjem združenimi državno- zbornimi volitvami, se bosta oddali dve glasovnici. Na eni glasovnici se bo odgovorilo »za« ali »ne« na vprašanje vlade glede izstopa iz Društva narodov, na drugi gla- sovnici pa se bodo volili poslanci. Postav- ljena bo samo ena lista.

Odmev v Ženevi

Postopanje Nemčije bo samo še učvrstilo solidaren odpor ostalih držav proti Nemčiji

Ženeva, 14. oktobra. g. Kmalu po dana- šnji seji predsedstva razorožitvene konfe- rence, na kateri so se zedinili zastopniki vseh velesil za skupno zadržanje napram Nemčiji, je prišla iz Berlina senzacional- na novica, da Nemčija ne bo več sodelovala na razorožitveni konferenci ter da bo iz- stopila iz Društva narodov. Ta sklep nem- ške vlade, ki je bil sprejet na osnovi po- ročila o rezultatih seje predsedstva razoro- žitvene konference, je v Ženevi deloval kot bomba in je silno vznemiril tudi vse dele- gacije posameznih držav. Paul Boncour je vznemirjen vzkliznil: »Oh, moj Bog, to- rej...« V Parizu pa ta vest ni delovala tako hudo.

Popoldne ob 15.30 se je sestel na sejo svet Društva narodov. Nemški delegat Keller je svet DN pisмено obvestil, da ne more več zavzeti svojega mesta v njem.

V krogih Društva narodov vlada veliko razburjenje, ker se ni pričakoval tak korak Nemčije.

Prva skrb ženevskih politikov je sedaj posvečena temu, da se zagotovi bodočnost razorožitvene ideje. V Ženevi poudarjajo, da se je z izstopom Nemčije iz razorožit- vene konference vsaj dosegla jasna ločitev duhov. V Ženevi je bilo zlasti slabo spre- jeto dejstvo, da hoče nemška vlada izvesti ljudsko glasovanje o svoji današnji odlo- čitvi. V krogih angleške delegacije izjav- ljajo, da plebiscit v Nemčiji v današnjih razmerah ne more biti drugo, kot duhov- na mobilizacija proti Franciji, Angliji in Zedinjenim državam.

Od vseh delegacij je bila danes najbolj presenečena italijanska, čije dosedanje po- litične načrte v raznih evropskih vpraša- njih je prekrizal današnji korak Nemčije.

Ženevska razorožitvena pogajanja se bo- do nadaljevala. Ta pogajanja so tiak za- rudi negativnega stališča nemške delegaci- je napredovala zelo počasi. Menijo, da se bodo pogajanja zaradi izstopa Nemčije iz kroga za sporazum pripravljenih evropskih narodov sedaj hitreje in bolj uspešno raz- vijala.

Voditelji delegacij velesil so se že danes popoldne posvetovali, kako naj se postop- a pri sestanku glavnega odbora razoro- žitvene konference sprčo odsotnosti nem- ške delegacije. Velika večina delegacij je za to, da se vsekakor vrši ponedeljska seja.

Splošen vtis je, da se hoče Nemčija s prekinitvijo svojih odnošajev do Žene- ve izogniti uvedbi kontrole mnogobrojnih kršitev mirovni pogodbe. Nemčiji je slo prav za prav le za to, da legalizira te kršit- ve, ko je tako trdovratno zahtevala od- britev, da sme imeti prepovedano orožje. Ker pa so vse države v tej točki ostale nepopustljive, je nemška vlada raje preki- nila vsako nadaljnjo razpravo. V Ženevi naglašajo, da mirovne pogodbe z izstopom Nemčije ne bodo oslajljene in da ostane- jo slej ko prej v veljavi. Na drugi strani menijo, da se bo francosko-angleška soli- darnost z izstopom Nemčije še bolj utrdi- la in da bo prišlo do sodelovanja med ve- lesilami in malimi državami.

„Mirovne pogodbe se bodo strogo izvajale“

Prvi odgovor Pariza na nemški korak — Po mnenju pariških krogov so Hitlerja notranjepolitične težave prisilile k temu postopanju

Pariz, 14. oktobra. AA. Vest o izstopu Nemčije iz DN je v Parizu tem bolj prese- netila, ker tega nihče ni pričakoval. Dala- dier in Boncour sta si resno prizadevala, da z liberalno politiko in z velikim razumeva- njem omogočita Nemčiji pristop k splošni razorožitveni konvenciji. Toda ravno v tre- nutku, ko so razgovori prišli do kulminaci- je in začeli zbuhati ujanje, da bi se dal do- seči uspeh, je Nemčija vzela nase težko odgovornost in se umaknila iz vseh med- narodnih ustanov. Velesile in druge države bodo zdaj imele nalogo določiti svoje sta- lišče v luči najnovejšega berlinskega ko- raka.

Nocojšnji »Temps« prinaša tale uvod- nik: Pred vsem svetom je Nemčija vzela nase polno odgovornost za brutalno poru- šitev vsega, kar se je v dobrem delom in s trdom zgradilo v 14 letih za organiziranje trdnega miru med narodi. Kaj bo s tem pridobila? Ničesar, zakaj ne glede na splošno razorožitveno konvencijo, ostane versajska mirovna pogodba v vsei ostrosti in moči v veljavi, ker tisti, ki so jo podpi- seli, ne bodo pustili, da bi to kdo kršil. To tudi Berlin ve, ker si je moral biti po- polnoma na jasnem o nemški svarila, ki da je iztekel Stanley Baldwin v Birmin- gamu. Že jutri bo Nemčija videla, kako svet reagira na njevo gesto, zakaj nemogo- če je, da bi ostal brez odmeva nemški akt v državah, kjer je vera v delo miru rodila toliko plemenitih upov. Polom razorožitve- ne konference po nemški krivdi predstavlja nevarnost, da se bo svet začel tekmoval- nie v oboroževanju. Bolj kakor kdaj po- oreli bo živel svet v stalni nevarnosti. In to je tisto, kar bodo narodi le težko onrstili močim tretjega sveta, ki so dali narodom zavest o pravi nemški nevarnosti, nevarno- sti, ki se da premagati le s sporazumom in popolno solidarnostjo vseh, ki so dobre volje.

Tudi vsi ostali listi se obširno bavijo s postopanjem Nemčije in sodijo, da so k te- mu koraku napotile Hitlerjevo vlado no- tranje težkoče, ki nastajajo v kizaloče se zimo vedno hujše. Zato hoče Hitler zuna- jnopolitične težkoče izkoristiti v notranje- politične svrhe. Vsekakor na bo postopa- nje Nemčije razčistilo mednarodni polo- žaj, kajti sedaj so si vsi na jasnem, kam

hoče Nemčija. »Paris Soir« je mnenja, da se je hotela Nemčija s tem samo iznebiti Ženeve, da bi se mogla neovirano oborože- vati. »Intransigeant« pravi, da bo postopa- nje Nemčije samo koristno za svetovni mir. Nemčija je sedaj pokazala, svoje pravo lice. »Journal des Debats« poudarja, da je sklep nemške vlade naravnost rešitev Evrope. Moti pa se Nemčija, ako misli, da se bo smela sedaj poljubno oboroževati. Versajska mirovna pogodba se bo še le sedaj pričela izvajati z vso strogostjo.

V Rimu se delajo presenečene

Rim, 14. oktobra. AA. Noben list še ni prinesel vesti, da je Berlin prelomil z DN. Vzlic temu se je pa novica z bliskovito naglo razširila in učinkovala kakor strela. Italija je namreč do poslednjega upala, da bo moči Nemčijo pripraviti do spravljivi- vjsega nastopa.

Smrten udarec svetovnem i miru

Washington, 14. oktobra. AA. Zunanji ministri Hull in vsi visoki uradniki zuna- njega ministrstva so se danes sestali na nujno sejo, da prouče položaj, ki je nastal z odhodom Nemčije z razorožitvene konfe- rence in izstopom iz Društva narodov. Zuna- njem ministrstvo vidi v današnjem nem- škem koraku smrtni udarec svetovnemu miru, ki je zelo nevarno napel evropske odnošaje. Toda, čeprav vse kaže, da bi bi- lo sleherni prizadevanje za spravljivejša stališča pri Nemcih vnaprej obsojeno na neuspeh, bo ameriška vlada vzlic temu skušala pregovoriti Nemčijo, da opusti svo- je nepopustljivo stališče.

Reakcija na borzah

New York, 14. okt. AA. Vest o izstopu Nemčije iz DN je močno odjeknila na bor- ži, kjer so nemška posojila padla za več točk. Tudi nemška marka je oslajela. Da- weso vo posojilo je padlo za 3 točke, YOUNG za 5. Hudo so oslajale tudi nemške občinske in industrijske obveznice.

Herriotu gre na bolje

Lyon, 14. oktobra. AA. Herriotovo okre- vanje normalno napreduje. Jutri bo bolnik že lahko zapustil kliniko, kjer se zdravi.

V 369 občinah 700 kandidatnih list

Po podatkih, kolikor smo jih mogli zbrati, je bilo za današnje občinske volitve vloženo v dravski banovini ravno 700 kandidatnih list. V 65 občinah je vložena le po ena lista, v 278 občinah po dve, v 25 občinah po tri in v 1 občini štiri kandidatne liste. Ogronna večina občin ima torej po dve listi. Vseh vpisanih volilcev skupaj je 268.081.

Samo po eno kandidatno listo ima naslednjih 65 občin:

Srež Brežice: Pletenje, Zabukovec; srež Celje: Dramlje, Volnik, Zalec trg; srež Dravograd: Brezno, Dravograd, Marenberg, Vuhred, Vuzenica; srež Gornji grad: Gornji grad mesto, Mozirje trg, Solčava; srež Kamnik: Trojane; srež Kočevje: Kočevje okoliša, Koprivnik, Mozil, Stari log; srež Kranj: Sv. Katarina; srež Krško: Boštanj, Trebelno, Vel. dolina; srež Ljubljana okoliša: Medvode; srež Ljutomer: Apače; srež Logatec: Bloke, Hoteč, Lado, Lado; srež Maribor: Desni breg, Pobrežje, Podvelka, Ruše, Šmartno na Pohorju; srež Maribor levi breg: Kamnica, Korena, Selca ob Dravi, Sv. Križ, St. Ilj v Slov. gorah in Sv. Lenart; srež Murska Sobota: Cankova, Gor. Petrovič, Križevci, Pertot, Puconci, Rogoševci, Struškovi; srež Novo mesto: Brusnice, Črmošnjice, Novo mesto; srež Ptuj: Drbelinci, Ormož, Rogoznica, Središče ob Dravi, Trnovska vas; srež Radovljica: Ralec ob Boh. Srednja vas; srež Slovenjgradec: Podgorje in Šostanj mesto; srež Smarje: Pilštani, Planina pri Sevnici, Ponikva, Pristava, Rogaska Slatina, Rogarlec.

Po tri kandidatne liste ima naslednjih 25 občin: srež Brežice: Sevnica; srež Celje: Celje okoliša in Grize; srež Crnomelj: Semič in Stari trg; srež Dravograd: Črna in Prevalje; srež Kamnik: Homec; srež Kočevje: Fara; srež Kranj: Čerkle; srež Litija: Kresnice in Zagorje ob Savi; srež Ljubljana okoliša: Borovnica, Dobrunje, D. M. v Polju in Vič; srež Logatec: Stari trg; srež Maribor: Desni breg; Rače; srež Novo mesto: Dvor in Šimel-Stopice; srež Ptuj: Breg in Markovci; srež Radovljica: Jesenice in Koroška Bela; srež Slovenjgradec: Velenje.

Štiri kandidatne liste so bile vložene in odobrene le v občini Murska Sobota okoliša.

Pregled po srezih

Srež	Število		
	občin	volilcev	list
Brežice	16	9.484	30
Celje	21	14.587	41
Crnomelj	7	3.969	16
Dolnja Lendava	12	9.909	24
Dravograd	11	8.575	19
Gornji grad	10	4.840	17
Kamnik	18	9.929	36
Kočevje	14	9.834	25
Konjice	7	5.372	14
Kranj	15	9.181	30
Kranj (Sk. Loka)	9	5.700	18
Krško	19	13.858	35
Laško	8	10.558	13
Litija	14	10.168	30
Logatec	12	7.528	22
Ljubljana	24	20.105	51
Ljutomer	14	10.456	27
Maribor desni breg	15	13.821	27
Maribor levi breg	18	13.560	30
Metlika	4	2.521	7
Murska Sobota	19	15.497	35
Novo mesto	16	12.539	31
Ptuj	28	17.870	53
Radovljica	15	9.862	30
Slovenjgradec	9	7.073	17
Smarje pri Jelšah	14	11.365	21
Skupaj:	369	268.161	700

Kako se voli

Zakon o občinah in volilna uredba banovinskega sveta določata:

Glasovanje traja neprekinjeno od 7. do 18. ure. Samo če nastane nered, se sme s pristankom odbora večine prekiniti za čas, dokler se ne povrne red.

Ob 18. uri se dvorišče ali poslopje, če dvorišča ni, zapre in nihče se ne sme več notri pustiti. Vendar se od glasovanja ne smejo izključiti volilci, ki so prišli še pred 18. uro, najsi traja glasovanje kolikor koli.

Volilni odbor je odgovoren za to, da se volitev izvrši zakonito. Član volilnega odbora se morajo držati vsakega vplivanja na volilce. Predsednik volilnega odbora je odgovoren za to, da se pri glasovanju vzdržuje red in zakonitost. Če treba, sme zahtevati pomoč od občinskega ali državnega oblastva, ki se mora njegovi zahtevi odzvati.

V sobo, kjer se glasuje, se spuščajo volilci po eden ali več, toda nikdar več kakor po pet naenkrat.

Vsak volilec mora, ko vstopi v glasovalno sobo, preden glasuje, povedati glasno, da ga slišijo vsi člani volilnega odbora, ime, priimek in poklic, v občinah z več volišči pa tudi svoje stanovanje.

Ako volilca nihče v volilnem odboru ne pozna, ga predsednik odbora vpraša, ali je res oni, pod čigar imenom se je javil in glasovanju ter ga opozori na zakonite posledice, če bi glasoval na tuje ime. Če volilec potrdi, se mora o tem neznani volilcu sestaviti zapisnik. Ako tak neznani volilec na zahtevo odbora o svoji identiteti ne predloži dokazil, ki bi bila po presoji odbora zadostna, ga odbor ne sme pripustiti h glasovanju. Ako se v volilnem odboru glede volilca pojavi dvom o njegovi identiteti, mora odbor odločiti z večino glasov, ali se tak volilec prepusti h glasovanju ali ne.

Volilec glasuje za listo javno s tem, da imenuje nosilca kandidatne liste, za katero hoče glasovati.

Ko je volilec oddal svoj glas, mora oditi z volišča. Za volišče se smatra poslopje, v katerem se glasuje, in njegovo dvorišče.

je, v katerem se glasuje, in njegovo dvorišče.

Predstavniki list niso člani volilnega odbora

Predstavniki kandidatnih list pri občinskih volitvah nimajo istih pravic, kakor pri volitvah v Narodno skupščino, kjer so ob enem člani volilnega odbora. Pri občinskih volitvah so lahko predstavniki kandidatnih list samo navzoči v volilnem lokalu. Oni ne sede v volilnem odboru in smejo le izraziti svoje pripombe k volilnemu postopku, ki se na zahtevo zabeleži v zapisniku.

Razdelitev odborniških mest

Izid volitev v vsaki občini proglasi volilni odbor takoj, ko je dovršil svoje delo. Ob enem že tudi proglasi, koliko odborniških mest odpade na posamezne kandidatne liste. Če je bila vložena le ena kandidatna lista, dobi seveda vsa odborniška mesta ne glede na število oddanih glasov. Bolj zapletena pa je razdelitev odborniških mest, ako je bilo več list. Zakon o občinah in volilna uredba banovinskega sveta določata o tem:

»Če je več kandidatnih list, proglasi volilni odbor, da sta izvoljeni dve tretjini kandidatov s tiste liste, ki je dobila največje število glasov. Če dobijo dve najmočnejši kandidatni listi enako število glasov, je treba volitve drugo prihodnjo nedeljo ponoviti.

Ostanek odborniških mest se dodeli kandidatom tako: število glasov vsake ostalih kandidatnih list, prav tako pa tudi število glasov najmočnejše kandidatne liste, če je dobila absolutno večino glasov, se deli z 1, z 2, s 3 in tako po vrsti ter vzame z list, ki imajo največji količnik, po vrsti po en odbornik, do potrebnega števila.

Če dva kandidata ne moreta priti v odbor, ker imata enak količnik, odloči žreb, kateri izmed njiju pride v odbor.

Na prvi videz se zde te določbe zelo komplicirane, vendar pa račun ni tako težak, kakor se vidi. Pred vsem dodeli volilni odbor dve tretjini odborniških mest, torej 16, 20 ali 24, oni listi, ki je dobila največ glasov. Ostala tretjina se razdeli na liste po proporciji. Ako je najjačša lista dobila nad polovico vseh oddanih glasov, se tudi ona udeleži te naknadne razdelitve (torej vedno, če sta samo dve listi), drugače pa si preostala odborniška mesta razdeli le manjšinske liste. Ta razdelitev se izvrši po takozvanem D'Hontovem sistemu. Ena poleg drugega se zapisejo števila, ki so jih dobile posamezne liste. Nato se vsako število deli z 1, 2, 3, 4, kolikor je pač treba odborniških mest razdeliti. Z delitvijo dobljena števila so količniki in odborniška mesta se po vrsti razdeli na liste, ki imajo največje količnike. Najbolje bomo to pojasnili na primerih.

1. Vloženi sta dve listi. Lista A. je dobila 390, lista B. pa 376 glasov. Na listo A odpade, ako ima občina n. pr. 24 odborniških mest, takoj 16 mest. Za ostalih 8 mest se, kakor gori rečeno, delita števili obeh list z 1, 2, 3 itd. tako-le:

396	376
198	188
132	125,3
96	94
72	75,2

Od teh količnikov se vzame 8 največjih; 4 so na listi A, 4 na listi B. Vsaka lista dobi torej 4 odborniška mesta, tako da jih ima lista A skupaj 20, lista B pa 4.

2. Vložene so tri liste. A. je dobila 197, B 360 in C 209 glasov. Najjačša je torej lista B, ki pa vendar ni dobila nadpolovične večine vseh oddanih glasov. Zato dobi (ako šteje občina 24 odborniških mest) kot najjačša lista 16 mest in nič več; osem mest se pa razdeli med listi A in C. Količniki so za listo A 197, 98,5, 65,9, 49,2, 39,4 itd., za listo C pa 209, 104,5, 69,6, 52,2, 41,3 itd. Kakor v prvem, odpadejo tudi v tem primeru na listo A in C po 4 odborniška mesta.

3. Vložene so tri liste. A. je dobila 390, B 182 in C 194 glasov. Lista A. je torej najjačša in obenem jačša, kakor obe ostali skupaj, ima torej nadpolovično večino. Zato dobi vnaprej 16 odborniških mest in se še udeležuje pri razdelitvi ostalih 8 mest. Količniki so za listo A 390, 195, 130, 97,5, 78 itd., za listo B 182, 91, 60,7, itd., za listo C pa 194, 97, 64,7, itd. Od osmih največjih količnikov so 4 na listi A ter po dva na listah B in C. Skupno dobi torej lista A 20, lista B 2 in lista C 2 odborniška mesta.

Zadnje vesti iz občin

Vič. Včeraj je razposlal g. Galet nekaj izjav, v kateri trdi, da je njegova lista »nacionalna«. S to izjavo namerava g. Galet zavestno volilce zapeljati. Na listi g. Galeta ni niti enega nacionalnega kandidata, pač pa je na njej večina kandidatov, ki se tudi državnozbornih volitev niso udeležili. Gospoda Galeta karakterizira že

Tsaldaris o odnošajih z Jugoslavijo

Beograd, 14. oktobra. p. Grški ministrski predsednik Tsaldaris je na povratku iz Zene v Atene poteval danes skozi Beograd. Na kolodvoru ga je pozdravilo osebje grškega poslanstva. Tsaldaris je sprejel tudi jugoslovanske novinarje in jim podal izjavo o političnem položaju na Balkanu in o odnošajih med Jugoslavijo in Grčijo. Med drugim je poudaril, da veže Jugoslavijo z Grčijo nekaj, česar se pri drugih narodih ne najde: Veliko, dobro in lojalno prijateljstvo ter možnost tesnega vzajemnega sodelovanja v bližnji in daljnji bodočnosti. Za bodoče odnose med obema narodoma je posebno velikega pomena potovanje jugoslovanskega kralja na otok Krf. Minister je globoko obžaloval, da je moral v inozemstvu zastopati interese Grčije ter da se spričo tega ni mogel osebno udeležiti sprejema Nj. Vel. kralja. Kraljeva pot je bila zgodovinskega pomena, ker se le redko kdaj dogodi, da prevzame vladar nase tako težko nalogo, kakor je bila misli kralja Aleksandra. Spričo tega njegova

samo okolnost, da je bil že enkrat razrešen županskih dolžnosti in to seveda ne zaradi prevnetega nacionalizma. Značilno za njega je tudi to, da je o priliki sokolske naboralne akcije za revno rudarje nahužil sokolskega odposlanca z besedami: »Marš, ne dam nič«. — Volilci, še je čas, da spregledate in ne nasedete lažinacionalistom, zato glasujte za listo g. Petroviča. — Pri tej priliki javljamo zaradi nejasnosti, ki vlada med volilci, sledeče: s podpisom kandidatne in predlagateljske liste volilci niso vezani glasovati za določeno listo. Kdor je šele po podpisu spoznal zmoto, jo lahko popravi na ta način, da glasuje za listo g. Petroviča.

Rudnik pri Ljubljani. Krajevna organizacija na Rudniku sporoča svojemu članstvu, da je od krajevne organizacije postavljena in odobrena ona lista, katere nosilec je dosednji župan g. Karl Jeršin.

Dolenji Logatec. Vsi nacionalno zavezni ljudje volimo danes listo g. Gregorja Tršarja. Tako bomo pomagali občni do dobrega gospodarstva in obenem pokazali, da v obmejnih krajih ni prostora za punktaštvo. Volilci, vsi na volišče v Občinskem domu!

Moravce. Po komasaciji je moravska občina med največjimi v kamniškem srežu, saj so bile prej na njenem ozemlju štiri občine (Moravce, Drljica, Peče in del Brezovice). Nosilec liste JNS je dosednji župan g. Ignac Tome. Volilna borba je zelo živahna in za JNS uspešna, ker vse punktaške laži in hujskarije niso nič zalegle. Mi smo imeli več dobro obiskanih sestankov, med drugimi na Vrhpolju in v Pečah. Na teh dveh shodih sta poleg g. Tomca govorila tudi tukajšnji rojak senator dr. Rožič in predsednik sreske organizacije JNS g. Baurat. V nedeljo volite vsi listo g. Tomca!

Cerknica na Notranjskem. Včeraj dopoldne je preklal svoj podpis na punktaški kandidatni listi g. J. Hladnik, šolski upravitelj v poklju. Tako drug za drugim padajo poslednji stebri punktaške liste, zavezni slovenski volilci pa bodo danes storili svojo dolžnost in sižno glasovali za listo Jugoslovanske nacionalne stranke.

Velenje. Naša občina je sedaj po komasaciji ena največjih v Sloveniji, saj je sestavljena iz šestih prejšnjih občin (Velenje, Skale, St. Andraž, St. Ilj, St. Janž in Završe). Tudi pri nas so punktaši razbili sporazum, ki je bil že na pol sklenjen. Z zvižajo so dobili na svojo listo tudi več uglednih nacionalnih ljudi, ki pa so takoj preklali svoje podpise, ko so videli, da ne gre za kompromisno listo. Nosilec nacionalne liste je g. Simon Blatnik, med kandidati pa so pravično zastopani vsi sloji, zlasti kmečki, obrtniški in rudarski-delavski. Le zmaga te liste more prinesiti velenjski občini trajne koristi. Zmaga pa je tudi že skoro gotova, ker so tako g. Blatnik kakor tudi drugi kandidati na njegovi listi splošno ugledni in priljubljeni moške. Vsak glas, oddan za katero od obeh nasprotnih list, je že vnaprej izgubljen. Volilci iz velenjske občine, glasujte zato za listo gospoda Blatnika!

Studenci pri Mariboru. Krajevna organizacija JNS v Studencih poziva vse svoje člane in somišljenike, da volijo listo gospoda Maksa Kotnika. Krajevna organizacija je postavila samo to listo.

Konjice. V četrtek so se na poziv sreske organizacije JNS sestali v Narodnem domu zastopniki vseh dosedanjih 25 občin iz konjskega sreza. Sedaj je v srežu 7 občin. Punktaši so povsod odbili ponudbe za složen nastop pri volitvah. Tako sta sedaj v vseh občinah po dve kandidatni listi. Zborovanje v četrtek je vodil g. notar Rado Jereb, ki je opisal, kako slabo so gospodarski nasprotniki in občinah in v bivšem okrajnem zastopu. Omenil je, kako so se opekli punktaši, ko so tako grdo zlorabili sodbo upravnega sodišča v Celju, in pojasnil, zakaj sta bila pred kazenskim sodiščem obsojena dva stebra tukajšnje punktaške politike. Takim ljudem naših občin ne smemo zaupati! Zato bodo vsi trezni in pametni volilci volili v občinske uprave kandidate JNS. Govorili so nato še dr. Mejak in razni zastopniki občin. Zborovalci so z zadoščenjem pozdravili ostrejši kurz, ki se je začel izvajati proti hujskanju in proti nasilstvom punktašev, ter izrekli željo, da bi ostalo tako tudi v bodoče, ker le potem bodo v naši domovini končno zavladali mir, složnost in prijateljstvo med državljani.

Volišča v Trbovljah

I. občinska pisarna: volilci iz Lok z začetno črko A ter vsi volilci iz trga Trbovelj in okoliških naselij.

II. deklška šola Trbovlje II.: volilci iz Lok črke B do G.

III. deklška šola Trbovlje II.: isti črke H. do L.

IV. Delavski dom: isti črke M do R.

V. deška šola na Vodi isti črke S do Z.

VI. čakanica na zapadnem okrožju: volilci iz Retja od začetne črke N do začetne črke Z.

VII. deklška šola na Vodi volilci iz Retja črke A do M.

Ako so se volilci od zadnjih državnozbornih volitev preselili n. pr. iz Lok v Retje, je lahko mogoče, da v volilnem imeniku to še ni popravljeno, posebno, ako svoje preselitve niso prijavili na občini, taki volilci bodo morali voliti še na starem volišču.

V starejših letih sveže in neizčrpane

morejo ostati samo osebe, ki za časa posvetijo vso pozornost pravilni negi zdravlja. K tej negi pa spada predvsem čisto presnavljanje in obnavljanje človeškega notranjega ustroja, ki ga je treba od časa do časa očistiti nakopičenih, telesu škodljivih snovi. V to svrhu je najboljšo redno uživanje PLANINKA-CAJA, ki je sestavljen večinoma iz najbolj čistih planinskih zdravilnih zelišč. Ultravioletni solnčni žarki in gorska mineralna zemlja dajejo tem zeliščem posebno zdravilno moč za čiščenje in obnavljanje krvi, ki tako očiščena lahko in pravilno kroži po zopet prožnih žilah, kar ima za posledico, da si ohranimo svežost, gibčnost in čilost do visoke starosti. — Zahtevajte v apotekah samo pravi PLANINKA-CAJ-BAHOVEC v plombiranih zavitkih in z napisom proizvajalca

LEKARNA MR. BAHOVEC — LJUBLJANA

Nemčija in Jugoslavija

Izjava novega nemškega poslanika beograjskim novinarjem

Beograd, 14. oktobra. p. Davi je prisel v Beograd novi nemški poslanik na našem dvoru, baron Viktor von Heeren. Na postaji so ga sprejeli osebje nemškega poslanstva, zastopniki nemške kolonije in namestnik šefa protokola zunanje ministristva g. Brana Popović. Von Heeren je danes dopoldne ob — sprejel novinarje in jim dal na njihova vprašanja izčrpne odgovore.

Uvodoma je priznal, da je šele prvič prišel v Jugoslavijo, da jo pa v ostalem dobro pozna, ker se je z zanimanjem bavil, do česa leta z jugoslovanskimi vprašanji v jugoslov. oddelku nemškega zun. ministristva. Razen tega je bil štiri leta v Pragi, kjer je spoznal tudi Jugoslovane in potrebe jugoslovanske države.

Odnosaji med Nemčijo in Jugoslavijo so zelo dobri, vendar pa se bo potrdili, da se bodo v marsičem izboljšali. Med Nemčijo in Jugoslavijo ni neposrednih spornih vprašanj, na drugi strani pa je dana velika možnost vzajemnega gospodarskega sodelovanja in medsebojne zmenjave blaga. Med Nemčijo in Jugoslavijo je v večjav. provizorni trgovinski sporazum, k. s. on, na ključni o največjih ugodnostih. Sedanje razmere onemogočajo, da se definitivno stabilizirajo gospodarski odnosaji med obe-

ma državama. V interesu Nemčije je, da se nemški trgi odpro poljedelskim pridelkom srednje in jugovzhodne Evrope, zato da bi lahko Nemčija našla v istih državah konzumente za svoje industrijske proizvode.

Glede političnih odnošajev je dejal, da o njih ne želi govoriti, preden ne izroči Nj. Vel. kralju svojih poverilic. Dejal je le, da je z radostjo sprejel poverjeno misljo.

Nova Nemčija, je naglasil poslanik dalje, zna ceniti pomen vaše države kot mero-dajnega faktorja na jugovzhodu Evrope in na Balkanu. Zato si želi z vašo državo stvarnega prijateljstva. Verujem in nadejam se, da bo naša nova Nemčija tudi pri vas primerno razumevanje, posebno če, ker si dejansko prizadeva za ohranitev miru in obnovi Evrope. Kancelar Hitler goji velike simpatije za Jugoslavijo in Jugoslovane, ki jih visoko ceni že iz časov svetovne vojne, ko je spoznal njihove vojaške vrline. Jugoslovane smatra za močan narod, ki je lahko upravičeno ponosen na svoje sposobnosti. Reči moram, da je Hitler miren in realen politik, ki ima velik smisel za politično oportunitet in stvarnost in ki želi Nemčijo dvigniti in preoprediti. V tem pogledu rad sprejema sodelovanje vseh ostalih prijateljsko razpoloženih narodov.

Koncert praških stražnikov

Snoči se je vršil v veliki dvorani hotela Uniona v Ljubljani koncert praških stražnikov, h kateremu se je zbralo najodličnejše ljubljansko občinstvo. Navzočna je bila skoraj vsa češkoslovaška kolonija v Ljubljani, v prav velikem številu pa so prihiteli poslušati svoje praške tovariše naši stražniki. Med predstavniki smo opazili konzula CSR inž. Ševčeka, inšpektorja dr. Guština kot zastopnika bana, podžupana prof. Jarca, predsednika Jugoslovnsko-češkoslovaške lige poslanca Pustoslemska in poslevočedečega podpredsednika dr. Stareta, upravnika policije Keršovana, tajnika zbornice za TOI dr. Plessa, predsednika ZKD direktorja Juga in mnogo drugih odličnikov.

Pred pričetkom koncerta je inšpektor g. Tomek v imenu zbora izpregovoril nekaj prisrčnih pozdravnih besed in se je med drugim toplo zahvalil vsem, ki so omogočili to pomembno kulturno in nacionalno turnejo po Jugoslaviji. Med imeni, ki jim gre poleg naših oblastev in naše lige vsa hvala, je govornik naglasil zasluge novinarja in pisatelja Borka ter generalnega tajnika praške osrednje lige Hilberta, ki je ljubljanski rojak. Ko se je v svojem govoru spominjal našega vladarja Nj. Vel. kralja Aleksandra in prezidenta Masaryka, je vsa dvorana odmevala burnih aplavsov našemu kralju in predsedniku CSR.

Viharno pozdravljen je nato nastopil zbor pod vodstvom svojega pevovodje gospoda Karška. Kot uvod v koncert so gostje z lepo ubranostjo zapeli najprej jugoslovnsko, nato pa se češkoslovaško državno himno, ki ju je dvorana sprejela z dolgotrajnimi nezadržanimi aplavsi. Z enakim navdušenjem so poslušalci sprejeli vse koncert, ki je vseboval same češkoslovaške in jugoslovnske skladbe. — Ves večer se je razvil v prisrčno lepo, mogočno manifestacijo nerazdružljivega jugoslovnsko-češkoslovaškega bratstva.

Imenovanja v sodni službi

Beograd, 14. oktobra. p. V sodni službi so bili imenovani: sodnik Alfonz Cepuder, dosedaj pri sreskem sodišču v Dolnji Lendavi, za starejšega sreskega sodišča v Marenbergu; sodni pristav Mihael Beljan za sodnika sreskega sodišča v Novem mestu, sodni pristav dr. Leon Berlic iz Maribora za sodnika sreskega sodišča v Konjicah in sodni pristav Emil Pumber za sodnika pri sreskem sodišču v Ormožu; sodnik Janko Terček je premeščen iz Marenberga za staršino sreskega sodišča v Velikih Laščah.

Obup mlade žene

Ljubljana, 14. oktobra. V Černetovi ulici 11 v Šiški je stanovala 25-letna ločenka Neža Erženova. Ker je dva dni ni bilo na spregled in ker je bila tudi nekoliko slaboumna, se je to sedemod čudno zdelo in danes ob 14. so potrkali na njena vrata. Odgovora ni bilo. Nato so siloma odprli zaklenjeno stanovanje ter našli Erženovo mrtvo v njeni postelji, na nočni omarici je pa stala litrska steklenica, iz katere je dišalo po lizolu. Manjkala je precejšnja količina in bilo je takoj jasno, da se je nesrečna Erženova zastrupila.

O zadevi je bila obveščena policijska uprava, nakar sta odšla v Černetovo ulico policijski zdravnik dr. Avramovič in dežurni uradnik g. Florjan. Pri samomortu ki so našli na očeta Alojzija Miheliča v Hrušici pri Stopičah naslovljeno pismo, v katerem se Erženova poslavlja od njega in od svojcev ter sporoča, naj njeno pohištvo prevzamejo po smrti domači. Truplo pokojno so prepeljali v mrtvašnico k Sv. Krištofu. Erženova je bila doma iz Stopič pri Novem mestu. Pred leti so je poročila, a je živela zdaj ločeno od moža. Vzrok samomora je bila najbrž hipna duševna zmedenost.

Kongres Zveze slovanskih žena

Beograd, 14. oktobra. p. Danes dopoldne so prispele v Beograd delegacije ženskih organizacij iz Bolgarije, Poljske in Češkoslovaške, da se udeležijo kongresa Zveze slovanskih žena, ki se prične jutri dopoldne. Bolgarke so prispele že davi ob 6.30 pod vodstvom ge. Nikolove, ob 8. so prispale Poljakinje, ki jih vodi ga. Humicka in Čehoslovakinje pod vodstvom ge. Smolareve. Slovenke bosta zastopali na kongresu ge. Gorškova in Čokova. Delegacije iz braskih slovanskih držav so se nastanile v hotelu »Excelsior«, na katerem so izvešili bolgarsko, poljsko, češkoslovaško in rusko zastavo.

Aretacije zaradi ponarejenih Perčevih tisočakov

Ljubljana, 14. oktobra. Danes so prišli v Ljubljano zagrebški detektivi in izvršili pri dveh ljubljanskih hišno preiskavo zaradi razpečevanja ponarejenih tisočdinarskih bankovcev. Ti falzifikati se kratko imenujejo »Perčevci falzifikati« in so bili leta 1931. izdelani v Trstu. Perčec je s svojimi pomagači vtihtal v našo državo velike množice teh falzifikatov in jih spravljali v promet. Oba ljubljanska sta bila danes aretirana in na policijski upravi zasiljena. Neki ljubljanski je zelo kompromitiran in ga bodo odvedli v Zagreb. V Zagrebu namreč se je policiji posrečilo prijeti italijanskega državljan in lesnega trgovca Baziliska, ki je imel svojo agencijo lesne trgovine v Ljubljani, in pa Alberta Besednjaka, ki je imel že mnogo opravkov z oblastvi. Pri Bazilisku so našli 72 falzifikatov po tisoč dinarjev.

Vremenska napoved

Zagrebška vremenska napoved za danes: Oblačno, spremenljive temperature, nekoliko bolj stalno. — Situacija večerajšnjega dne: Depresija prevladuje nad večjim delom evropskega kontinenta. Sekundarni ciklon, ki je pri nas povzročil deževje, se je umaknil pred višjim pritiskom, ki prodira v naše kraje iz zapadne Evrope. Zaradi tega se je nebo nekoliko zvedrilo, temperature pa so padle. Pritisk je narasel za 0,1 do 7 mm posebno v zapadni Hrvatski. V Primorju je padel za 0,1 do 2 mm. Temperature so narasle v južnem Primorju, v ostalih krajih države pa so padle za 1 do 6 stopinj.

Dunajska vremenska napoved za nedeljo: Prehodno precej jasno in mirno vreme, ponekod še oblačno, kasneje zopet poslabšanje vremena.

Naši kraji in ljudje

Kam z rudarsko mladino

Odprta pot v svet je edina rešitev

Ljubljana, 14. oktobra.

Akcijski odbor za pomoč gladijočim rudarjem, ki so ga osnovali rojaki iz premo- govornih revirjev v Ljubljani, si je nadel za eno svojih najvažnejših nalog, posredovati rudarski mladini, ki zapušta osnovno ali meščansko šolo, pot do dela in življenja. Rudarji so v svojem značaju sicer zagriženi lokalni patrioti; dasi ne premorejo niti pesti zemlje in včasih niti žive duše kakšnega sorodstva v revirju, se po navadi vendar ne morejo odtrgati od svojih pri- ljubljenih Trbovelj, Hrastnika in Zagorja. Vendar v danih razmerah ni drugega izho- da, kakor da pojde rudarska mladina, ki bi v domači dolini zamaš pričakovala kru- ha in zaposlitve, iskat svoje sreče v svet. Talentirani, kakor so, bi se rudarski fantje in dekleta brez dvoma dobro obnesli v raz- nih obratih, v trgovini in po drugih služ- bah. Tako bi si rudarji tudi iz stiske lahko kovali svoj skromen kapital: njihovi otroci bi se zunaj lahko izobrazili v kvalificirane delavce, profesionaliste in podobno in bi se pozneje lažje prebijali skozi življenje, ka- kor se danes njihovi očete.

Ce bi bile po revirjih že od vsega počet- ka organizirane instance, ki bi se bavile s praktičnim reševanjem tega vprašanja, bi se danes brez dvoma dali dosežati že le- pi uspehi. Ljubljanski akcijski odbor se je pred nekaj meseci obrnil s pozivom na go- spodarske vrste naj bi trgovci in podjetni- ki pri sprejemanju učencev dajali prednost mladini iz revirjev. Ta odziv je našel po- vsem ugoden odmev in akcijski odbor je doslej posredoval že v kakih dvajsetih pri- merih. Če vsa posredovanja niso povsem gladko dosegla smotra, je krivda samo v tem, da mora odbor orati ledino.

Kot prva je podružnica Bat'e v Borovem pri Vukovaru stavila odboru ponudbo, da sprejme centrala v svoj znani internat, ki

ga za vzgojo svojega strokovnega delav- skega naraščaja vzdržuje v Zlinu na Mo- ravskem, 8 fantov iz rudarskih rodbin, da se izuče čevljarstva ali kakšne druge pro- fesije, do katere imajo veselje. Socialni urad trboveljske občine je v sporazumu s potružnico Bat'e v Trbovljah izbral 8 deč- kov iz Hrastnika in Trbovelj, a dasi sta odtlej minila že dva meseca, ni do danes še nikake končne rešitve. Starši in otroci, kar se samo ob sebi razume, nestrpno pričaku- jejo odgovora, ker je prilika, da se pojdejo fantje učiti na Moravsko, v današnjih trbo- veljskih razmerah že kar majhna senzaci- ja. Upati smemo najbrž, da bo trdka Bat'a svojo obljubo izpolnila.

Razen tega je akcijski odbor, odnosno trboveljska občina intervencirala še v cel- vrsti drugih primerov. Tu pa tam se najde- jo dobri ljudje, ki za daljšo dobo sprejmejo gladijočega otroka iz revirjev k sebi. Neka gospa na Jesenicah je za leto dni vzela k sebi majhno deklico iz Trbovelj, ki se po- čuti pri njej kakor v devetih nebesih. Tr- govci in obrtniki se oglašajo, da sprejmejo vojence, in upati smemo, da bodo zadovolj- ni eni in drugi zlasti v bodoče, ko bo akcijski odbor organiziral svojo posredovalno službo na najzornostni način.

Da se dobe najnujnejša sredstva, ki so potrebna pri tem delu — rudarski otroci po navadi ne premorejo niti nekaj dinarjev za- vlak, da bi se peljali v kraj zaposlitve, kaj- šele, da bi bili preskrbljeni z najpotrebnej- šo obutvijo, obleko in perilom — prireja akcijski odbor te dni široko zasnovano na- biralno akcijo v Ljubljani in drugod. Za so- boto pa je napovedan velik rudarski kon- cert v dvorani Uniona, na katerem bodo naše črne doline pokazale, kako se razu- mejo tudi na najlepšo umetnost. Gotovo je, da bosta tako akcija kakor koncert našla v javnosti najtoplejši odziv.

trgati od stavbe, ki se je že nagibala v strugo.

V petek je po hudem nalivu spet zrasla voda v strugi. Valovi, ki so pričeli butati v napol porušeno hišo, so kmalu dokončali svoje delo in opolndne je hiša izginila pod vodo. Bistrica pa je imela spet prosto pot. da odnese še več sveta.

Hišico Tomaža Smolnikarja je poznal skoro vsak, in tudi vsak je vedel njeno tož- no zgodovino. Tomaž Smolnikar, delavec v drž. smodnišnici, jo je menda delal skoraj 10 let. Kakor čebela je dolga leta nosil na kup kamenje, opeko, deske in tramovje, nato pa se je vrgel na delo in v prostem ča- su sam gradil svoj dom.

Že v pogostih poplavalh prejšnjih let je Bistrica močno poškodovala levi breg in se čimdalje bolj blizala Smolnikarjevi do- mačiji. Izdolbila si je globok in oster ovi- nek, dokler ni slednjič odnesla borme do- mačije. Škoda bi bila še večja, vendar pa je v planinah snežilo in tako dober del pada- vin ni prišel v strugo. Snežilo je že prav globoko v dolino. Nekaj snega je dobil že sv. Primož, pa tudi v Bistrici je naletaval.

ELIX izdrživa sijalica

Aleksander Čerepnjin

Na velikem simfoničnem koncertu ljub- ljanskega opernega orkestra, ki se bo vršil v ponedeljek v Unionski dvorani, na- stopi sloviti ruski skladatelj in pianist Aleksander Čerepnjin z več svojimi deli, po- tem bo prisostvoval tudi premieri svoje opere »Ol-ol« v ljubljanskem opernem gle- dališču.

Aleksander Čerepnjin se mudi že dalj časa v Jugoslaviji in proučuje njeno muzi- kalno produkcijo. Stoji namreč pred veliko

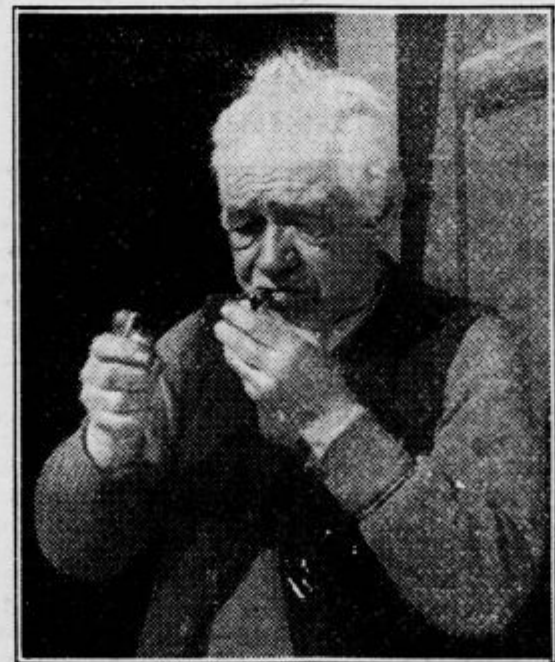

turneje v Ameriko, kjer hoče propagirati slovensko muziko. Rodil se je 8. jan. 1899. v Petrogradu kot sin znamenitega sklada- telja Nikolaja Čerepnina, čigar balet »Za- čarani ptič« bo izvajala ljubljanska opera istočasno z »Ol-olom«. Glasba je mlademu glasbeniku tedaj že po rojstvu v krvi. Od l. 1918. do 1921. je bil glasbeni ravnatelj Komornega gledališča v Tiflisu, na kar je ostavil Rusijo in živi, v kolikor se ne mu- di na koncertnih potovanjih, v Parizu. Kot pianist uživa mednarodni sloves, a tudi kot skladatelj. Njegovih del, pred vsem orkestrskih, komornih in klavirskih, je ce- la vrsta, zložil pa je doslej tudi štiri odr- ska glasbena dela: opero »Ol-ol« (prva iz- vedba l. 1928 v Weimarju), opero »Sobei- dina poroka« (prva izvedba lanske leto na Dunaju), baletni sket »Training« in ba- let v štirih slikah »Ajantove freske«.

Urejeno prebavo in zdravo kri doseže- mo z vsakdanjo uporabo pol kozarca na- ravne »Franz Josefove« grenčice, ker po- življa delovanje želodca in črevesa, od- pravi oteklino jeter, zviša izločevanje žolča, stopnjuje izločevanje seči, pokrepi presnavljanje in posveži kri. »Franz Jo- sefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Trikratni jubilar

Kdo izmed planincev in smučarjev naše države ga ne pozna? To je France Dež- man, po domače »Suhc«, iz Luč doma, oskrbnik SPD na Kocbekovem domu na Korošici! Praznoval je pravkar svoj 75. rojstni dan in obenem štiridesetletno oskrbnštvo na Korošici. Ta gorska kore- nina pa praznuje letos tudi svojo zlato

poroko z zvesto ženko Ano v Lučah. Vse to neopazeno in v samotni med svojimi lju- bimimi gorami. Če pa je človek tako priljub- len kakor trikratni jubilar, tako po- znani pri planincih in smučarjih iz vseh krajev, ni mogoče, da bi vse to šlo mimo nas. Zato naj sprejme čestitke vseh nas, ki ga poznamo. Prepričani smo, da v vsej Evropi ni oskrbnika, ki bi kljub tej staro- sti oskrboval svoj dom v taki višini — in to celo po zimi. Želimo Suhcu, da še mno- ga leta zdrav in čil med svojimi gorami zvesto pomaga SPD! A. K.

PRISTOPAJTE K AEROKLUBU

Perilo Vam bo trajalo leta in leta

Ure in ure trajajoče krtačenje, brezobzirno mencanje uničuje dandanašnje fino, dragoceno perilo. S Schicht- ovim Radionem, tem samodejnim pomočkom, izgine, kakor bi trenil, vsa nesnaga. Zakaj v raztopini Schicht- ovega Radiona se med kuhanjem (vsaj 15 minut) razvije na milijone kisikovih mehurčkov in poganja milno peno skozi tkanino. Oni spravijo nesnago tudi iz najgostejših vlaken, kjer se z mencanjem in krtačo nič ne opravi. Schichtov Radion stalno v pralnem kotlu, potem bo Vaše perilo prizanesljivo negovano in ostane dolgo, dolgo kakor novo.

Obramba pred nočnimi napadi letalcev

Beograd, 12. oktobra.

Že nekaj dni se vrše vsak večer in vsa- ko noč zelo slikovite vežbe naših moder- nih protiaeroplanskih sredstev v zvezi z le- talstvom. Čim se zmrača nad Beogradom, že se pojavijo nad mestom prvi žarki ostre, modrikaste svetlobe. Takole okoli 20. ure se začne jeklena pesem aeroplanskega mo- torja v temni noči nad Zemunom. Vedno bliže in bliže prihaja, ali naše oči ne vidi- jo ničesar. Poskušamo z daljnogledom, ali tudi tu ni uspeha. Še malo — in črna noč preseka na dvoje dolg, tanek, slepeč žarek protiaeroplanskega reflektorja, ki se na- haja tam nekje na Banjici. Mehanično oko avtomatsko para nebo in uprto v temno noč išče nevidnega sovražnika, ki plove skozi noč brez luči, brez vsakega obeležja. Vse bliže, vse bliže prihaja...

Takoj za prvim žarkom blisne, drugi, tretji, četrti, peti... Vsi mrzlično preisku- jejo nebo, preskakujejo drug drugega, se- stavljajo lepe in slikovite pahlače. Ali kar naenkrat se na temnem nebu zasveti majh- na mušica, vsa srebrna in svetla... Sovraž- no letalo! Ha, dobili so ga! Protiaeroplan- ski topovi zapojejo svojo čudno pesem z je- klenimi glasovi. Reflektorji pa drže v šahu ujeti aeroplan. Še par streliv in zopet vse objame tema, motor drvi skozi noč in čez nekaj minut se igra ponovi.

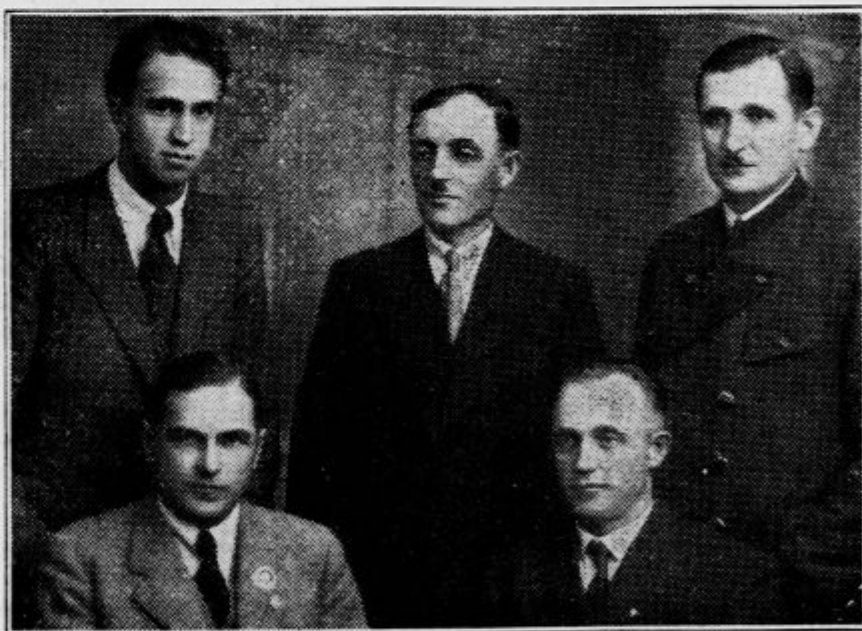
Vsakokrat je slika drugačna. Enkrat uspe sovražnemu letalu, da pride tik do baterij in reflektorjev neopazeno, drugi- ga ujamejo, čim se pojavi v daljavi nad Savo in Dunavom, tretjič ga kakšen žarek oplazi, ali pilot ubeži z naglo kretnjo na desno ali na levo; potem pa nastane joji. Vsi hkrati ga preganjajo, da bi ga vjeli v svoje žareče klešče. Iz teh klešč ne ube- ži tako hitro! Kadar je sovražnik v nji- hovah svetlih čeljustih, ni več daleč tre-

nutek, ko ga zgrabijo jeklene čeljusti tem- pirnih granat in šrapnelov, iz katerih ni rešitve. Glavni pomočnik reflektorjev, me- haničnih oči, so mehanična ušesa. Ta ima- jo nalogo, da odkrijejo sovražnikove aero- plane že takrat, ko jih mi niti ne slišimo. Z zelo kompliciranimi napravami najdejo ta ušesa smer in višino, iz katere se bli- žajo nevidni sovražniki. Avtomatično spo- roče novico reflektorjem in naenkrat se sovražni letalec znajde v žarečem in slepe- čem snopu svetlobe, iz katere ni rešitve. Težki bombarder, obložen z bombami, je sam za sebe težek ptič, pretežek, da bi bil gibčen, pretežek, da bi z naglim okretom ušel svojim sovražnikom na zemlji. Vsa- nagel okret je za njega smrt, polomijo se krila. Zato se premikajo vsi bombarderji tako počasi, težko, pretežko. Ponoči so iz- vrsten plen okretim in gibčnim zračnim lovcom, ki jih čakajo v temni neba, a pod pokroviteljstvom svojih reflektorjev.

Saj vemo, da vojne ne bo, — ali vendar, če bi se to zgodilo, ne bo tako hudo, kakor nekateri govorijo. Naša armada se priza- deva, da z najmodernejšimi sredstvi, pri katerih so pravi vojski s srcem in dušo — kar je ravno tako važno kakor prvo, če še ne važnejše — prepreči vse nakane bodo- čih sovražnikov.

PRIDE! PRIDE!
GUSTAV FRÖHLICH
GEZA VON BOLVARY
ROBERT STOLZ

GLAS SRCA

Mariborska strelska ekipa, ki je na vsedr- žavnih strelskih tek- mah v Beogradu osvo- jila 3. mesto. Od leve na desno stoje: Anton Majer, Dušan Hinič, Robert Vukmanič; se- de: dr. Hugon Robič in prof. Pero Cestnik, državni prvak.

Ali je žarnica dobra

ali slaba? Po njeni zunanjosti tega ne morete ugotoviti. Svetlobni efekt in poraba toka se pokazeta šele ob vporabi. Večkrat ste se že zmotili: Luč je bila slaba — račun za porabo toka pa strašno velik! Kupujte vsled tega ekonomično žarnico, katere da ob mali porabi toka najboljšo svet- lobo:

TUNGSRAM

Prisrčen sprejem praških stražnikov

Ljubljana, 14. oktobra

Pevski zbor praških stražnikov je doži- vel danes ob prihodu prav prisrčen spre- jem. Bratski gostje so se pripeljali z dve- ma velikima avtobusoma v mesto po Tyr- ševi cesti pred glavno postajo, kjer jih je že pričakovala prav velika množica obč- nstva, ki jih je iskreno pozdravila. Poleg občinstva so pričakali praške stražnike tu- di zastopniki raznih društev, zastopnik ba- na in inspektor G. Guštin, predsednik JČL po- slanec G. Rasto Pustoslavšek, konzul če- škoslovaške republike g. inž. Ševčík, pod- župan profesor g. Jarc, številni odborniki JČ Lige, predsednik Češke Obce g. Skruž- ný, predsednik ZKD direktor g. Jug, za- stopniki Hubadove župe in ljubljanskega pevskih društev in pa strumna četa naših stražnikov z upravnikom g. Keršovanom, poveljnikom g. Grilom in številnimi poli- cijskimi uradniki.

Pri sprejemu je sodelovalo tudi mnogo dam, ki so poklonile češkimi damam, ki so prispele v družbi svojih mož v Ljubljano, lepe šopke svežega cvetja. Godba »Sloga« je zaigrala češkim stražnikom v pozdrav živahno koračnico. Praške stražnike je na-

to pozdravil v imenu JČL poslevoedeči pod- predsednik g. dr. Stare, ki jim je želel prisrčno dobrodošlico in se jim zahvalil, da prinašajo k nam lepo češkoslovaško pe- sem. Zatem je pozdravil praške tovariše upravniki ljubljanske policije g. Vekoslav Keršov. V imenu učiteljskih pevskih zborov je nagovoril drage goste g. Maks Jovan iz St. Vida, ki se je obenem zahva- lil za gostoljubnost, ki so jo bili deležni pred tremi leti učiteljski pevski zbori v zlati Pragi. Ko je godba »Sloga« odigrala češkoslovaško himno, se je zahvalil za pri- srčen sprejem okrajni inspektor praške po- licijske direktorije g. Vaclav Bašek.

Praški stražniki pevci so nato odkora- kali v družbi s četo ljubljanskih tovariše- v in predstavniki društev po Masarykovi in po Miklošičevi cesti proti mestu, kjer so položili na spomenik kralja Petra pred magistratom lep šopek. Po prisrčni sveča- nosti so se napotili spremljani od občinstva po Starem trgu, Cobjovi in Rimski cesti na Bleiweisovo cesto mimo banke upra- ve na policijsko upravo, kjer so jim nudili naši tovariši majhen prigrizek.

Nevarnosti poplav minevajo

Ljubljana, 14. oktobra

Snoči in davi je po nalivih nastopilo prav hladno vreme, kajti na planinah in tudi po bližnjih gorovjih je zapadel sneg. Davi je bilo + 4 C, čez dan pa je postalo zelo toplo. Vode, ki so včeraj silno na- rasle, so začele že od polnoči naprej upa- dati. Pod vodo so na Barju še vsi Črna- vas, Lipe in Havptmanca, od koder se vo- de prav polagoma odteka. Do opoldne so bile pod vodo tudi nekatere barjanske ceste in stradoni, tako Peruzzijska cesta, cesta na Havptmanco in v Črno vas. Ljub- ljana je pri Zalogu padla za 1 m. Še ved- no so močno pod vodo zaloški mlini ob Savi, tako Stetlev, Plešnikov in Perlesov, ki so letos zaradi povodnji zelo trpeli.

Sava je snoči med 22. in 23. uro dosegla pri Črnučah najvišje stanje, nad 5 m nad normalo. Pretrgana je bila na progi Ljub- ljana-Črnuče telefonska zveza. O polnoči je Sava začela upadati. Od Gamelnjov do Tomačevega je trgala zemljo ob bregovih, ponekod do 5 m na široko. Vodomeri pri Črnučnem mostu sploh ni bilo videti.

Promet na železniških progah je po po- ročilu ljubljanske direktorije normalen. Le na nekaterih mestih je še močno oviran. Reka Mislinja je v četrtek po noči tako silno narasla, da je pri postaji St. Jedert pri Slovenjgradcu odnesla 140 m proge. Promet se tu vrši še danes s prestopanjem. Delavci hitro popravljajo progo. Med Zi- danim mostom in Rimskim Toplicami je voda silno narasla in izprala oporne nasipe proge. V Zidanem mostu drugače ni nič hudega. Proga Jesenice-Hrušica je sedaj v redu. Že snoči so delavci odstranili kame- nje in zemljo, ki jo je bil hudournik Do-

brčnik nanesel včeraj med hudim nalivom. Vse zasnežene se v solncu blestijo tam- pline. Po poročilih iz Kranjske gore je tam snoči silno snežilo. Sneg je v ravnini proti Planici zapadel do 10 cm na debelo.

Hude povodnji so bile na Notranjskem, tako v Loški dolini, Cerkljski in Planin- ski kotlini. Voda pri Golobini v Loški do- lini, ki je zadnjič dosegla vodostaj 9,20, je dosegla 5 m nad normalo. Cerkljsko je- zero je pri Dolnjem jezeru doseglo 4 m. Planinska kotlina pa je zaradi zadnjih na- livov še vedno spremenjena v veliko je- zero. Pri Lazah dosega voda nad 10 m.

Po beležkah meteorološkega zavoda je v 18 urah padlo v Ljubljani 101,1 mm dež- ja, dočim v Mariboru 19 mm. Deževalo je sedaj skoraj po vseh krajih naše države, tudi v Dalmaciji.

Kako je bilo v Celju

Celje, 14. oktobra

Tretjo poplavo v treh tednih smo imeli v noči na soboto. Savinja z Voglajno vred je do polnoči narasla za 2,70 m nad nor- malo ter zalila del »Otoka« pri izlivu Suš- nice v Savinjo, levi breg ob Masarykovem nabrežju, sportno igrišče pri »Skalni klet- ki« in cesto pod Starim gradom. Proti ju- tru je pričela voda upadati in je padla do snoči za 1,50 m. Sreča je bila, da je priče- lo v petek proti večeru v planinah snežiti in da je nastopil mraz, zaradi česar je dež ponehal, sicer bi bila nova katastro- falna poplava neizogibna. Vodovje je na- nosilo v petek in včeraj zopet nove množ- ne gramoze, ki sedaj še bolj ovira redni odtok Savinje pri Celju in bo ob vsakem večjem deževju nevarno ogrozila celjsko kotlino. Položaj je tako obupen, da bo tre- ba takoj pričeti z izvedbo regulacijskega projekta.

Žalostna usoda borne domačije

Kamnik, 14. oktobra.

V petek dopoldne si je ogledala posebna komisija škodo, katero je povzročila zadnja poplava v kamniškem okraju. V največjem nalivu si je ogledala razdejanje ceste na Iverju in pod Stahovico, in ocenila škodo na razrušenih mostovih v Stahovici, na Dupli- ci in pri Radomljah.

Ponovni naliv je že v torek zjutraj na- polnil strugo Bistrice z deročo vodo, ki je pričela svoje razdiralno delo. V Stranjah na levem bregu nasproti Bodlaja je voda izpodjedla travnik in prod do lesene hiše tovarniškega delavca Tomaža Smolnikar- ja. Ob hišo, ki je bila včasih 100 metrov daleč od struge Bistrice, so zdaj butali va- lovi, ki so jih z vedno večjo silo izpodjeda- li temelje. Stanovalci so takoj videli veliko nevarnost, da voda hišo poruši, in so sre- di noči morali z domačije. Pomagali so jim tudi sosedje, da so odnesli iz hiše vse pre- mičnine, pobrali opeko iz strehe in sploh vse, kar so mogli v naglici odnesti in od-

SAMO ŠE DANES

MATA HARI

življenje in konec najlepše žene Pariza in najopasnejše volhunk med svetovno vojno

Metro Goldwynfilm z nemškimi dialogom

Dopolnilo Paramountov zvočni tehnik

Predprodaja vstopnic od 11. do pol 13.

Predstave ob 3., 5., 7/8. in 10.

Elitni kino Matica

Telefon 2124

„Herman Celjski“ na beograjskem odru

r. — Beograd, 12. oktobra. Prišla je jesen, naše ptice selike, naši »dopustniki«, so se menda vrnile že vse in pričena se naša »družabna sezona«. Otvorilo jo je kulturno-prosvetno društvo »Edinost« za uprizoritevjo dr. Novčanovega »Hermana Celjskega«.

Nekaj je pač doprinesel dolgi poletni premor, storila je svoje tudi pripomba na vabilu, da je čisti dobiček prirediteljem namenjen poplavljenec v Sloveniji, največ pa gotovo želja, da si ogledamo delo, ki pač ni vsakdanje v naši dramski književnosti: pa je bil v soboto zvečer Českoslovaški dom v Garašaninovi naravnost nabito poln, dvorana in galerija, in smo prepričani, da bi ne bilo prostora za vse občinstvo, če bi marsikdo tistih, ki si je nabavil vstopnico, ne bil zadržan. Tako lepo zasedene dvorane menda še nismo imeli, odkar se prirejajo slovenske gledališke predstave v Beogradu. In občinstvo se tudi ni varalo v svojem pričakovanju, da se mu bo nudilo nekaj izrednega.

Novčanov »Herman Celjski« ni lahka stvar niti za naš najboljši oder, pa smo v resnici z nekako bojzljivo, z nekakim dvomom sprejeli obvestilo, da se je »Edinost« lotila tega dela. Dovolj je bilo treba poguma zanj, ali je treba sedaj priznati, da je trud, ki so ga »Edinosti« igralci vložili v to uprizoritev, obrodil hvale vreden sad. Ni bilo ravno vse tako, kakor bi moralo biti, nekatere vloge niso bile izvedene primerno celoti in zamislili piščevci, toda je treba reči, da je splošno predstava presejala precej daleč povprečnost diletantskih prireditev. Marsikaj je seveda treba pripisati zlasti nedostatku odrskih in ostalih sredstev, s katerimi si je treba boriti, a to in ono pa morda tudi režiji, ki si v takih razmerah težko pomaga iz zadrege, pa je take stvari treba izpregledati. Ne gre pa to v pogledu umevanja posameznih vlog in njihovega sklada, s celoto in je take zmote treba pokazati, da se popravijo. To velja zlasti za vlogo Jošta, katerega besedilo drame samo označuje za Hermanovega vrstnika, pa smo ga gledali na odru v maski in vsem nastopu mladega močnega dohrih tridesetih let, mlajšega od Friderika, gledajočega nekako sramežljivo v tla, ali pa jezno nekam v vis, namesto da je nastopal kot star, v dolgoletnih bojih osivel možak, ki je v njih zgubil vero v vse, naučil se sovrati žensko in si ohranil samo zvestobo in vdanost svojemu gospodarju. Napačno

izoblikovanje te vloge je precej motilo in še tem bolj, ko so bile ostale večje vloge: naslovna in rokah režiserja Milana Pirnata, Slavka Lamprehta Aron, Anice Solinčeve Veronika in Ruše Fortičeve Barbara, dobro zamišljene in dosledno izvajane z ne majhno spretnostjo. Hermanu je pač tu pa tam ušla dostojanstvenost vladarja, kar bi se bilo morda vsaj ponekod manj opazilo ob primerni postavitvi njegovega uprizarjalca, toda v ostalem je bila vloga izvedena prav dobro. Isto velja v polni meri za Arona. Veronika je tu pa tam nekoliko preveč podelkamirala, drugače, zlasti v prizoru s Hermanom in pri svidenju s Friderikom pa je bila vredna vse pohvale. Barbaro je do preloma podala gđc. Fortičeva kar najbolje, pozneje pa je nekoliko popuščala in nekatere njene kretnje niso bile kretnje razjarene — kraljice. Zvonka Ermenca Eneja Silvij in Lojzeta Savinška pater Melhiorja stila bila vsak po svoje dobra, toda Melhiorjevi zgovornosti bi bilo treba vdhiniti onega nevedniškega pobožnjastva, ki ga tako značilno razlikuje od prosvetljene vernosti Piccolominičeve. Male vloge Friderika, Hermana sina in Blažene so bile v splošnem zadovoljive. Frideriku bi bilo vsekakor treba več viteškega ponosa, ki daje besedi vse drugačen zvenek. Hermanova maska pa prav čisto nič ni odgovarjala očetuemu očitku: namesto trebusnika smo gledali mršavca. Prav všeč nam je bil vitez Herić Stanka Renka. Židovska trojica, ki je bila v prvem dejanju zelo primerna, je bila pozneje nekam preveč razposajena. Maske so bile dobre. Jetrničarka Pavle Goršetove je zelo gladko znala svojo vlogico. Skupinski nastopi so bili dobro urejeni, le nastop množice, ki se poteguje za Veroniko, naj bi bil živahnejši. Oprema je bila sicer skromna, pa vendar pristojna, primerna času, v katerem se vrši dejanje. Kulise so pa seveda morala nadomestovati zagrinjala.

Občinstvo je bilo zelo zadovoljno s predstavo in je z obilnim odobravanjem ponovno priklicalo igralce pred zastor.

Tako se je torej pričela naša letošnja družabna sezona in nam njen tako lepo uspeh začetek obeta še marsikak lep večer. »Edinosti«, ki je imela pogum, da se je lotila te težke naloge in jo tudi s tako zadovoljivim uspehom izvršila, pa naše iskrene čestitke! In še tem rajši, ko je gotovo ostal lep prebitek za nesrečne poplavlence v Sloveniji.

Ob 45letnici Sloge, obrambnega društva ljubljanskih višjih realcev

Član nekdanje Sloge, važnega narodno-obrambnega društva višjih realcev v Ljubljani, nam je poslal naslednji dopis:

Ko so pomladi praznovati Preporodci svojo 20letnico, se je izrazila iz vrst bivših Slogovcev želja, da bi se sestali ob 45letnici Sloge, ki je bila za slovenske realce v Ljubljani morda še večjega pomena kakor Preporod za svoje člane. Ta je imel namen, pridobiti svoje članstvo za jugoslovnsko smer, Sloge je imela pa za svoj poglavitni smoter, obvarovati slovenske realce pred petjujevanjem. Svoječasna realka v Ljubljani, ustanovljena s pomočjo Kranjske hranilnice, je bila največje nemškutarsko gnezdo. Na tem zavodu ni bilo mesta za slovenske profesorje razen slovenščine in nekaj drugih izjem. Dijastu se je vedno povečeval nemški narod in se je na mladino pritiskalo z raznimi sredstvi: z laskanjem, denarjem, slabimi redi in grožnjami. Ni čudno tedaj, da se je marsikateri slovenski realce pomemil in je kot visokoslolec nosil kamoliško čepico ali pa je postal narodno mlačen in se je vpisal v internacionalno dijaško društvo »Libertas«.

Da se zavezji pomemčevanje slovenskih realcev in se jim nudi možnost krepitve narodne zavesti, je ustanovilo pet realcev 7. aprila l. 1888. društvo Sloge. Bili so to: Kotnik Fran (ki je volil Družbi sv. Cirila in Metoda procesijsko vsoto), Gorup Ivan (znani že umrl bogatin z Reke), Valenčič Ivan (ki živi sedaj kot veleposestnik v Trnovem pri Ilirski Bistrici) in Znidaršič Josip in Schrauzer Dragotin, ki sta oba že umrla. Poleg zbujanja narodne zavesti je imelo društvo tudi namen, seznanjati člane s slovenskim slovstvom, češ: »uče naj se pisati pravilno slovenščino in goje med seboj iskreno prijateljstvo; seznanjajo naj se tudi z drugimi slovenskimi jeziki.«

Z ustanovitvijo Sloge se je potujčevanje slovenskih realcev ustavilo, saj so se v vrstah somišljenikov navduševali za našo slovensko reč in se krepili za odpor proti tujemu navalu. Dasi slovenski proizvodi Slogovcev po večini nimajo posebne vrednosti, vendar je v Sloginem arhivu nekaj prav lepih pesmi našega velikega Ivana Cankarja, ki je bil tudi Slogovec. Tudi sicer so bili Slogovci močje, ki zavzemajo danes važne položaje, kakor profesor J. Jaslov Forster, ravnatelj kemičnega preizkuševališča v Ljubljani inž. Turk Jakob,

mesni gradbeni direktor inž. Prelovšek, znani organizator industrijev inž. Lenarčič Milan, operna peva Betetto Julij in Krizaj Josip, predsednik Družbe sv. Cirila in Metoda inž. Mačkovek Janko, direktor mestne planine inž. Bartl Ivan in drugi. Delovanje »Sloge«, o katerem so bili poučeni tako slovenski kakor nemški profesorji, je bilo ustavljeno l. 1912, ko je zapihal močan protislovski, osebno protijugoslovski veter in se je bilo bati represalij. Med svetovno vojno društvo tudi ni moglo delovati, po prevratu je pa v svoji Jugoslaviji izgubilo svoj pomen in namen. Da si obudimo spomine in se seznanimo Slogovci raznih letnikov ter hkratu proslavimo 45letnico ustanovitve Sloge, smo si zbrali soboto 21. t. m. za naš sestanek. Pri tem bomo počastili spomin ustanovitelja Kotnika Frana na njegovem grobu na Verdu pri Vrhniki in našega odličnega člana Ivana Cankarja pri njegovem spomeniku na Vrhniki. Na Vrhniko odidemo z glavne postaje ob 11.55 ter se snidemo po kratkih navedenih spominskih slavnostih pri »Nacetu« na Vrhniki. Ob 17.30 se odpeljemo z Vrhnike. Nato bo ogled spominske razstave (zapisniki sej, slike, dopisi, predavanja in ocene, arhiv in drugo) v odborovi seji jahalnega odseka Ljubljanskega Sokola (Narodni dom). Ob 19.30 bo prijateljski sestanek v posebni sobi Slamičeve restavracije.

Slogovcem smo razposlali posebna vabila in se jih je tako za izlet na Verd-Vrhniko kakor tudi za prijateljski sestanek pri Slamiču prijavilo že prav lepo število. Upamo tedaj, da bomo 45letnico ustanovitve naše Sloge praznovali brez posebnih priprav, banketov in drugih prireditev, v resnici prijateljsko in složno!

Miklova Zala — opereta

Krstna predstava v Krekovem domu na Jesenicah.

Jesenice, 14. oktobra. Splošna kulturna zmeda je preteklo nedeljo krepko udarila nov pečat na naš kulturni obraz. Rodila se je Miklova Zala — opereta. Naj bo ob tej priliki, ko se je delo predstavilo javnosti, dovoljeno, spregovoriti odkrito in iskreno besedo. Ne želimo govoriti toliko o delu samem, ki je premalo pomembno niti originalno (kot

opereta namreč), kolikor o kulturno kritičnem vprašanju, ki je zdaj preveč zavaldo, da bi se mogli mirno mimo njega in je torej zadnji čas, da trezno razsodimo in potem odločno krenemo ali na desno ali na levo. Najno je potrebna rešitev, orientacija. Da pojdemo zavestno navzgor ali pa zavestno navzdol. Moderno življenje je izoblikovalo moderno umetnost. Postavilo jo je na pedestal degeneriranega naturalizma in hedonično čutnega razpoloženja. Najbolj ustrežajoča forma je pač — opereta. Kolikšak kulturno usmerjen človek pa danes ve, da je opereta pač samo najboljše in golo sredstvo za prosto zabavo in uvod k razvratu, pa nič drugega. Zalostno je, da na škodo prave umetnosti opereta uživa ugled, vso pozornost in respekt. Provincialno pojmovanje jo je postavilo še višje, za vzor in višek oderskega ustvarjanja, kot najvišjo razgledno točko (do katere vodi čudovito kratka in lahka pot).

Opereta je osvojila svet. Zato pač lahko upravičeno lažemo sami sebi, da se po farizejsko valjamo v blatu, obenem pa na vse grlo izpričujemo svojo visoko kulturnost. To je škandal. Da pa smo iz Miklove Zale napravili moderno opereto marčarskega stila, je največji in neodpustljiv kulturni škandal. To je neodpustljivo, da nam ni dovolj tujega šunda in smo šli in v zaslepienosti sneli z vratu svetinjo in jo vrgli v mlakušo. To je katastrofa, da smo plemenit cvet slovenskih narodnih spomenikov izdajavsko prodali in zlorabili za cenen užitek. Zato, da vleče in vabi. Samim sebi smo pljunili v obraz.

Nekaj besed stvarno o opereti: Pisatelj in komponist, oba sta se potrudila, držeč se operetne stilistike, da sta vzela iz povesti golo vsebino, kar pa je za pristno opereto še potrebno. Sta si izmislila in dodala. Tako smo dobili »narodno« opereto, vsebujejo narodno z godbo e pretresljivo tragiko narodnega življenja, ki pa so jo banalni nastopi, dovpti, šlagerji in nepreletni plesi srečno izganjali in ubijali. Kako je mogoče, da je šlager-interpretacija pristno narodnega duha in čustvenosti? Šlager in narodna pesem sta se brezobzirno mešala. Zdravemu človeku se tako početi upira. Zdelo se je, kot da bi resnega, poštenega človeka siloma našemili in ga tako globoko razžalili. In to so storili. Razkošje in sijaj opreme sta bila na višku. To pa je bilo tudi vse.

Opereto je »vprizorilo« novo ustanovljeno društvo »Aljaž« v Krekovem domu kot odprto predstavo. Društvo je s tem storilo pač zelo žalosten poklon spominu svojega pokrovitelja. Dvorana je bila polna. Občinstvo se je silno — zabavalo. Društvo se očitno zadovoljuje z golim materialnim uspehom, »publikum« pa s farizejsko zaslepljenostjo.

Kdaj se nam bodo odprle oči? Zalostno je še to, da se je krstna predstava vršila na obletni dan koroškega plebiscita.

V Ljubljani vse igra na harmoniko!

Ljubljana, 14. oktobra.

Po vseh državah poje dandanes harmonika. Široko razmahneni mehoi vzbujajo prešerno radostno razpoloženje. Ali iz narodnega instrumenta je profinjeno postala harmonika orkestralni instrument, vreden upoštevanja najstrožje glasbene kritike. Pouk v igranju harmonike se danes vrši na mnogih evropskih glasbenih šolah. Zlasti v Franciji in Nemčiji je danes že na tisoče harmonikašnih orkestroev. Vozgoja se prične najprej v otroških vrstah. Tudi mi ne zaostajamo. V Mariboru je imamo zbor ljubkih fantkov in punčk, ki je ubral prvo lovorko z nastopom pred kraljevo družino na Bledu in nato v Zagrebu, kjer je navdušenje med občinstvom prekipelo. V Ljubljani se je z letošnjim šolskim letom začela orati ledina. Na liceju se že učijo punčke in fantki v dveh skupinah in bodo prav kmalu dozoreli v zbor majhnih harmonikarjev in orgljarjev. Resno iniciativo pa je povzela letos tudi šola Glasbene Matice, kjer se poučuje igranje na hromatično harmoniko. Izgledi so torej najboljši, da bo v kratkem postala harmonika, ki je itak že od nekdaj naš domači instrument, splošna družabna potreba, željena vsepovsod, v vsakem domu, vsaki družbi, v šoli, na izletih, planinah, pri vojakih in — ni treba poudariti — pri ohceti, samo ne pri pogrebi.

V Ljubljani se zdaj lahko naučite igranja na dvorstni, trivrstni, navadni hromatični in piano akordni harmoniki. Čim večje je število kandidatov in kandidatkinj, tem cenejši je pouk. Dame, zlasti tudi gospe, nikakor niso izključene. Le korajžko, neizmerno bo užitek in zabava za vsakogar in za vse življenje. Z novembrom bo začetek tečaja za odrasle. Prijave se sprejemajo dnevno na Bleiweisovi cesti 21 prtiličje od 10. do pol 14.

Čitajte tedensko revijo „ŽIVLJENJE IN SVET“

prečiti zedinjenje Nemčije, ista politika je vzrok, da Angliez tako ljubosumno čuvajo nad neodvisno Belgijo, enake tendence vidimo v Franciji, ko skuša l. 1919. v Parizu odcepiti Porenje od Nemčije, in isto politično formulo uporablja sedaj Italija, ko hoče razkosati Jugoslavijo. V to svrhu ne deluje le Italija z vsemi sredstvi od zunaj proti obstoju naše države, temveč skuša povzdigniti enkrat Srbe, drugič Hrvate, zanesti spor med oba jugoslovnska plemena. Do l. 1928. so imeli Srbi njeno naklonjenost in ob vsaki priliki jih do tedaj Italija hvali in ponizuje Hrvate, od tedaj pa izgube Srbi njene simpatije, ki preidejo na Hrvate. Italija podpira s to razdiralno politiko z vsemi sredstvi federalistične tendence v našem narodu, upajoč in ne neupravičeno, da bi pri plemenskem duhu, ki se je pokazal v povojni dobi v tako močni obliki, bi federalizem začetek konca. Sprito tega dejstva zagreši vsak Jugosloven, ki se zaveda vulkana, ob katerem sedimo, pa se kljub tomu še ogreva za federalistične načrte, izdajo nad svojo domovino!

Spretna fašistična politika nas je znala obdati v letih do 1928. z debelim obročem sovražnikov, ki se je vedno tesneje zoževal okrog našega narodnega telesa. Bili smo podobni obkoljeni trdnjavi, ki lahko pričakuje, če pade, le svoje uničenje. V tem žalostnem položaju pa smo si mi prvočistično zabavo, da skakamo drug drugemu za vrat in gledamo, kako bi se medsebojno in posredno s tem tudi skupno oslabil. Novi

Kmetijski vestnik

Podbiranje in spravlanje gnilega grozjdja

Čeprav se je letos splošna trgatve po Doljenem zakasnila za nekaj tednov, bi se odložila še najmanj za 1 teden, če bi bilo vreme kolikšak ugodno, ker vse grozjdje še ni dovolj dozorelo. Zato so posamezni srezni in posamezne občine v vinorodnih krajih odredili, da se naj splošna trgatve odloži do druge polovice oktobra.

Vinogradniki spoznavajo to potrebo, toda višja sila hoče drugače. Zaradi pretežno prav ugodnega toplega jesenskega vremena se je grozjdje v zadnjem času zelo popravilo in še prilično dozorelo, toda po preobilnem deževju prejšnjega tedna je pričelo zlasti belo grozjdje ponekod tako gniti, da se predtrgaljivo nikakor ne morejo odlasati, tem bolj, ker bo po zopetnem dežju grozjdje še bolj naglo gnilo.

Preudarni večji vinogradniki kljub temu zavlačujejo splošno trgatve, to je, ne trgajo vsega grozjdja skraj, zlasti ne gnilega in zdravega skupaj, marveč podbirajo začasno le gnilo in nagno grozjdje zase in že dozorelo grozjdje zgodnjih sort, kakor portugalco, žlahtnino in druge pa zase, medtem ko puščajo zdravo in še ne dozorelo grozjdje na trti, kar je posebno za črno vrsto Kavšine ali žametno črtno, ki pozno dozori, posebno priporočljivo.

Tako deljeno delo je sicer zamudno in drago, toda se izplača, osebito letos, ko bo pridelek precej pičel, ker tudi iz gnilega grozjdja (podberin) napravimo lahko prav dobro, povsem zdravo pijačo brez vsakega neprijetnega, postranskega okusa in duha.

To spravlanje in pripravljanje ni združeno s posebnimi stroški, marveč zadostuje le, da nabrano gnilo in nagno grozjdje, belo ali črno, ali oboje skupaj, takoj sproti epresamo, ko ga je za eno prešo nabrane, ne da bi ga poprej rebjali ali pecljali, tako da ne more niti najmanj zavreli na tem tropu. Naprešani mosti istotako »sproti« vlivamo v prav močno zažvepljan sod (1½ do 2 asbestna traka na 100 litrov mošta ali 4 do 6 trakev na polovnjak) ter ga pustimo tako zažveplanega 1 do 2 dni v dotičnem sodu, da se glavna, smrdljiva gošča sesede, pa odločno čistejšo tekočino v drug snazen, nezažveplan sod in pustimo most tu povreči s čistimi kvaenimi glivicami pod kipeľno veho. Ako pa imamo na razpolago spresan trop zdravega pokipelega ali še ne pokipelega grozjdja, vržemo gnil most na ta trop ali drozgo in pustimo, da na tem zdravem tropu pokipi. V pomankanju primerne soda zlijemo spresani most gnilega grozjdja v odprto kad ter mu dodamo, ker v odprti kad ni mogoče z uspehom žveplati, 20 do 25 gr kalijevega metabisulfitu na vsakih 100 litrov tekočine.

Prvotni most zažveplamo, odnošno ga bisulfitiramo tako močno zaradi tega, da preprečimo njegovo začetno kipeenje z ne-zdravimi glivicami, katere z žveplanim disidom zamorimo in se sedgej takoj s smrdljivo goščo in drugo nesnago na dno soda, odnošno kadi.

Pri pretoku tega še ne zakipelega mošta iz prvega soda ali kadi v drug sod, namreč po preteku 1 do 2 dni, pa opustimo ponovno žveplanje, odnošno bisulfitiranje, da takako prežarjeni in prvotnega žveplavega dokisa oproščeni most laže in hitreje pokipi z zdravimi, posebej dodanimi čistimi kvaenimi glivicami. V ta namen se poslužujemo z izvršnim uspehom umetnih kvaenih glivic, ki jih dobimo iz kmetijskih kontrolnih postaj v Mariboru, Zagrebu, Klosterneuburgu. V pomankanju teh pa si pomagamo enostavno s tem, da prilijemo 1 do 2 škafa lastnega, že kipečega mošta od zdravega grozjdja boljših vrst in ga pustimo povreči skupno pod kipeľno veho. Poslednjega dodatka pa ni treba, če vržemo most gnilega grozjdja na lahko spresan trop ali drozgo zdravega grozjdja. Delno ali popolno povrečje takega mošta na tropu ima še to prednost, da izgubi med vrenjem mnogo slabega okusa po gnilem.

Sploh izgubi most z opisano celotno manipulacijo mnogo na neprijetnem okusu po gnilem in na neprijetni barvi; popolnoma pa odzvamemo takemu mostu, odnošno pozneje vinu zopern okus in neprikladno barvo z dodatkom rastlinskega ogljenega prahu eponita (50—100 gramov na hl) po dovršenem burnem kipeenju. Eponit polegne slab okus nase, obenem razbarva tekočino in se kaj hitro sesede na dno z drugo goščo vred.

Čez 3 do 4 tedne, ko se umiri in sam ob sebi precej utišči, pretočimo utiščeno tekočino v malo zažveplan sod enake velikosti (1 trakev na polovnjak; če rjavi na zraku, pa 2 trakev) do vrha in ga na rahlo zapremo in pustimo v miru, da se popolnoma utišči. Če treba, ga pozneje lahko še umetno čistimo z žlahtino ali s kakim drugim čistilom.

Za primer, da nimamo pri tem pretakanju drugega primerne soda na razpolago, pretočimo enostavno v čisto kad, izpe-

remo dotični sod prav dobro, zažveplamo in ga takoj zopet nalijemo a čisto tekočino iz kadi. Vsekakor moramo tak most ali že vino pri tem pretakanju zažveplati ali bisulfitirati, da nam ne porjavi, čemur je vino, napravljeno iz nagnetega grozjdja, zelo podvrženo, dokler se ne izločijo iz njega vse kvarljive anovi, da postane na zraku stanovitno.

Tako spravljeno gnilo in nagno grozjdje nam dá pijačo, ki je večkrat celo boljša, namreč polnejša in slajša ali milejša od navadnega, kislega vina slabših sort.

Fran Gombač.

Hranjenje kostanja

Naši kraji imajo povsod dosti kostanja. Škoda pa je, da rase z malo izjemo le navaden droben, ki se doma za prehrano prav lahko koristno porabi, za kupčijo pa ni, ker dovažajo na naše trge debele žlahtne marone.

Kakor vsak pridelek mora biti tudi kostanj tako spravlan, da je njegova trajnost čim daljša. Žal, da se temu zelo redilnostno pridemo, saj je izdatnejši kakor kruh, posveča tako malo pažnje, da se skvari, če ga je še kaj pri hiši, že okrog božiča. Lahko bi ga imeli v dobrem, zdravem in svežem stanju vso zimo.

Kostanj spravljamo domov, kadar je zrel. To je takrat, ko ježice porjave in se odpro. Tedaj tudi rade odpadejo z drevesa. Klantenje se nezrelega kostanja je nesposobno, ker se tako trdno drži na vejah, da ga brez poškodovanja drevja ne zbijete. Tudi so taki nezreli kostanji po okusu in rednosti manj vredni.

Za ohranitev kostanja se držimo naslednjih navodil: Pod drevesom pobremo v primerne posode izpadle plodove in še polne ježice. To mešanico spravimo domov ter stlačimo kakor zelje v kako kad ali v zaboj. Da se vrhu plast ne posuši in da se izcimijo nekako vrenje, pokrijemo še s plastjo kostanjevega listja. Tako stlačen mora ostati v posodi kake tri tedne, lahko pa tudi brez škode več časa. Kak dan, ko ni družina z delom zaposlena, spravimo kostanj iz posode in ga očistimo ježic. Pri tej priliki lahko odberemo debelejšje plodove za kupčijo, drobnejše pa za domačo rabo. Takoj nato, da se ne posuši, vložimo kostanj v kako posodo med vlažni rečni pesek. Pri tem postopamo tako, da na dno posode nasujemo najprej za 2 prsta na debelo peska, vrhu tega pa stresemo in z roko poravnamo toliko kostanja, da leži plod ob plodu. To pokrijemo spet s peskom in na vrhu položimo novo plast kostanja. Tako nadaljujemo, dokler je blago na razpolago. Debelejših plasti kostanja, kakor le plod ob plodu, ne smemo vlagati, ker bi se pojavila plesen in pridelek pokvarila.

Ako rabimo kostanj za prodajo ali za domačo rabo, zajejamo z vevnico iz posode pesek in kostanj. Na redkem rešetju očistimo kostanj peska in še operemo. Vselej pa moramo v načeti posodi poravnati pesek, da se kostanj ne suši in trohni.

V nadzemskem prostoru, kamor je pomladna toplota bolj dostopna, traja tako vložjen kostanj do konca meseca marca. Takrat začne kaliti in s tem tudi izgublja ti dobroto. Če je pa spravlen v hladnejšem podzemskem prostoru, je svež in užiten do konca meseca aprila.

Iz tega vidimo, kako pogrešno je, ako žurimo kostanj že pod drevesom. Še bolj škodljivo je, ako ga sušimo. Osušen strohni, če pa kaj malega ostane zdravega, otrdi, da ga najboljši zobje ne morejo zdrobiti. Pri tako slabem gospodarstvu se ob božiču ni več kostanja pri hiši, kaj šele kasneje, ko bi ga najbolj potrebovali.

Kostanj rase povsod, kjer je globoka zemlja. Kjer ni v gošči, se njegova krona razraša na široko ter rodi obilneje. To moramo upoštevati zlasti pri cepenjem žlahtnem kostanju maronu in odstraniti vse drugo drevje v njegovi bližini. Zaradi stalne rodovitnosti donša kostanj več dohodkov kakor drugo sadno drevje. Že več let plačujejo ljubljanski trgovci debele plodne marone po 10 do 12 Din kg. Ker je cepljenje maronov zelo enostavno, naj se lastniki kostanjevih gozdov zanimajo za nov in izdaten vir dohodkov. Prav tako bi lahko nasadili kostanje v nepolnih s praproto porasli zemljiščih. V pospeševanje tega je podpisani naročil nekaj tisoč cepičev, ki bodo zanimancem na razpolago od jeseni do prihodnje pomladi.

V krajih, kjer pridelujejo malo žita, je kostanj kuhan ali pečen najboljšje nadomestilo za kruh. Olupljenega in posušenega meljejo tudi v moko za kruh in celo za najfinjeje pecivo. Sirovega olupljenega kuhajo z repo in v fizolovi juhi, ki je okusna in tečna hrana, zlasti, ako je v loncu še kos svinjine.

Josip Štrekelj.

Pristopajte k „Vodnikovim družbi“

sluga Zagrebu, ki je s svojim »hrvatskim pravom« in črto Zemun—Kotor prvi zanesel dualizem v jugoslovnski narod. Kot odpor proti tej hrvatski megalomaniji se pojavijo kmalu iste tendence tudi med Slovenci in namesto da bi se med Jugoslovenci uveljavljale le en nacionalizem, vidimo naenkrat tri nacionalizme. Ko si kasneje pribore še Bolgari svojo neodvisnost, so se seveda tudi oni vrgli s polno paro na pot, ki so jim jo začetali Zagreb, Beograd in Ljubljana. Posledica je bila, da je jugoslovnski nacionalizem, namesto da bi šel svojo naravno pot do enotne jugoslovnske nacije, ki bi edino lahko zajamčila polni razvoj jugoslovnskega naroda, kakor se je to zgodilo pri naših sosedih na zapadni obali Jadrana, zašel v partikularizem. Mogočna jugoslovnska reka se razlije v tri skromne potočke, v fizično in duhovno slabotne mikronacionalizme, ki pa med seboj tekmujejo z vsemi silami, kdo bo močnejši. Podobni so oni žabi iz basni, ki bi hotela biti vol in se napihuje, dokler ne poči. Današnji režim skuša popraviti grehe naših prednikov še pred Pašičem, Radičem in Korošcem. Nove oblike gospodarstva in moderna tehnika danes močno podpirajo to zblizanje, ker združujeta človeka čedalje tesneje v prostor in času. Ta razvoj bi bil celo mnogo hitrejši, če bi se mu ne upirali neki literarni sentimentalizem, ki kaže, da se misli mnogo počasneje razvijajo nego pa materialne prilike življenja. Toda dolgo časa se tudi ta sentimentalizem ne bo mogel upirati zakonom življenja.

KULTURNI PREGLED

Mirko Banić: Crucifijs au carrefour

La Yougoslavie vue par un Croate. Paris, Bossuet.

Konec

Od one kretne naše političnega življenja do danes je minulo pet let, in sicer pet usodnih let. Vse naokrog smo svedoki dogodkov, sprico katerih izgleda spor za čisto ali »usmerjeno« demokracijo malenkost, če ne že smešne. Vidimo, kako padajo na vseh straneh pod nelzposodno težo socialnih, pred vsem pa gospodarskih udarcev, ponajveč od navdušenem pritrjevanju narodov stebri demokracije. Demokracija je res najidealnejša vrsta oblike vladanja, toda ustvarjena je le za dobre čase, ko je gospodarski, politični in socialni red v popolnem ravnovesju, ona je režim socialne idile. Ko pa mine ta idila ter nastopijo nemirni dnevi in pride doba socialnih in gospodarskih potresov, tedaj se mora demokracija umakniti drugi čvrstejši obliki. Za to resnico je vedel že republikanski Rim, ki je imel za čase, ko je država zašla v nevarnost, diktaturo kot državno politično ustanovo, enak položaj je podelila Francija Clémenceauju med vojno, v današnji dobi pa vidimo, da se skoraj vse svet rešuje pred demokracijo v čvrstejših političnih oblikah. Poglejmo le Roo-

seveltovo Ameriko, Mussolinijevo Italijo, Hitlerjevo Nemčijo, Horthyjevo Madžarsko, Dollfussovo Avstrijo, Pilsudskega Poljsko, Kemalovo Turčijo, Azanovo Španijo itd. Izjemni časi zahtevajo izjemno stanje.

Vse navedene držve, ki so se zatekle pod vodstvo krepke roke, da jih izvede iz današnjega vrenja, so pa v primeri z nami v naravnost zaviden političnem položaju. Ni se jim namreč treba boriti tako kakor nam proti dvema nepomirljivima sovražnikoma, fašističnemu in papeškemu Rimu, katerih udarci neprestano bujajo ob temelje naše države. Da nam streže fašistični Rim že od našega rojstva po življenju, za to ni treba dokazov, ker nam to pove že instinkt samovrždenja. Italija je računala, da bo po razpadu Avstro-ogrskse nastalo ob njeni vzhodni meji več majhnih držav, med katerimi bi ona igrala vlogo voditelja in razsodnika. Namesto tega vstane ob vzhodnem Jadranu velika Jugoslavija. Od tega dne se zaganja Rim neprestano ob našo državo, skušajoč doseči, če že ne njenega razbitja, vsaj takšno organizacijo, ki bi oslabilo njeno notranjo moč in jo napravila manj odprno. Tradicionalna politika evropskih vevlesil je že, da se bore proti močnim političnim tvorbam ob svojih mejah. Takšno politiko je vodil že Ludovik XIV., ko je skušal pre-

Veseli romarji v Slovenskih goricah

Nekaj spominov na nepozabni izlet fotoamaterjev

Del armade izletnikov na trgu v Ljubljani ob pozdravu župana viš. sv. dr. žmavca

Fotoamaterski izleti po Sloveniji, ki jih je pred leti uvedel Gregorič, so kmalu postali nekaj več, kakor običajni družabni zabavni izleti. Saj je šlo že od vsega početka za spoznavanje lepote naše ožje domovine, tistih kosčkov te lepe zemlje, ki so doslej ostali večini popotnikov prikriti, naj si bo, da so preveč oddaljeni od železniških postaj ali so tudi sicer bili manj znani zaradi nezadostne propagande, ki je v času tujkoprometnega razmaha postala odločilna važnost.

Gregoričevi izleti, ki so postali tako priljubljeni, da je udeležba od izleta do izleta rasla po stotinah, so v resnici nekak domoznanska institucija. Doslej so bili še vedno najskrbnejše organizirani in premišljeni do podrobnosti tako, da so izletniki vsakokrat spoznali — kolikor je pač v enem dnevu le največ mogoče — geografske in folkloristične značilnosti obiskanih krajev.

Preteklo nedeljo je popeljal Gregorič armado fotoamaterjev v naše severne kraje »odkrievati« Slovenske gorice. Osemsto izletnikov, po večini takih, ki niso bili tam še nikdar, je spoznalo, da skrivajo te gorice v sebi neko svojstveno lepoto, povsem različno od drugih naših vinorodnih krajev. Dobro ljudstvo Slovenskih goric je izletnike sprejelo odprtih rok, vspovsod je bilo veselje in gostoljubnost, pravega, nepotvorjenega, kakršnega je zmogoče le pravo, pošteno slovensko selo. Maksimalno bo nosil te čare dolgo časa v sebi, to milino gričevitih goric sveže zelenih barv, ropota-

jočih klopotev, hlad zidanic, mamljivost nebeške kapljice in odprte roke, ki so pripravljene streči in dajati do zadnje drobne, do zadnje kapljice.

Vem, ko bo zopet leto vkraj, bo tega in onega z neodoljivo silo zvalilo nazaj, v Slovenske gorice, in ljudje mu bodo zopet dobri in prijazni, ker drugačni biti ne znajo.

Treba je poudariti, da je Gregorič postal zelo izkušen s prirejanjem izletov. Udeleženci se nikdar ne dolgočasijo, vedno je zanje pripravljeno kako veselo presenečenje. Ko smo se zadnjič še v temno jutro neprespani vozili proti Stajerski, nas je že v Litiji poizvel z dobrim zajtrkom. Stiški Rojci, ki ima že utrjen sloves zaradi svojih »sladkih trupov«, je pripravil krasne male majolike, antičnih oblik, polne sladkega nektarja, ki so bile nekaterim tako všeč, da so nedotaknjene ponesli s seboj domov. Seveda so se po takem uvodu večini razvezali jeziki, omehčala srca in vožnja je minila, ko bi trenil. Ni mogoče reči, da so zastopniki javnega mnenja, ki jih je bilo precej poleg, stali le ob strani. Aktivno so posegli in posegali v vroče pomenke in z uma svitlim mečem pričali o gibčnosti svojega duha.

Ko smo se »nabasani« najlepših vtisov vračali z vlakom, je pa vsak prejel še svoj odpušček, ličen zabojček poln grozdja. Gregorič je premislil prav vse, kako bi vendar bilo, ko bi se vrnil z goric brez grozdja! Tako pa je vsak prinesel s seboj domov nekaj teh sladkih jagod, ki žive in rede Slovenske gorice tako, da so tudi domači, ki niso mogli na izlet, okusili njih sladkosti.

Kako je bilo v Ormožu in Središču

Komu je bilo v nedeljo najbolj všeč v Slovenskih goricah, je zdaj že nesporno dognano. Vsem! Seveda ni mogoče opisati doživljanje vseh skupin, vsekakor pa moramo vsaj v brzojavnem stilu povedati, kaj je doživel prvi del ekspedicije v Prlekijo, ki je izstopil v Ormožu. Pozdravljen je bil od župana Veseliča in podžupana Kuhariča, nato je inž. prof. Novak v imenu fotoamaterjev izročil plakete. V Središču so nato pohiteli izletniki z avtobusi. Zastave, množica ljudi pri sprejemu, navdušen pozdrav središkega župana Kolariča. Bančni ravatelj Rajko Ogrin se je zahvalil za pozdrav, navdušujoč za lepoto solnčnih gor in klopotev; očrtal je smotre mladega Društva prijateljev Slovenskih gor, ki hoče seznaniti »Kranjce« s tem delom naše ožje domovine in z gojitelj vinskih trte navezati osebne, prijateljske pa tudi gospodarske stike. Izročil je v spomin plaketo ljubljanskih fotoamaterjev.

Divna je bila vožnja mimo rojstne hiše pisatelja Flegeriča k Sv. Bolfenku z divnim razgledom na valovite gorice tja do zasnjanje prekmurske ravnine. Nato s filmsko brzino: bogat obred pri Ranovi mami, pozdrav domačih učiteljev, pogostitev pri vzornem vinogradniku Kosarju. Nad vse prisrčen in gostoljuben sprejem v zidnici

mladih Zadravcev. Po krasni gorski cesti s predznimi serpentinami brzimo na Kajžar k banskemu svetniku Zadravcu in smo zopet pogosteni od preljubeznive gospodinje Dragice. Nato pa težko, težko slovo od gostoljubne hiše Zadravčeve, katere ne moreš bolj užaliti, ako ne vstopiš, če greš mimo. Prekrasna pot nas vodi med vino-gradi, pozdravljajo nas klopote ob solnčnem zatonu. Preko Jeruzalema se vračamo v dolino Ivanjkovsko, kjer smo se zopet združili vsi izletniki na pot proti Ljubljani. — Redki so taki solnčni dnevi v življenju in nepozabnih vtisov polni. Zato ostane naša želja: Na svidenje!

Pisno iz prleške metropole

Ljutomer, 12. oktobra

Prvi izlet fotoamaterjev v Slovenske gorice je za nami. Po soglasnih vesteh smemo soditi, da je uspel v popolno zadovoljnost udeležencev in prirediteljev, kar je v prvi vrsti zasloga organizatorja g. Gregoriča, mladega Društva prijateljev Slov. goric, pa tudi lokalnih faktorjev, ki jih ne smemo pozabiti. V Ljutomeru je organiziralo izlet Olepševalno društvo, ki je pod vodstvom predsednika g. Veseliča imelo celo vrsto sej, da je vse potrebno pripravilo. Pravi ognjeni krst je doživel društveni tajnik g. Rado Pušenjak, pa tudi drugi odborniki z blaginikom g. Miklom so sodelovali z vso vnemo. Posamezne skupine so vodili gg. Dominkuš, Mikl, Werbnič, Urbič, Porekar, Milan Reich, Repič, Dobršek, dr. Čeh, pomagali pa so jim gg. Kokot, Marš, Pečar, Zupanc, Golar, Mankočič, Cvetko. Pogostili so naše izletnike s prizgizki, pogostili, gozdom in vinom: uprava Admontskih posestev, Sekovskih posestev, gg. dr. Stajnik, Sinigoi, dr. Salberger, Senčar, Seršen, Zemljik, Franc, Verbnik, Fischer, Cvetko, Škof, Cmekar, Topolnik, Mavrič in dr. Lebar. Povsod so bili izletniki sprejeti s prav prleško gostoljubnostjo. Tudi s potrebo v gostilnah so bili v splošnem prav zadovoljni, to velja v prvi vrsti za vse ljutomerske gostilne, toda tudi gostilničarji po vaseh in vrhovih so se trudili po svojih močeh. Dve skupini, ki sta šli na Mursko polje, sta dobili za povratek tudi vozove brezplačno na razpolago. Za grozdje, ki ga je g. Gregorič nudil udeležencem, sta poskrbela gg. Verbnik in Leo Kukovec. Kako se je godilo novinarjem, o tem smo že čitali. Sodelovala je pri sprejemu godba pod vodstvom g. Zacherla, Kolo jugoslovenskih sester pa je poskrbela za šopke.

Olepševalno društvo se zahvaljuje gg. fotoamaterjem, ki so enkrat za lepo plaketo, ki jo bodo hranili v občinski pisarni. Vse udeležence izleta pa vabi, da pristopijo k Društvu prijateljev Slovenskih gor in naj v njegovem okrilju ali pa sami pohite še enkrat v naše lepe, redkim znane kraje. Olepševalno društvo se zaveda, da mora kak posameznik ni bil v celoti začiovo ljen. Pomisliti moramo, da je moralo prestat preizkušnjo, ki je bila prva te vrste. Z izkušnjami prvega izleta se bo lahko koristilo tujko-prometno društvo, na katerega ustanovitev bo treba misliti v interesu Ljutomer in Prlekije.

Darujte za nesrečne poplavlence

Gradnja ceste v Haložah

Pluž, 14. oktobra

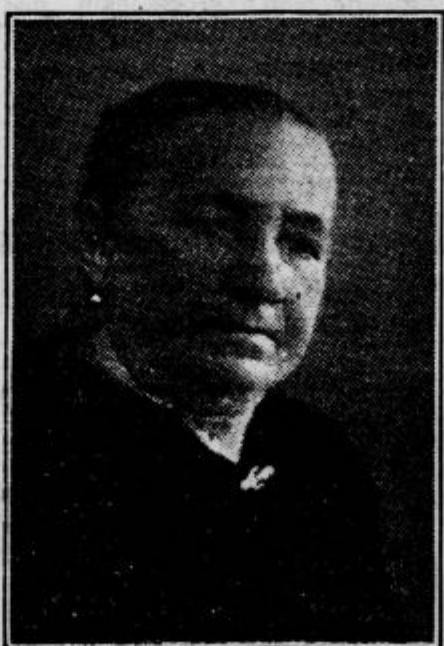
V Haložah je projektirana nova cesta, ki se bo gradila od Leskova na Podlehniku do cerkve. V turek se je vršila zadevna komisija zaradi odkupa zemljišča, ki pride v poštev za novo cesto. Z lastniki se je dosegel ugoden sporazum. Nova cesta bo velikega gospodarskega pomena za vse tamkajšnje prebivalstvo. Za vso ceno preračunani stroški znašajo 1.500.000 Din. Graditi se bo začel prvi odtok od Leskova do Trafelovega hriba. K stroškom bodo prispevale prizadete občine, banovina in cestni odbor v Pluži.

Z gradnjo nove ceste bo olajšana velika beda, ki vlada v Haložah, ker bo s tem dana možnost do zasluzka siromašnejšim slojem, ki bodo pri gradnji v prvi vrsti upoštevani. Cesta se bo gradila kot občinska cesta I. reda, tako da bodo podani vsi pogoji za poznejši prevzem med banovinsko cesto II. reda.

Na cesti Zavrt — Turški vrh so pa nadaljevala dela v polnem teku. Dela se vršijo iz sredstev bednostnega sklada.

80letnica Vrabčeve mame

Nedavno je poteklo 80 let, odkar je zagledala luč sveta ga. Vrabec Terezija iz Martinje vasi pri Mokronogu. Bila je hči posestnika Zupaničiča, poročila pa se je z Janezom Vrabcem, posestnikom in trgovcem z usnjem, ki ji je že leta 1909 umrl. Od takrat dalje živi kot vdova in vzorna

matni na posestvu svojega sina Ivana. Rodila je 11 otrok, od katerih živijo danes še 4 hčere in 3 sinovi. Kako pridna in skrbna gospodinja je bila, se vidi iz tega, da sta si s svojim možem pridobila prav lepo posestvo in da sta vzgojila vse svoje otroke v krščanskem in strogo narodnem duhu in jih oskrbela, da živijo vsi v dobrih življenjskih odnosih.

Da si pustila mnogo svojih moči na posestvu, katero je držala vedno na višku

Naša Jugoslavija ni v srečnem položaju. Danske, švedske, norveške ali celo španije, ki leže daleč od križišč velikih svetovnih poti. Mi ležimo na razpotju, kjer so se tisočletja borile najmočnejše sile za gospodstvo sveta. Na tem razpotju vzhoda in zapada je bil naš bedni narod krizanec, ki je prenašal to žalostno usodo za druge. Ni pa treba in ne sme še enkrat nositi svoj križ na Golgoti!

Dr. Stanko Jug.

Lepo, moderne SPOMENIKE
poceni izdeluje
KUNOVAR FRANJO,
kamnoseško in kiparsko
podjetje v LJUBLJANI,
pokopališče Sv. Križ.
Telefon 27-87

Niti sledu od pranja in pomivanja u videti na Vaših rokah,

če uporabljate blago učinkujoče in bogato penče

ALBUS

terpentinovo milo pri pranju.

ALBUS terpentinovo milo odstrani nesnago s svojo bogato peno.

ALBUS terpentinovo milo varuje Vaše roke in je idealno milo, ki varuje tudi Vaše perilo.

in kljub temu, da je spravila vso svojo številno družino k dobremu kruhu, je jubilatka danes še zdrava in trdna. Ima še tako dober vid, da vdene šivanko in čita brez ocal. Ravno tako še vedno dobro sliši in je povsem čvrsta in čila, prava dolenska korenina. Kakor je bila vedno dobra in skrbna za svojo družino, je imela vedno odprto svoje blago srce tudi za mnogobrojne reveže. Pozna jo daleč na-

okrog in se zatekajo k njej v sili. Nikdar ni nihče odšel iz njene hiše praznih rok, tudi pri njej ni vedela nikdar levica, kar je dala desnica. Ob njenem 80-letnem jubileju se je njeni otroci, mnogoštevilni vnuki in pravnuki, kakor tudi njeni znanci in prijatelji radi spominjali in ji z vso iskrenostjo želijo še mnogo let in veselje in radosti, oblagodarjenih z ljubeznijo in hvaležnostjo otrok in vse družine.

Gostilničarji za svoj naraščaj

Tudi letos priredi Združenje gostilniških podjetij v Ljubljani moderen kuharski tečaj

Obveščajo se vsi dosedanja prijavitelji, da se bo pričel kuharski tečaj 23. oktobra ob 8. zjutraj v Gostilničarskem domu v Ljubljani, Privoz 11. Združenje sprejema še nadaljnje prijave. Interesenti naj svojo udeležbo prijavijo v pisarni Združenja, kjer dobe tudi sicer vse potrebne informacije. Moderni kuharski tečaj je namenjen predvsem gostilničarskemu stanu. Hotel-ska in gostilničarska industrija uspeva dobro le tam, kjer gostilne slone na spret-nem vodstvu v kuhinji. Dobra, okusna in higienično prirejena hrana je pač najboljša in živa reklama za vsako gostilno in je ponajvečkrat tudi prosperiteta gostilne odvisna od nje. Hčerka hotelirjev in gostilničarjev nudijo ti trimesečni tečaj naj-boljšo priložnost, da se pripravijo za svoj bodoči stan, čeprav tako rekoč zrasto v kuhinji svojih staršev. Ta tečaj pa je namenjen seveda tudi zasebnim udeležencem, zlasti onim, ki se hočejo izuriti v praktični domači kuhinji in se seznaniti tudi s plemenito mednarodno umetnostjo kuhanja. Dobrih poklicnih kuharic nam manjka in marsikatera bi našla prav dober zasluzek po naših letoviških mestih in krajih. Poseb-

no bo pa vodstvo tečaja, ki je v rokah priznanega strokovnjaka mojstra g. Jana Fiale, polagalo pažnjo na pouk za razkosavanje (tranciranje), garniranje, lično in okusno polaganje na krožnike raznih vrst jedil in to ne samo za navadna kosila nego tudi za vse vrste banketov. Seveda pa bo tečaj nudil tudi priliko, da se udeleženci nauče kuhanja za bolnike in rekonvalescente po zdravih metodah. V učnem programu je začetna tudi nauk o serviranju, sestavljanju jedilnih listov, pripravljanje mize, razen tega pa tudi strokovno knjigovodstvo, kalkulacije, kletarstvo in higiena po strokovno izobraženih močeh.

Zobozdravniška praksa

v lepem kraju Slovenije, dobro vpeljana, se z ali brez inventarja proda ali odda v najem. — Interesenti naj blagovojno javiti svoj naslov pod značko »Izpraznim mesto« na oglasni oddelek »Jutra«.

Vodovodi iz vodnjakov

Z malimi stroški v vsakem domu tekoča voda

Tekoča voda na poljubno razpolago v vsakem domu pač ni luksuz, ker spada z električno lučjo vred med neobhodno potrebno opremo vsakega stanovanja. Večji kraji imajo dandanes že vsi urejene vodovodne naprave, katerim se lahko priklapi vsaka nova domacija. V krajih, kjer pa ni takih vodovodnih naprav, so si prebivalci doslej pomagali z vodnjaki, iz katerih so črpali vodo. Vse take črpalke pa ne morejo zadostiti potrebam še tako malega doma. To lahko najboljšje potrdi vsaka gospodinja, ki obupava pri neprestanem črpanju vode, kadar je treba prati ali pa celo čistiti stanovanjske prostore in povrh še zalivati gredce. Črpanje in prenašanje vode je pač nekaj silno zamudnega in tudi napornega. Ureditve moderne kopalnice in modernega stanovanja pa sploh ni mogoča, če ni na razpolago voda brez napornega in zamudnega ročnega dela.

Že nekaj let pa urejajo izvrstne električne vodne črpalke, ki niso baš drage. Izkazalo se je celo, da so take električne črpalke, če je na razpolago dovolj izdatni studenec ali vodnjak in električni tok, v mnogih primerih cenejše, kakor pa priklapev na že obstoječe vodovodne naprave. V mnogih primerih so izdatki za električni tok manjši, kakor vodarina. Črpalke pa je treba urediti avtomatično tako, da je voda na razpolago z odpiranjem pip, kakor pri pravi vodovodni ureditvi.

Taka avtomatična črpalka, ki jo lahko imenujemo hišni vodovod, je sestavljena iz vodne posode ali kotla, iz same črpalke in iz električnega motorja, se navadno namesti v kleti. Vodna posoda je popolnoma zaprta, da ne more do vode prav nobena nesnaga. Črpalka dovaja v to posodo vodo na ta način, da se v posodi nahajajoči zrak izpostavi največjemu pritisku in da se, ko je ta maksimalni pritisk dosegel, avtomatično izključi električni motor črpalke. Če potem prebivalec najvišjega nad-

stropja odpre pipo ter si natoči vodo za svojo uporabo, se pod pritiskom zraka v posodi spet avtomatično nadomesti odvzeta količina vode. Če pa bi, recimo, stanovalec najvišjega stanovanja porabil toliko količino vode, da bi se voda v posodi znižala do minimuma, bi pa spet sam od sebe stopil v pogon motor črpalke ter povzročil napolnitev posode do viška, nakar bi se motor stiskalke sam od sebe spet izključil.

Ker voda prevzema zrak, se neslišno in brez vsakega dela od strani hišnih prebivalcev neprestano vrši izmenjava vode v kotlu, kar povzroča, da je voda vedno sveža in da tudi pozimi ne more zamrzniti. Izdelujejo in prodajajo se razne take naprave, da med njimi izbira ni baš lahka. Kdor se bo ravnal samo po cenah, bo težko našel zanesljivo in vsem zahtevam trajno odgovarjajočo domačo vodno napravo.

Poleg cene je treba posvetiti veliko pozornost tudi uporabljivosti, prikladnosti in zanesljivosti; najboljša je pač ona naprava, ki zahteva od stanovalec v hiši najmanj pozornosti in ki deluje tako rekoč sama, da stanovalec pri tem niti ne pride na misli razlike od prave vodovodne napeljeve. Vsem zahtevam ustrezujoča naprava tvori s posodo, črpalke in motorjem najpopolnejšo celoto in so vsi električni strojni deli montirani v steni tik posode ali kotla. Navadno se uporabljajo kotli s 100 ali 250 l vode. Stroški za napravo s 100 l znašajo okrog 7000 Din, za 250 l pa okrog 9000 Din. Vzdrževalni in uporabni stroški pri pridejo na okrog 24 Din mesečno, če se porabi 30.000 l vode in če se računa za električni tok po 2.50 Din na kilovatno uro. Instalacijo lahko oskrbi najbližji instalater, naprava pa se lahko uporabi povsod, kjer je na razpolago električna stropa. Interesenti dobijo vse potrebne informacije pri tehničnem zastopstvu Garwensverke v Ljubljani na trgu Kralja Petra št. 2.

Gotovo.

Sedaj pa **NIVEA**

S tem na lahno natrite. To zadostuje. Za hišnimi posli ne ostane nikaka sled. Vaše roke dobe nežen žametno mehak in negovan izgled. Vedno se boste radovali nad tem.

Nivea krema pronikne popolnoma v kožo, a ne ostavlja nobenega bleśka na površini.

Nivea je poceni! Doze 3.50, 6.—, 12.— in 25.— Din.

Banić dokazuje, da nosi tudi katoliška cerkev veliko krivdo za nesporazum med jugoslovanskimi brati. To je razumljivo, ker je rimska cerkev izrazito anacionalna ustanova, ki zasleduje svoje lastne, od narodov in držav popolnoma ločene smotre. Marsikateremu narodu in državi, ki sta hotela hoditi od papeškega Rima ločeno pot, je ta že brez usmiljenja stila hrbenico. Banić razlaga, kako je Rim igral eno glavnih vlog pri propadu hrvatskega kraljevstva, ko je to pokazalo namero, da se v borbi, ki sta jo stoletja vodila Rim in Bizanca, na današnji jugoslovanski ozemljici, nasloni na Bizanc. Verjetno je, da se katoliška cerkev tudi sedaj boji za svoje pozicije v pretežno pravoslavni državi in da zato podtalno rovati proti njeni enotnosti, nadajoč se, da bi se v dualistični ali trialiistični obliki mogla bolje uveljaviti.

Danes imamo že vsi nekako podzavestno čustvo, da je glavna nevarnost že za nami. Jugoslovanska misel se vedno krepeje uveljavlja med množicami. Res nas je v zadnji časih zagrabila za vrat gospodarska kriza, ki pa s političnim položajem nima ničesar skupnega in razsaja poleg tega še neizprosneje in huje po drugih državah. V takšnih časih je enotno vodstvo največja potreba in tudi edina rešitev. Partikularistični ali kakor jim sedaj pravimo punktaški pojavi, so le zadnji kreč umirajočega političnega telesa in zadnji strupe ni dih časa, ki je v zatonu. Ne morejo se nikdar uveljaviti, ker so v nasprotju z vsemi, posebej še političnimi in gospodars-

skimi potrebami našega naroda. Imajo sicer okrog sebe neko medlo avreolo plemenskega sentimentalizma, toda ta plemenski sentimentalizem ni kruh. Kruh pa je glavno vprašanje našega naroda, ki je reven narod. Za našega kmeta vstane in zaide solnce ob isti uri, ne glede na federalizem in demokracijo, ki tudi ne moreta vplivati na dež, nevihto in točo. Enotna država pa nam daje to neprecenljivo prednost, da deluje za spravo in sporazum med jugoslovanskimi plemeni, izrablja vse sile naroda, smotreno in pravilno uveljavlja vse razrede in stroke naše široke domovine ter s tem zajamčuje njen provit.

Naša Jugoslavija ni v srečnem položaju. Danske, švedske, norveške ali celo španije, ki leže daleč od križišč velikih svetovnih poti. Mi ležimo na razpotju, kjer so se tisočletja borile najmočnejše sile za gospodstvo sveta. Na tem razpotju vzhoda in zapada je bil naš bedni narod krizanec, ki je prenašal to žalostno usodo za druge. Ni pa treba in ne sme še enkrat nositi svoj križ na Golgoti!

Dr. Stanko Jug.

Domače vesti

* **Promocija.** V petek 13. t. m. je bil na češki univerzi v Pragi promoviran za doktorja filozofije naš rojak G. Oton Berkepec, ki je že več let knjižničar Slovenske knjižnice zunanjega ministrstva v Pragi. G. Berkepec deluje tudi literarno in v »Jutro« ga šteje med sodržavne kulturne predstave. Mlademu doktorju iskreno čestitamo.

* **Lepa zmaga nacionalne misli** pri občinskih volitvah v Osilnici. Pišejo nam: V nedeljo 8. t. m. so se vršile v naši občini, ki pripada čabarskemu srezu v savski banovini, občinske volitve. Postavljeni sta bili dve listi, in sicer lista JNS, katere nosilec je bil naš župan g. Kovač, in lista nekdanje SLS. Volilna borba je bila zelo huda. Nasprotniki so si na vso moč prizadevali, da bi dobili v občini oblast v svoje roke. Posluževali so se vsakovrstnih agitacijskih sredstev in niso prav nič štedili z lažmi in klevetami. Dobivali so najhujše razne napotke tudi iz dravske banovine. Po svoji stari navadi so volilcem z vso gotovostjo zatrjevali, da je zmaga na nji hovi strani. Naš narod, ki je seveda do vrha sit razburiljivega politiziranja in ki mu je več do pametnega dela tako v občini, kakor v državi, je pri volitvah z veliko večino glasov poveril zaupanje v občini sedanjemu županu in s tem nasprotnikom pokazal, da ne mara njihove razdelne politike. Naša lista je namreč dobila pri volitvah 124 glasov, nasprotna pa le 85. Pomisljamo pa, da bi bil rezultat lepši in zmaga še sijajnejša, če bi ne bili mnogi

SUKNO TEOKAROVIC

VAM NUDI

možnost, da dosežete največjo eleganco z najmanjšimi izdatki
Pletilna volna — Odeje — Bereti.

nasi ljudje pred tednom odšli na Hrvaško po zaslužku, ki se jim je po dolgem spet enkrat ponudil. Polom klerikalne politike je moral priti, saj smo že sili njihovih hujškarj, ki ne vodijo v dobro ne pri občinski ne pri državni politiki. Odločno izjavljamo: Proč z razdelno politiko, ki je kvarna državi in narodu! Volilci.

* **Predavanja o Jugoslaviji na Nizozemskem.** V Zagrebu se je te dni že v drugem tednu bankar Vicomte de Beaufort, član ugledne nizozemske rodbine, prepotoval je večji del naše države ter je očaran nad lepoto Jugoslavije. V Zagrebu je bil gost našega bivšega poslanika v Haagu dr. Stražničnega. De Beaufort bo v Rotterdamu priredil predavanja o lepotah Jugoslavije.

* **Naši narodni parki.** V ministrstvu za gozdo in rudnike so izdelali predlog, da se v finančni zakon za 1934-35 postavi pooblastilo ministru za gozdo in rudnike, da se Pilitviška jezera, Triglavska jezera, Bijeletje, Stijene v Veliki Kapeli, Storovača v severnem Velebitu, in Velika Pa. klenica v južnem Velebitu proglašajo za narodne parke.

* **Službeni list dravske banovine** objavlja v 83. letošnji številki: pravilnik za izvrševanje zakona o likvidaciji agrarne reforme na veleposestvih, pravilnik o tehniških delih za izvrševanje zakona o likvidaciji agrarne reforme na veleposestvih in pravilnik o stavbnih okoliših v mestih.

* **Kongres Zveze izseljenških organizacij** v Sarajevu bo 15. in 16. t. m. Na zbor (IV. glavna letna skupščina) pridejo delegati iz vse kraljevine in zastopniki obsestev. Kongresu, na katerem se bodo obravnavala važna izseljenška vprašanja, se pripisuje toliko večja važnost, ker je danes naša izseljenstvo sprčo hude svetovne gospodarske krize v zelo težavem položaju.

* **Zadnja pot Antona Grošlja.** Iz Zirov nam poročajo v četrtek popoldne je nastopil zadnji pot v svojo rojstno vas Dobrovo gosp. Anton Grošelj, podstarešina žirovskega Sokola. Takega pogreba žiri še niso videli. Nepregledna množica domačinov in prijateljev iz žirovske-Poljanske doline in od družod za je spremljala do groba, pokopanih mu je bilo brez števila šopkov in vencev. Pogreba se je udeležil Sokol v kroju s praporom in drugo članstvo v civilu z znakom. Dalje gasilci iz Zirov in Dobrovo s prapori, orožništvo, graničarji in finančna kontrola. Častno stražo ob krsti so tvorili po dva Sokola, dva gasilca in dva graničarja. Za globoko žalostjo soprog in otroci se je razvrstila nepregledna vrsta drugih spremljevalcev. Ob odprtem grobu se je ganljivo poslovil od prijatelja, vrlja narodnjaka in Sokola župan br. Naglič. Težkih src so se pogrebi ločili od pokopanih. Lahka mu bodi domača gruda! V analih žirovskega Sokola mu bo ohranjen najlepši spomin.

* **Za enotno jugoslovensko stenografijo.** V Zagrebu se preteklo soboto zborovali hrvaški stenografji, ki so razpravljali med drugim tudi o vprašanju enotne jugoslovenske stenografije. Naglašala se je tudi potreba ustanovitve instituta za stenografijo, ki naj bi imel glavno besedo v vseh, stenografijo zadevajočih vprašanjih.

* **Gostilničarji, udeležite se kongresa,** ki bo 25. t. m. v Beogradu! Vsi stroški za posameznika znašajo 295 Din. Informirajte se pri svojem združenju ali pa pri Zvezi gostilniških združenj v Ljubljani.

* **Jadrnica dunajske univerze** je te dni prispela v splitsko pristanišče. »Univerzita« kakor ji je ime služi znanstvenim svrham. S to ladjo potujejo profesorji in dijaki ob naši morskimi obali, v svrhu proučavanja flore in favne Jadranskega morja.

* **Sreska organizacija vojnih dobrovoljcev** v Ljubljani objavlja v zaščito interesov svojih članov, ki se jim je dodelila zemlja na Turniškovem veleposestvu na Bregu pri Ptuj, vsem kmečkim interesentom okoliških občin, da so edino z zemljo obdarovani in v posest uvedeni dobrovoljci, odnosno njih zastopniki, upravičeni razpolagati z dodeljenimi parcelami. Vse druge vesti, ki se zlonamerno širijo med okoliškimi prebivalstvom, so neresnične ter se bo proti širjenju take vesti sodno postopalo.

* **Posebni vlak v Beograd** bo vozil 23. t. m. na gostilničarski kongres. Vožnja, dvodnevna prehrana, prenočišče in postrežba stane za eno osebo iz Maribora 364 Din, iz Ljubljane pa 295 Din. Prijave sprejema »Putniki« v Ljubljani do 21. t. m. Ura odhoda se objavi pravočasno.

* **V Sklad osrednjega pomožnega odbora** za poplavljenice dravske banovine so darovali: Guzež Marija, Ljubljana 100 Din, Tetela Leo, Strazišče 50 Din, Posojilnica v Mariboru r. z. z o. z. 2000 Din tržiška posojilnica v Trzinu 200 Din, hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico, Novo mesto 200 Din, okrajno učiteljsko društvo Murska Sobota 500 Din, Ljubica Josifović, uradnica prometnega ministrstva v p. v Beogradu, 50 Din, zavoj obleke in perila. Kmetiska posojilnica in hranilnica v Vinici pri Črnomlju 50 Din. Srčna hvala!

* **Dar za poplavljenice.** Zavarovalna družba Dunav je te dni podarila 1500 Din za poplavljenice v občini Petrovčah okoličala. Za velikodušni dar se najtopleje zahvaljuje župan Ivan Urbašek.

* **Za poplavljenice** je prvi razred narodne šole na Drenovem griču zbral 87 Din, magistratni direktor v Ljubljani gosp. Fran Jančigaj pa je v isto svrhu daroval 100 Din.

* **Začetek obratovanja.** Z modernom napravo za pokrovanje in ponikanje je začela obratovati tvrdica »Unitas«. Inž. Manda, Selenburgova 7, telefon 2219. Obrat je v tovarni Ljubljanske komercialne družbe, Celovška cesta 90a, telefon 29-64.

* **Mladini s skrivljeno hrbtnico, okroglim hrbtom, znaki grbe, visokimi ramami, izbočenim oprsem, izrastki, otrplimi mišicami, v rasti zaostali itd.** nudi nasvet in pomoč ortopedski zavod Atena, Ljubljana, Šubičeva ulica (Mladika) vsak delavnik od 3. do pol 6. popoldne.

* **Kamnosežstvo Alojzja Vodnik, Ljubljana, Kolodvorska ulica,** odprodaja zaradi velike zaloge nagrobne spomenike pod izredno ugodnimi plačilnimi pogoji, tudi na hranilne knjižice.

* **Obledele obleke barva v različnih barvah in pilisra tovarna JOS. REICH.**

* **Bele ploščice za oblaganje kuhinj, kopalnic, stidilnikov v prvovrstni kakovosti** se dobe najceneje pri Material trg. dr. z. o. z., Ljubljana, Tyrseva cesta 36. Opozorjamo na današnji oglaš.

* **Samomor kmetijskega referenta.** V Maglaju je predvčeršnjim izvršil samomor živko Josipović, sreski kmetijski referent, obesil se je na oknu svojega stanovanja. Bil je vester v službi, dober mož in oče. V smrt je šel zaradi neozdravljive bolezni.

* **Velika afera z zadrugo »Edinostjo«.** Po daljši preiskavi je zagrebška policija zapečatila prostore zadruge »Edinostjo«, aretirala tri direktorje in odpustila uradništvo. Famosna zadruga je izvršila velike sleparije, 18.000 upnikov zamen čaka na svoj denar. Trije direktorji so si naračunali okrog 900.000 Din upravnih stroškov. Zadruga je imela podružnice po raznih mestih Jugoslavije.

* **Rogaška prirodna slatina** je izredno bogata na zdravilnih mineralijah. Analiza je pokazala, da vsebuje virec Donat preko 16 gramov zdravilnih sestavin v litru vode, to je višek mineralizacije v skupini vseh znanih alkalno-solaničnih virec. Zato se ne smete čuditi nad zdravilno učinkovitostjo te božanske vode, kakor jo je že l. 1685. označil dr. B. Gründel, znameniti zdravnik tiste dobe.

25%

večjo kupno moč ima Vaš denar, ako kupite blago za obleke, plašče, sukne in sploh manufakturo pri nas

Novosti za jesen so ravnokar dospale. Velika krasna izbira. Izredno ugodne cene.

Specialna trgovina

NOVAK

Kongresni trg 15.
nasproti nunski cerkvi.

Pisalni stroji

s tastaturo v cirilici svetovno znane znamke

„OLYMPIA“

se dobe po zmernih cenah pri zastopstvu
F. LAVERIC, Ljubljana, Levstikova 25 II.

Polhove kože

strojene, velika izbira, menjam za vsako protivrednostno blago. Ne samo za krzno. Cena in krznarska izdelava veliko ugodnejša kot pozimi

Zdravič, Ljubljana

Sv. Florijana 9 10941

POCENI ZIMSKE PLAŠČE

zadnje mode in najboljšega kroja dobite le pri 11052

DRAGO GORUP & Co.

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta št. 161.

* **Pustolovec Radoslav Čolnik**, star 25 let, doma iz Ljubljane, o čigar aretaciji smo včeraj poročali, je zadnji čas vršil pustolovščine po Slavoniji, kjer je zlasti sleparil adventne in druge sektante. Tvežil jim je, da je pobegnil iz samostana in da je žrtve svojega verekega pripravljanja in slinilo. Izdajal se je kot Slavko de Kriepser grof Ca-tiglioni Puchstein - Dravograd. Sodili mu bodo v Osijeku, a za enkrat so ga spet odvedli v Vinkovce zaradi preiskave.

Vprašajte

naše stare odjemalce, ako so z našo postrežbo zadovoljni. Odgovor, ki ga boste dobili, je nam v ponos. — Tudi vam ustrezemo!

JOS. ROJINA, Ljubljana

Aleksandrova cesta 3.

* **Zgodaj je začel.** V spalnico so preužitkarice Kolarčeve Marije v Grajska-ku pri Vurbergu se je spazil neki 13 letni deček ter vzela iz omare iz neke hranilne knjižice dva bankovca po 100 Din, knjižico samo pa je odvrnil na domačem dvorišču, kar je tudi izdalo. Fant je tatvino priznal in izpovedal, da si je za denar kupil orglice, sladkarije, klobase in še več drugih reči. Fant pride pred mlađoletnega sodnika.

* **Pri razdraženih živcih, glavobolu, nespanju, utrujenosti, pobitosti, tesnobe** imamo v naravnih »Franz Josefovih« gredicah domače sredstvo pri roki, da največja razburjenja, ki imajo svoj vzrok v slabi prebavi, takoj preženemo.

* **Darujte podpornemu društvu slepih,** Ljubljana, Pod Tranco 2-III.

PRIDE! PRIDE!
GUSTAV FRÖHLICH
GEZA VON BOLVARY
ROBERT STOLZ

GLAS SRCA

Iz Ljubljane

u. Naš odlični, poštvovalni operni orkester pod vodstvom svojega ravnatelja g. Mirka Polića otvoril letošnji koncertno sezono z izredno zanimivim, važnim koncertnim programom. Na sporedu so izključno le slovenske skladbe, ki jih moramo poznati in za katere moramo pokazati svoje največje zanimanje, če hočemo tudi v bodoče veljati kot prvostopenjska koncertna publika, za kar priznava ljubljansko občinstvo vsi nastopajoči umetniki, ki trdijo, da nikjer ne dobijo tako hitro stika poslušalci kakor ravno v Ljubljani. Ponedeljkov koncertni spored je dvodelen. Najprej zaigra orkester izredno sočno, klasično ouverturo skladatelja Slavka Osterca. Zatem bomo slišali Čerepninov koncert v a-molu, ki ga ob sodelovanju opernega orkestra zaigra avtor pianist Aleksander Čerepnin sam. Treto točko prvega dela pa ima mladi, nadebudni slovenski skladatelj Bogomir Leskovic, ki je dovršil svoje nauke na Dunaju v kompoziciji je pa tudi izvršeni koncertni čelist. Izvaja se prvič v Ljubljani njegova Velika etuda za orkester. V drugem delu bomo slišali znane, prikupne Bravničarjeve zvoke, ki so že parkrat navdušili koncertno občinstvo. Igra se njegova »Slovenska pesna groteska«. Sklepno besedo koncerta ima pianist Aleksander Čerepnin, ki zaigra 5 svojih klavirskih komadov in 3 transkripcije velikoruskih narodnih pesmi. Koncertni spored je bogat in zanimiv, za umetniško izvedbo nam jamčijo pianist svetovnega slovesa, odlični naš orkester in ravnatelj Polić, ki je priznan dirigent. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice.

u. Inž. Hanno Luckmann na zadnji poti. V največjem naluju se je v petek ob 16. razvil izpred hiše žalosti na Karlovski cesti 18. pogrebni sprevoz inž. Hanno Luckmanna, ki ga je bila na lovu zadel kap. Udeležba je bila zelo velika. Poleg številnih uglednih ljubljancev naše in nemške narodnosti so bili zlasti častno udeleženi lovci, ki so prišli tudi z dežele, nekaj jih je bilo celo iz Mojstrane. Na cvetličnem vozu je bilo nagromadenih nad 30 krasnih vencev, ki so najbolj pričevali, kako priljubljen je bil pokojnik, ki je veljal za velikega prijatelja narave. — Vsekakor je bil inž. Luckmann eden naših najboljših železarskih strokovnjakov. Montanistiko je

NOVO OTVORJENA BRUSILNICA
STEKLA in OGLEDAL
MISKEC MIRKO, Ljubljana VII., Šiška, Medvedova 38. Tel. 35-75. 11032
Tel. 33-87

Okusno pripravljena topla in mrzla jedila vsak čas na razpolago. 11057

DR. MED.

VALENTIN MERŠOL

se je preselil
in ordinira v Zgornji Šiški Celovška cesta št. 175/1, (pri Adamu poleg remize) vsak dan od 2.—4. popoldne. 11007

Manever ljubezni
Film smeha, veselja in zabave! Duhoviti dialogi! — Manever polka — maneuver ljubezni! — Pride: »Ključ ljubezni«.

CENE: 10, 8, 6, 5, 4 DIN

studiral v Leobnu, nato pa praktičiral na Angliškem in v Ameriki. Na Jesenicah je pri KID dolga leta zavezal vodstveno mesto ravnatelja. Po prevratu pa je bil v službi pri železarskem kartelu v Zenici. Pred dvema letoma je zapustil službo in upravnim odbor mu je priznal velike zasluge za razvoj tega podjetja. Bil je potomec stare ljubljanske nemške rodbine, vesplošno znan, in zaradi lepega značaja visoko spoštovan. Naj mu bo ohranjen časten spomin!

u. **Nov zvočni žurnal** se predvaja v Elitnem kinu Matic. Prinaša med drugim poset naše kraljeve dvojice v Romuniji, sestanek z romunskim kraljem, konferenco ministrov Male antante, njihovo delo in zaključek, velike vojaške parade romunske vojske, katerim je prisostvoval naš kralj, in odkritje spomenika na gradu Pelešu. Žurnal je torej zelo zanimiv. Po žurnalu samo še danes film Mata Hari.

u. **Izlet na Matterhorn** lahko naredi vsak, kdor si ogleda film »Naskok na vrh«, katerega predvaja ZKD v Elitnem kinu Matic. Film je mojstrsko delo, ki nam kaže krasne pokrajine Švice. V njem je združena vsa tehnika moderne alpinistike. Film je privabil nešteto ljubiteljev planin. Fr. Schmid, drzni zmagovalec doslej neprimagljive stene Matterhorna, je pokazal, kako se je pripraviti za naskok. Kdor vidi ta film, boro človeka z gorami, mora vzljubiti planine in njihovo lepoto. Film se bo predvajal danes ob 11.

u. **Brzi turnir Ljubljanskega šahovskega kluba.** V petek se je vršil v kavarni »Evropic« običajni vsakomesečni brzi turnir, ki se ga je udeležilo 17 igralcev. Sodelovali so vsi najmočnejši šahisti kluba, manjkali so le dr. Milan Vidmar, Milan Vidmar mlajši, Furlani in Šorli. Turnir se je pričel ob 20. in se je zaključil ob 1.30. Zmagal je Preinfalk, ki ni izgubil niti ene partije, le 4 je remiziral. V nagrado je prejel Kiplingovogea »Kima«. Sledil mu je Ludovik Gabrovšek, ki je s 13 in pol točke zaostal le za pol točke za zmagovalcem. Je sicer izgubil dve partiji, jih je pa zato 13 dobil, a eno je remiziral. Prejel je Flaubertovogea »Bauvare«. Tretje in četrto mesto sta si z 12 točkami delila Cibic in Julij Gabrovšek, ki sta prejela za nagrado Tolstega »Vstajenje in dve noveli. Zadnjo nagrado in peto mesto je odnesel Ciril Vidmar z 11 in pol točke, ki pa je nagrado, 3 novele Sendalsa, odstopil naslednjemu plasiranemu Longerju z 10 točkami. Sledila je Zwitter in Požar z 8 točkami in Sikošek s 7 in pol točke. Nagrade je podaril založnik »Hramac« g. Ciril Vidmar.

u. **Gozdovnikom.** Redni članski sestanek ljubljanske kraljevine edince Jugoslovenske gozdovniške lige so vsak ponedeljek od 19. do 21. v I. mestni osnovni deški šoli na Grabnu, kjer se sprejemajo tudi prijave novih članov. Sestankov se smejo udeležiti samo člani. Prvi sestanek bo 16. t. m. JGL ima namen pospeševati v prostem času duševno in telesno utrjevanje svojih članov s taborjenjem v prosti prirodi, z izleti in potovanji na podlagi abstinence alkoholnih pijač in pušenja, gojiti družabnost in smisel za skupnost, navajati k samopomoči, spoznavati prirodo in njene lepote, nuditi mladini in odraslim osveženje, razvedrilno, romantično in zabavo s preprostimi življenjem v prirodi in vezati svoje člane v spretnostih katere so v ta namen potrebne. Reden član postane po pravih lahko vsako brez ozira na spol in stan, ako pismeno izjavi, da mu je znano bievno in namen taborništvu, in da se bo pokoril določbam organizacije. Podporni član je lahko vsak pristaja in prijatelj taborništvu, odnosno gozdovništva, ki je dopolnil 18. leto in ne nasprotuje abstinencnemu pokretu. Naša gozdovniška organizacija je bila ustanovljena l. 1925. kot Združenje slovenskih tabornikov. L. 1929. pa se je preimenovala v Jugoslovensko gozdovniško ligo. Kraljevine edince se imenujejo rodovi, ki se dele na družine. Poleg rodu v Ljubljani obstojajo rodovi še v Mariboru, Celju in Trbovljah in gozdovniška družina v Radovljici, ki je članica ljubljanske edince, dokler ne zbere zadostnega števila članov za ustanovitev samostojnega rodu. — Rodov svet.

ALI IMATE PREVEČ DENARJA?

Ne? Potem si letos poceni kupite ali pa si dajte narediti plašč pri

IGLIČ, Tavčarjeva ulica 3.

Ugodno — dobra kvaliteta + nizke cene!
Vse to vam nudi

Buffet „PRI IVANU“

Aleksandrova c. 5, dvorišče.
Renski rizingl liter Din 14.—
Jeruzalem „ 12.—
Ljutomerčan „ 10.—
Beli most „ 10.—
Dolenjska črnina „ 12.—
Cviček „ 12.—
Cez ulico 2 Din ceneje!

Okusno pripravljena topla in mrzla jedila vsak čas na razpolago. 11057

KLOBUKE

zadnje jesenske novosti v najnovjših barvah in oblikah, ter razne športne čepice v lepi izbiri Vam nudi

MIRKO BOKATAJ

TRGOVINA KLOBUKOV IN ČEPIC
LJUBLJANA, Stari trg 14
Cene zmjerne. — Sprejemajo se popravila. — Solidna postrežba. 10382

DR. MED.

VALENTIN MERŠOL

se je preselil
in ordinira v Zgornji Šiški Celovška cesta št. 175/1, (pri Adamu poleg remize) vsak dan od 2.—4. popoldne. 11007

Dr. Mira Finkova
zaradi odpotovanja v inozemstvo
NE ORDINIRA
od 15. t. m. do 22. t. m. 11053

DAME POZOR!

V. LESJAK

Specijalna trgovina

Selenburgova 3, naznanja cenjenim damam, da za malo odškodnino pobere pentije na sivilnih nogavicah. Po popravilu so zopet cele kot nove.

u. **Konzum sadja** v septembru. Ljubljana konzumira mnogo sadja. V septembru je bilo uvoženo 450.581.50 kg svežega domačega sadja, tako hrušk, sliv, jabolok, breskev in grozdja. Če računamo povprečno ceno za sadje 4 Din kg, so Ljubljancem potrošili za sadje 1.802.326 Din. Dovoz sadja se je septembra vršil skozi naslednje mitnice: glavni kolodvor 281.406, Dolenjska cesta 45.477, Poljanska cesta 26.863, Dunajska cesta 23.146, gorenjski kolodvor 16.361, Metelkova ulica 12.360 kg. Skozi ostale mitnice je pasiralo prav malo sadja.

u. **Zanimivosti s trga.** Sobotni trg je bil pod vtisom velikih nalivov. Čeprav je bilo izredno lepo vreme, ni bil dovoz živil in sadja v takem obsegu kot običajno ob sobotah. Gob je prav malo. Bile so 3 do 4 Din merica, lepe gobe za vlaganje po 10 Din kg. Na trg je bilo pripeljano 15 voz zelja. Glave so kmetje prodajali po 0.75 Din in vso vse prodali. Krompirja je bilo 22 voz. Podražil se je na 0.90 Din kg. Gospodinje so ga hitele nakupovati, ker računajo, da bo še dražji. Jaje je bilo mnogo, komad po 0.75 Din, par pa 1.50 Din. Sadja je bilo razmeroma malo. Cene jabolok, hruškam in grozdju so neizpremenjene. Sezona za češnje poenjuje. Na trg so bile postavljene bosanske slive po 4 do 5 Din kg.

PRIZNANO ELEGANTNI

DAMSKI PLAŠČI

v največji izbiri in najsolidnejši ceni pri

A. PAULIN, LJUBLJANA

Kongresni trg 10374

u. **Izredni občni zbor Kluba trgovskih akademikov** bo v ponedeljek 16. t. m. ob 20. v zgornjem salonu Slamičeve restavracije. Udeležba za člane strogo obvezna, vsi ostali absolventi nečlani pa so vljudo vabljeni.

u. **Lutkovno gledališče Ljubljanskega Sokola** uprizarj danes v Narodnem domu (vhod z Bleiweisovo ceste) novost »Gašperček v Mojstranu«, ki jo je spisal Jakob Spicar. Začetek ob 16. uri.

u. **Cankarjevi »Hlapci«** na »Delavskem odruc« drevi ob 20. v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Pridite in ogledite si to delo! Cene sedežem 12, 10, 8 in 6, stojščic 4 Din.

u. **Društvo absolutov državnih trgovskih šol** sporoča članstvu, da bo zaključno vpisovanje v razne tečaje v torek 17. t. m. od 19. do 20. ure v učilnici trgovske šole v Ljubljani, Kongresni trg 2.

Prepričajte se o kvaliteti blaga in najnižji ceni domačega, moškega perila in drugih modnih potrebščin pri M. PIRNAT, LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 22. 244

u. **Tombola Sokola III.**, ki bi se morala vršiti danes popoldne na Kongresnem trgu, je zaradi današnjih dobrotelnih prireditvev v korist poplavljenec preložena na prihodnjo nedeljo 22. t. m. Ponovno opozarjamo na krasne in praktične dobrote: pol vagona prvostopenjske trboveljskega premoga, velik voz drv, moško kolo, blago za kompletno možko obleko, živ, dobro rejen prašek, jedilni servis, fotografski aparat, smuči in še mnogo drugih lepih dobrotov. Kdor hoče poizkusiti svojo srečo, naj kupi tombolski listek, ki stane samo 2 Din. Se-gajte po njih!

u. **Tatvine.** Iz čebelnjaka dr. Milana Podgornika na Rakovniku je bil ukraden te dni panj čebel. — Iz stanovanja Marije Zervajove na Sv. Jakoba trgu je izmaknil nekdo črno usnjato listnico z okrog 110 Din gotovine in raznimi zdravilnimi recepti. — Iz prlične sobe v Domu služkinj v Križevniški ulici je ukradel nekdo služkinji Neži Rušketovi volnen plašč.

u. **Plesni zavod Jenko v Kazini** ima svoje redne tečaje: vsako nedeljo popoldne ob pol 4., vsak ponedeljek začetniški ob 20. in vsak petek nadaljevalni. Informacije in posebne plesne ure za posameznike in družbe dnevno od 10. dopoldne dalje.

u. **Poplave** tudi okoli Trzina. V Trzinu in okolici so zaradi deževja v petek in

u. Plesna šola na Taboru. Danes redna vaja v veliki dvorani na Taboru pod vodstvom plesnega mojstra brata Košičke. Začetniki se naprošajo, da pridejo ob 19.30. Igral bo prvovrstni The Falcone Jazz.

u. Zdravnik za očne bolezni dr. Deceani do preklica ne ordinira.

Iz Celja

e. Pri današnjih občinskih volitvah v občini Celje okolici bodo glasovali vsi, ki jim je za dobro gospodarstvo v občini in za močno, urejeno državo, za listo JNS, katere nosilec je župan g. Vinko Kukovec. Punktašev in marksistov ne maramo, ker hočemo v občini red in iskreno sodelovanje z vlado. Časi so pretežki in ne dopuščajo strankarskega sovraštva.

e. O biologiji Jadrana bo predaval jutri ob 20. v risalnici mešanske šole na Ljudskem vseučilišču univ. prof. dr. J. Hadži iz Ljubljane. Zanimivo predavanje bodo spremljale skiptične slike.

e. Bencin se je vnel. V petek okrog 18.30 se je na celjski postaji razlila arednja količina bencina, ki se je nenadoma užgala. Ožen je nastal najbrž zaradi tega, ker je neki železničar prišel s svetilko preblizu bencina. Pozvali so celjske gasilce, ki so kmalu prispeli, medtem pa je bil ožen je pograjen.

e. Kino Union. Danes ob 16.15, 18.30 in 20.45 in jutri ob 16.30 in 20.30 zvočni vefilm »Magija zapada« in dve zvočni predigri. Danes ob 10.30 predstava za mladino.

Iz Maribora

a. Pevski zbor praških strážnikov v Mariboru. V petek popoldne so se pripeljali z dvema velikima avtobusoma v Maribor praški strážniki pevci. Pred postajo so jih pozdravili poleg mnogostevilnega občinstva zastopniki narodnih organizacij in oblasti. Vojaška godba je zaigrala obe himni. Nato so se Čehi odpravili na pobresko pokopališče, kjer so položili venec na skupen grob tamkaj pokopanih češko-slovanskih oficirjev in vojakov. Zvečer je bil v nabito polni dvorani Kazine njihov koncert, ki je vsestransko uspel. Na splošno zahtevno so morali pevci dve pesmi ponoviti, štiri pa dodati. Med izvajanjem sta izročila dva zastopnika tukajšnje policije zboru v roke pevovodje krasen lorvor venec z jugoslovnsko trobojnicjo. Večera so se bratski gostje odpravili z avtobusoma v Ljubljano.

a. Odbor k. o. JNS na Pobrežju poziva člane in prijatelje, da se danes polnoštevilno udeležijo občinskih volitev in volijo nosilca liste JNS g. Matijo Volka. Volišče za Pobrežje je v sili na Zrkovski cesti, in sicer za volilce z začetnimi črkami A do M v pritličju, za volilce od N do Z pa v prvem nadstropju.

a. Mariborska Glasbena Matica otvori novo sezono z velikim koncertom 8. novembra. Poleg zbora nastopita tudi violonist g. Taras Poljanec in pianist g. Marijan Lipovšek iz Ljubljane.

a. Strokovna predavanja za mariborske in okoliške obrtnike. Mariborska poslovna zbornica zbornice obrtnopospeševalnega zavoda priredi v decembru, januarju in februarju ciklus predavanj o obrtnem zakonu, o zakonu o pobijanju nelojalne konkurence, o davčnem, zadržnem, taksem zakonu in o zakonu o zavarovanju delavcev in o odstotnem računanju. Predavanja so preračunana na približno 50 ur po 2 uri na teden. Pristop k predavanjem bodo imeli vsi obrtniki in obrtnice in vsi pomočniki in poslovodje, ki imajo že mojstrski izpiti. Prijave sprejema nadzornik g. Založnik na sreskem načelstvu II-42.

Oskrbljena (stan, hrana in postrežba) dnevno: Din 75.—

Zdravnik: DR. FR. DERGANČ
šef-primarij v p.

ZIMSKA JABOLKA
prodaja 11048

Gospodar. zveza, Ljubljana

Zahvala.

»EDINSTVO«, registrirani pomožni blaginji za slučaj smrti v Celju, izrekam mojo zahvalo za prejetu podporo, ki mi je bila po smrti mojega očeta točno izplačana in imenovano blaginjo vsakomur priporočam.

V St. Jungertu, dne 18. septembra 1933.

JANEZ SPEGLIČ,
St. Jungert pri Veliki Pircišci.

Veliko industrijsko podjetje išče sposobno uradnico

za računanje mezd, ki je zanesljiva in hitra v računanju, spretna strojevska z znanjem hrvaškega in nemškega jezika. Ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« pod »T. P. T. P.«.

11044

Slovenca, dobro vpeljanega POTNIKA

manufakturne stroke s prvovrstnimi referencami išče za Slovenijo veletrgovca. Podatke na Publicitas, Zagreb, Ilica 9, pod »Br. 35494«.

10484

Iz direktije AGENCIJE AVALE a. d.

G. Stjepan Mihaljević prestopa je biti šef Oglasnog oddeljenja Agencije Avale A. D. ne prima tome nema prava više da vrši poslove za Agenciju, a specialno primanje oglasa i vršenje naplata za račun Agencije A. 11916

Beograd, 7. oktobra 1933 god.

a. Promenadni koncert v mestnem parku bo danes popoldne ob 11. do 12. Igrala bo »Drava«.

a. Vlomilci v palačo OUZD. V noči na včeraj so obiskali vlomilci pisarno Narodne strokovne zveze na dvoriščni strani palače OUZD v Sodni ulici. Odnegli so 600 Din. Policija je napravila ogled na kraju vloma.

Iz Novega mesta

n. Na Kmetijski šoli na Grmu bo 22. t. m. ob 14. ustanovni občini zbor podružnice absolventov kmetijskih šol iz Dolenjske.

n. Planinski dom na Gorjancih. Iz leta v leto rase število posetnikov naših Gorjancev. Zato se je podružnica SPD v Novem mestu odločila, da v teku prihodnjega leta postavi na Maličevem krču pod Trdinovim vrhom primerno planinsko kočjo. Ker pa so njena denarna sredstva skromna, prosí podružnica vse, ki imajo smisel za napredek turizma in razmah tujškega prometa, da to idejo podpro z denarnimi sredstvi.

Iz Slovenjgradca

sg. Ves trud in teror tukajšnjih punktašev in njihovih nemških zaveznikov sta zama, ker bomo v nedeljo pri občinskih volitvah pokazali, da smo bili in ostanemo vedno jugoslovnski nacionalisti. Večina pri nedeljskih volitvah nam je zagotovljena, nato pa sledi obračun z vsemi, ki so hoteli s svojo razdiralno in protidržavno politiko uničiti, kar se je ustvarilo s tolikimi žrtvami. Naj ne bo danes nobenega zavednega Slovenjgradčana, ki ne bi pohlel na volišče in dal svoj glas za Jugoslovnsko nacionalno stranko.

Iz Ptujja

J. Novoustanovljeni šahovski klub bo imel odslej redne vaje ob sobotah in nedeljah ob 20. v prostorih Gremilja trgovcev.

Iz življenja na deželi

VISNJA GORA. V četrtek 12. t. m. smo pokopali na tukajšnjem župniškem pokopališču g. Kogovška, posestnika iz Velike Loke. Ob odprtem grobu se je od svojega načelnika poslovilo tamosnje gasilno društvo. Lepe besede slovesa je pa nanj naslovil tudi odbornik čelabarske podružnice v žalni, katere zvest član je bil pokojnik. Blag mu spomin! V naši občini imamo dve listi. Nosilec prve je g. Potokar Alojz župan in posestnik v Dragi, nosilec druge pa je g. Erjavce Jože, fotograf in posestnik v Podsmreki pri Višnji gori. Na obeh listah so v večini člani vsedržavne stranke JNS.

60 let narodne šole v Gornji Rečici pri Laškem

Gornja Rečica, 14. oktobra. 8. avgusta letos je poteklo 60 let, ko je začel v tej dolini pouk prvi učitelj, Martin Vihernik, v učilnici, kjer je zdaj upravljajo stanovanje. V ta namen kupljena hiša je bila prej kovačnica. Danes 14. t. m. pa je poteklo 50 let, ko je bila otvorjena sedanja učilnica, ki služi za pouk 130 otrokom.

Pred 50 leti je bila ta učilnica nova. Vsa prizadevanja, da bi se šola prezidala in nadzidala, so ostala na mrtvi točki, ker ni denarja. Edina pridobitev v vseh 50 letih je zgradba vodovoda, ki jo je izvršil to leto državni higienski zavod iz Ljubljane, tako da ima šola zdaj vsaj pitno vodo.

Skromna proslava tega jubileja bo v nedeljo 29. t. m. skupno z otvoritvijo in blagoslovitvijo vodovoda.

Zaradi bolezni v smrt

Murska Sobota, 14. oktobra. Pred dnevi si je končal svoje življenje Hari Ivan, posestnik v Bokračih. Pokojnik je že dalje časa kazal znake velike potrtoosti in so domači zelo pazili nanj. Kljub temu se je nesreča zgodila in se je nesrečni obesil. Preden je storil ta obupen korak, je skočil v mlako kraj hiše, kar se je doznalo

S P O R T

Bilanca Smučarskega kluba Ljubljane

Krasen razmah kluba — Odlikovanje predsednika g. Gnidovca ob klubovi 5-letnici

Med našimi sportnimi klubi, zlasti smučarskimi je Sm. klub Ljubljana tisti, ki zaznamuje v zadnjih letih največji razmah in krasen napredek na vsej črti. To je dokazal tudi občini zbor, ki se je vršil v četrtek zvečer v dvorani OUZD in ki se ga je udeležilo lepo število članstva.

Po uvodnih pozdravih in običajnih formalnostih je predsednik g. Ante Gnidovec podal kratek pregled klubovega delovanja v minulemu letu ter takoj prešel na dnevni red.

Sledila so poročila posameznih funkcionarjev. Iz tajniškega poročila g. Omersa posnemamo, da je klub v minulemu poslovnem letu res krepko delal ter da predstavlja v kvalitetnem pogledu kakor tudi po številu svojega članstva, zlasti pa po svojem kadru tekmovalcev najmočnejšo smučarsko organizacijo v naši državi. Ustanovitev specialnega smučarskega kluba pred petimi leti je bila zahteva in potreba in danes, ko proslavlja Ljubljana svojo petletnico, lahko s ponosom gleda na svoje uspešno delovanje ter z zadovoljenjem na celo vrsto lepih uspehov. Klub je žrtvoval vse svoje sile in moči, da se dvigne jugoslovnsko smučarstvo na višino drugih narodov, prav tako bo pa deloval tudi v bodoče. Tajnik je nato navedel podrobno delo odbora ter podčrtal, da šteje Ljubljana danes že 447 članov. Apeliral je na članstvo, naj se zaveda svojih dolžnosti do kluba ter da vestno plačuje itak skromno članarino. Nato je poročal o raznih prireditvah, treningu in nastopih, stiskih z vojsko, udeležbi klubovih članov na mednarodnih, saveznih in poudarjal, da so bili vedno prisrčni in na zdravi sportni bazi. Dotaknil se je tudi finančne strani klubovega dela in se zahvalil banki upravi ter raznim tiskom za velikodušno podporo, posebno za hvala je pa še izrekel čestopisju za naklonjenost. Zaključil je s podrobnim pregledom klubovega dela v vseh letih njegovega obstoja, poudaril, da je Ljubljana pod spretnim vodstvom predsednika go-

po tem, da je bil ves blaten, posebno po rokah in nogah. Ker pa je bilo v mlaki premalo vode, se je odločil za vrv.

Vzrok obupnega koraka je bila bolezen, saj je šest let bolehal za kilo. Zaradi bolezni si je hotel v zadnjih štirih letih povrniti končati življenje, kar so pa drugi preprečili. Usodnega dne je rekel sinu Stefanu, ki se je odpravil na njivo, naj le gre po svojih opravkih, a sam da bo že potem prišel za njim. A že ga ne bo na njivo, bo šel z živino na pašo. Ker očeta ni bilo na njivo in niti ni šel past, je sin pogledal za njim in ga našel obešenega. Poklical je sosede, ki so izkušali Harija obuditi k življenju, a je bilo vse zaman.

SOKOL

Sokol Litija vabi vse, ki žele pristopiti k dramskemu odseku, da se prijavijo v torek zvečer ob 20. v čitalnici.

Repertoar

NARODNEGA GLEDALIŠCA V LJUBLJANI

DRAMA.

Nedelja, 15.: Zalec. Izven.
Ponedeljek, 16.: Zaprt.
Torek, 17.: Sonata strahov. B.
Sreda, 18.: Pravica do greha. Premiera.

Četrtek, 19. ob 15.: Pohujšanje v dolini šentflorjanski. Dijaška predstava po znatno znižanih cenah. Izven.

OPERA.

Nedelja, 15. oktobra: Jim in Jill. Opereta. Izven. Znatno znižane cene.
Ponedeljek, 16.: I. simfonični koncert opernega orkestra v unionski dvorani
Torek, 17.: Halka. A.
Sreda, 18.: Zaprt (generalaka).

Prva repriza štiridejanske igre »Zajec bo drevo ob 20. Delo, ki je v začetku izredno komično in zabavno, je zasledeno samo z moškimi ulogami, ki jih igrajo gg. Železnik, Jerman, Skrbineš, Drenovec in Gregorin, v ostalih ulogah pa nastopijo gg. Kralj, Lipah, Sanein, Jan, Bratina, Plut, Potokar in drugi. Režija je prof. Sestova. Nedeljska uprizoritev je izven abonmaja.

Nedelja v operi. Drevo ob 20. se boje v operi opereta »Jim in Jill« z g. Pečkom in gđ. Smerkoljevo v naslovnih ulogah. Jim-Jill je prava angleška opereta z vsemi modernimi plesi in slagerji. Vsebinske se nanašajo na znano pralico o Pepelki, le da so uloge spremenjene. Nastopijo se gg. Medvedova, Kukečva, Florjančičeva in Škrjančeva ter gg. Simončič, Magolli, Joško Rus, Jeltnikar, Sekula, Škabar, Perko in Ovirik. Veliko in važno ulogo ima baletni zbor. Dirigira dr. Švara, režija je Golovina. Poudarjamo, da veljajo za to predstavo znatno znižane cene od 30 Din navzdol.

Mariborsko gledališče

Nedelja, 15.: Voda.
Ponedeljek, 16.: Zaprt.
Torek, 17.: Rože v snegu. C.

Vremensko poročilo

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura, 4. relativna vlaga v %, 5. smer in brzina vetra, 6. oblačnost 1—10, 7. padavine v mm, 8. vrsta padavin. Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo, druge najnižjo temperaturo.

14. oktobra
Ljubljana 7, 766.9, 6.8, 91, mirno, 10, 69.6 dež; Ljubljana 13, 766.5, 13.2, 56, S1, 2, —; Maribor 7, 765.9, 7.0, 90, NW3, 3, 19.0, Zagreb 7, 766.5, 9.0, 88, NW5, 10, 9.3, dež; Beograd 7, 763.6, 9.0, 90, W4, 10, 7.0, dež; Sarajevo 7, 765.0, 8.0, 90, SW2, 10, 26.0, dež; Skopje 7, 762.4, 9.0, 90, mirno, 10, megla, —; Split 7, 760.9, 13.0, 65, NE10, 3, 6.0, dež; Kumbor 7, 759.4, 18.0, 80, E2, 7, 22.0, dež; Rah 7, 764.4, 12.0, 65, NE6, 10, —; Temperatura: Ljubljana —, 6.0; 14.0; —; Maribor 11.0, 6.0; Zagreb 14.0, 8.0; Beograd 26.0, 9.0, Sarajevo 25.0, 8.0; Skopje 25.0, 7.0; Split 22.0, 12.0; Kumbor —, 16.0; Rah —, 8.0.
Sonce vzhaja ob 6.12, zahaja ob 17.18.
Luna vzhaja o 0.23, zahaja ob 15.17.

Elida nudi zopet, kar zahteva čas...

Milo Elida 7 cvetic — po času primeren nizki ceni! Je posebno voljno in ima veliko lepoto moč, naredi kožo mladostno nežno, polt čisto. Njegov opojni vonj godi telesu, razodeva telesno nego.

ELIDA
CVETIC
MILO

zaslužnemu predsedniku Gnidovcu za njegovo petletno nesebično delo v prosep kluba in smučarstva sploh lepo umetniško izdelano plaketo akademskega kiparja gospoda Nika Pirnata, ki predstavlja smučarja v skoku.

Pri volitvah je bil soglasno izvoljen skoraj vse stari odbor s predsednikom g. Gnidovcem, podpredsednikom dr. Orlom, tajnikom Omerzujem in blagajnikom Marinkom na čelu.

Današnji dopoldanski program na igrišču Ilirije

Danes dopoldne bo na igrišču Ilirije jako živahno. Imeli bomo kar tri prireditve. Nastopila bo nogometna sekcija s svojim rezervnim moštvom, hazenska sekcija pa celo z dvema garniturama. Prva prireditev bo prijateljska nogometna tekma, v kateri nastopita

Slavija: Ilirija rezerva.

Slavija je najmlajši sportni klub v Ljubljani, razpolaga pa že z odličnim moštvom, ki bo za rezervo Ilirije nekoliko trd oreh. Tekma prične ob 9. Za nogometaši nastopijo v prijateljski tekmi hazenašice.

Korotan: Ilirija ob 10.

Ilirija nastopi v tej igri s svojimi najmlajšimi, od katerih še nobena ni nastopila v javni tekmi. Korotan jim postavi nasproti kompletno prvo garnituro.

Ob 11. Atena: Ilirija

To bo glavna prireditev današnjega dopoldneva. Kakor smo že poročali, bo to prvenstvena tekma, za katero vlada velik interes med našim sportnim občinstvom, ker je od izida te tekme odvisno, kdo bo zavel definitivno prvo mesto v prvenstveni tabeli jesenske sezone.

Vstopnina znaša 8 Din za tribunske seže, 5 Din za stojače in 3 Din za dijake. Ker nogometna tekma ne bo javna, se otvori blagajna šele ob 9.30.

Danes ob 15.30 vsi k nogometni tekmi med nameščenci banovine in OUZD. Dobiček gre za poplavljenice. Pred tekmo koncert Sokola I.

Službene objave LNP

(Seja 11. oktobra 1933.)

Odobrijo se prijateljske tekme Zagorje: Dobrna 14. t. m. v Zagorju, Amater: Hrastnik-Rudar (komb.) s predtekmo Amater II.: Retje II. 14. X. v Trbovljah, Korotan, Kranj: Slovan 15. X. v Kranju.

Disku se na njegov dopis št. 283-33 od 10. X. sporoča, da se bo glede povrnitve stroškov obvestil Mars. Sloga, Loke pri Zagorju se obvešča z ozirom na dopis št. 90-33 od 9. t. m., da p. o. ni prejel nikakih podatkov za verifikacijo igralca Mitterhamerja Giselherja. Vzamejo se na znane zapisnik O. O. Trbovlje od 9. X., nadalje dopis Čakovečkega SK Čakovec br. 4 II-33 od 3. 10., dopis ZNP, Zagreb br. 419-33 in 490-33 oba od 3. X. in poročila službojučih odbornikov g. Klemenca od prvenstvene tekme Čakovečki: Hermes I. X. v Čakovcu, g. Bizjaka od prvenstvene tekme Disk: Mars I. X. in Disk: Zalog 8. X. obe v Domžalah, g. Jegrišnika od prvenstvene tekme Atletik: Olimp I. X. v Celju, g. Mahkova od prvenstvene tekme Celje: Elan I. X. v Celju in g. Buljeviča od prvenstvene tekme Grafika: Jadran I. X. v Ljubljani.

Opozarjajo se službojuči odborniki, ki še niso poslali službenih poročil o odigranih prvenstvenih tekmah, da ista takoj pošljejo. V bodoče je treba vsako poročilo poslati najpozneje do seje p. o., to je do srede vsakega tedna.

Službeno iz LNP. Prvenstvena tekma Zeleznikar: Rapid se odgodi.

Službeno iz LNP. Prvenstvena tekma v Domžalah Disk: Domžale se preloži na kasnejši termin.

Službeno iz OZDS pri LNP. Delegira se na mesto zadržanega g. dr. Planinska za tekmo v Čakovcu CSK: Ilirija g. Vesnaver. Za tekmo Panonija: Ptuj v Murski Soboti se delegira g. Bergant.

ZSK Hermes: SK Celje. Danes ob 15. se bo pričela na Glaziji v Celju prvorazredna prvenstvena nogometna tekma med Hermesom iz Ljubljane in Celjem. Ker sta obe moštvi v zelo dobri formi, bo tekma gotovo vseskozi napeta in zanimiva. So-

Prvenstvo drugega razreda. Danes se nadaljuje tretje kolo drugega ljubljanskega A. razreda. Nastopilo štirje klubi, in sicer ob 10. Mars: Grafika na igrišču Hermeaa in ob 15.30. Korotan: Jadran na igrišču Korotana. Že v prejšnjih kolen so klubi dokazali, da imajo približno zelo izenačena moštva ter je vedno borba do konca tekme napeta. Danes pa nastopi novinec v tem razredu SK Mars v prvi tekmi proti Grafiki. Oba imenovana kluba gojita lep kombinacijski nogomet. Doim ima prednost Grafika v rutini, bo Mars skušal nadoknaditi to s požrtvovalnostjo. Vstopnina minimalna.

SK Korotan (Kranj): TSK Slovan. Zadnjo nedeljo pred odločilno prvenstveno tekmo Bratstvo: Korotan, v kateri si bo zmagovalac priboril naslov prvaka Gorjanske, bo kranjski Korotan danes poslednji pregledal vse svoje moči, preden jih pošlje v odločilno bitko. Današnji gost v Kranju je ljubljanski Slovan, ki je bil Kranjčanom pred leti dobro znan. Ker so moči obeh klubov zelo izenačene se obeta napeta in upamo, da tudi lepa in fair nogometna igra. Predtekmo igraata rezervi obeh klubov. Pričetek je že ob 13.30.

Prvenstvena tekma med SK Disk in SK Domžale, ki bi se morala danes odigrati, se ne vrši. O tem se obvešča tudi gg. ss. Dolinar in podsavzni delegat g. dr. Kostl.

ZSK Hermes. Naslednji, določeni v žirijo, naj bodo najkasneje ob 13.15 na dirkališču: Hvala, Obiak, Maver, Sterle, Zupan, Barl, Marinko, Serneck, Pavlič, Krivic, Dolinar, Prodan, Brumatti, Sepin, Škof, Mišček, Habicht, Kopač in Pleš Tone. Gospod Sterle naj ukrene vse potrebno za rediteljsko službo. Dirke se prične točno ob 14., zato se opozarjajo vsi dirkači, da so najkasneje ob 13.30 na mestu. Razdelitev nagrad po dirkah ob 19.30 v salonu pri Keršiču v Šiški.

SK Grafika. Za današnjo prvenstveno tekmo določeni igralci in reditelji se opozarjajo, da se vrši tekma ob vsakem vremenu. Ob 9. morajo biti v gostilni Belič.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Obvešča se Panonija, da se tekma z juniori zaradi prvenstvene tekme Sloga: Svoboda ne bo vršila dopoldne, ampak popoldne ob 15.

SK Reka. Zaradi odpovedi Panonije se tekma danes popoldne ne vrši. Strogo obvezen sestanek nogometne sekcije v četrtek 19. t. m. v Sokolskem domu na Viču.

ZSK Hermes (nogometna sekcija). Naslednji naj vršijo rediteljsko službo pri koles. dirki: Berducky, Ozebek, Bračič, Škrjanc, Balo, Kovarčič, Belih, Simčič, Karol. Garderobo za kolesa imata Primar in Daneu. Vsi imenovani naj se javijo pri g. Sterletu na igrišču.

SK Sloga. Danes ob 9.30 naj bodo na igrišču Primorja: Starman III, Trobec, Mrkvička, Lado, Zupančič, Podrekar, Starman I, Starman II, Ninkovič, Fonze, Senčar I, rez. Lejka. Stranski sodnik Samar, reditelji Barl, Grzinčič, Čehovin.

SK Svoboda (Vič). Za nedeljsko prvenstveno tekmo s Slogo ob 10. na igrišču Primorja, se morajo točno ob 9.30 javiti: Jakše, Zupet, Vinšek, Samarin, Samar, Stajdhar, Smid, Jenko, Jamnikar, Zemljak, Dežman, Babnik. Dalje raj se zglašijo tudi Zlaj, Rihar, Dovjan, Resnik, Dečman, Rajko, Povh, Jancigar, Polc, Burnik, Luznar. Reditelji: Galof, Jordan, Lekše. Blagajna: Malovrh. Reditelji in blagajnik morajo biti na igrišču pol ure pred pričetkom tekme.

SK Ilirija (Smučarska sekcija). Danes ob 9. izlet vseh tekmovalcev. Zbirališče pri stari cerkvi v Šiški. Vzemite lahko opremo. Gimnastične vaje v turek v garderobi na drsališču ob 18.30. Telovadna oprema. (Hazenka sekcija). Igralke za današnjo predigro naj bodo točno ob 9.30 v garderobi. Hudales, Jurman sigurno. Ob 10.30 morajo biti v garderobi Ruša, Jvlca, Ela, Darinka, Orsan, Jola, Nada, Nika, Vida, Slapar. Ob vsakem vremenu.

Redni občni zbor SK Ilirije bo 30. t. m. ob 19.30 v Dvorani Delavce zbornice z naslednjim dnevnim redom: poročilo upravnega odbora, poročilo revizijskega odbora, volitev upravnega odbora, revizijskega odbora in razodločja, skiciranje o predlogih odbora in samostojnih predlogih članstva. (Spremembe pravilnikov). Samostojne predloge članstva je glasom § 13. klub. pravil s podpisni 10 d. glasovanih upravičenih članov predložiti do 23. t. m. upravnemu odboru. Ob nezadostnem številu članstva se bo občni zbor vršil pol ure kasneje ob vsaki udeležbi.

Gospodarstvo

Davčna praksa in bilanciranje

Ze panovno smo imeli priliko razpravljati o posledicah poostrene davčne prakse. V naši javnosti se čujejo pritožbe zlasti proti načinu odračunavanja onih vrst davkov, ki zadevajo široke kroge prebivalstva. Glede odmerne prakse pri družbenem davku, ki ga plačujejo javni računodajci zavezana podjetja (delniške družbe, družbe z o. z.), torej predvsem naša velika in mala industrijska podjetja družbene oblike, pa se v širši javnosti ne razpravlja mnogo.

Ce pa se naše družbe ne pritožujejo v javnosti, seveda še ni rečeno, da tudi one ne bi bile pod pritiskom poostrene davčne prakse. Odmera davka in tudi izterjavanje se pri njih še mnogo rigorozneje izvaja nego pri posrednih davkoplačevalcih. Vpogledi v poslovne knjige, ki se pri posameznikih vršijo le od primera do primera, so pri družbah na dnevem redu. Tu se izvrši vpogled že ne že v odmeritvi, pa vsaj v cenurnem postopanju, temu se danes ne more izogniti nobena družba. Postopek pri vpogledu je zelo rigorozen. Organi so pri presoji oddbitnosti raznih izdatkov nadvse natančni, da ne rabimo ostrejšega izraza. Da navedemo le par primerov.

Pojem investicije je vobče jako širok in razmejitve izdatkov med investicijske in režijske jako težavna. Ozkoščenost v tem vprašanju povzroča družbam večkrat neupravičeno težavo, ko morajo dokazovati z detajlnimi podatki, da gre res le za nadomestitev strojev in strojnih delov itd., ki so postali nerabni. Se večje težave imajo družbe pri odpisih.

Obče znano je, da tehnika hitro napreduje. Stroji, ki so danes še na višku tehnike, že jutri ne ustrezajo v taki meri, da bi bilo podjetje konkurenčno. Pa tudi sicer postajajo stroji preje nerabni, nego bi se moglo pričakovati, zato običajno družbe rigoroznost pri priznavanju odpisov, ki jih vodi davčna uprava itak v evidenci, kot neumešno, posebno če se ima v vidu, da vsaka naprava izgubi znan del na svoji vrednosti že z montiranjem.

Posebno pozlavje tvori pri družbah obdavčenje daril. Mnoge družbe so naklonjene raznim kulturnim in socialnim ustanovam, društvom itd. in bi bile zadovoljne pripravljene podpirati jih še v izdatnejši meri kakor to že store. Omejuje jih pa v tem ravno davek, kakaj na vsakih 100 Din, ki jih podjetje daruje v denarju ali blagu, mora plačati še okrog 50 Din davka. Naša podpora potrebna humanitarna, patriotska, narodna in druga društva bi smela v veliki večji meri računati na podporo družb, ako bi bila taka darila oproščena davka.

V zadnjem času se razvija fiskalnost pri družbenem davku posebno bujno. Davčni organi posvečajo svojo pozornost v prvi vrsti inventuri in stikajo za tako znanimi latentnimi rezervami. To so nerealizirani dobički, ki so nastali a tem, da se blago na zalogi sprito nezgotevno položaja na naših in inozemskih tržiščih inventira po ceni, ki izključuje riziko, ki bi nastal za družbo, ako bi cena nepričakovano padla ali bi se blago pokvarilo. To je po vsem svetu eno od osnovnih načel vestnega bilanciranja. Ta previdnost nima namena prikrajšati državo na davku, ker je to nemogoče, pač pa odložiti plačilo davka do tedaj, ko se do-

bitek realizira, to je, ko se blago prodaja. Previdnost v ocenjevanju imovine je pri družbah tudi sicer neobhodna potreba, posebno v sedanjih časih, ko so bilancne izgube na dnevem redu. Marsikatera družba bi že davno morala skriti obratovanje, omejiti število zaposlenih delavcev itd., če po svojih latentnih rezervah ne bi bila v notranjosti tako krepka, da bi prenesla pretresljaj, katerim je v svojem dejstvu vanju v veliki meri izpostavljena.

Deklariranje latentnih rezerv za imovinske sestavne dele v bilanci v svrhu obdavčenja mora po načelih, ki jih predpisuje trgovski zakonik nujno izzvati tudi razčiščenje vseh ostalih bilancnih aktiv, predvsem pa deklariranje in odpis latentnih izgub. Potrebno bi bilo torej, če hočemo podati strogo resnično bilanco, da upoštevamo tudi vsako zmanjšanje vrednosti aktiv, sicer bi imeli primer olepšavanja odnosa friziranja bilance, ki ga trgovski zakonik prepoveduje. Če bi tako postopali, bi morda v večini primerov videli, da so latentne izgube celo večje nego latentne rezerve, ker se je v teku več let trajajočega padanja cen dejanska vrednost marsikateri aktiv precej zmanjšala.

Toda med tem, ko davčni organi zahtevajo izkazovanje latentnih rezerv, se upirajo priznavanju odpisov od vrednosti aktiv. Celotno odpisov dubioznih terjatev ne

Zahteve lesne trgovine in industrije

Pred dnevi se je vršila na Sušaku konferenca lesnih industrijev iz Gorskega Kotara in Like, ki je obširno razpravljala o položaju v lesni trgovini in industriji. Lesna trgovina in industrija Gorskega Kotara in Like sta svoje stališče v pogledu težkega stanja te važne narodno-gospodarske stroke izrazili v resoluciji, ki ugotavlja, da je lesna industrija v vseh pasivnih krajih glavna gospodarska stroka in skoraj edini dohodek prebivalstva. Zato obrača vso pažnjo na to, da merodajni činitelji uvažujejo to dejstvo. Kraljevska vlada je zaščitila s posebnim zakonom kmeti in mu z znatnimi finančnimi sredstvi omogočila izvoz poljskih pridelkov. To pa velja seveda le za žitni del države, medtem, ko se za Slovenijo, Gorski Kotar in Liko, torej za kraje, v katerih prevladuje lesna industrija, ni doslej napravilo potrebnih korakov za ureditev in izboljšanje izvoza lesa. Organizacije dravske banovine, Gorskega Kotara in Like so že ponovno predložile pristojnim ministrstvom podrobne načrte za ureditev izvoza lesa.

Sedanjí način prodaje lesnih proizvodov na domačem in inozemskem tržišču zavaja našo lesno trgovino in industrijo v katastrofo. Medsebojna konkurenca, ki ruši cene, ki daleko ne ustrezajo proizvajalnim stroškom, je posledica popolnega pomanjkanja denarnih sredstev za financiranje izvoza lesa v prekmorske države. S tem pomanjkanjem kredita ne izgublja le lesna trgovina in industrija, marveč tudi država sama, kot največja lastnica gozdov v državi.

priznavajo in zahtevajo, da podjetje dokaže neizterljivost sodnim potom, kar povzroča le nepotrebne stroške.

Naša davčna praksa je glede obdavčenja družb zašla na pota, ki so zelo nevarna. Ona sili podjetja, da izkazujejo dobiček tudi tam, kjer ga dejansko ni. Plačevanje davka od takega fiktivnega dobička pa pomeni uničevanje premoženja in zmanjševanje nacionalnega kapitala.

Ni izključeno, da so bili v času ugodne konjunkturalne primeri, da so posamezne družbe v zvezi s pretirano previdnim bilanciranjem skrivale dobičke pred obdavčenjem; danes pa, ko se pri stalno padajočih cenah, pri zmanjševanju vrednosti investicij in drugih aktiv ter pri nevarno rastočih dubioznih kopčilih neizkazane latentne izgube, o takem skrivanju dobička ne more biti govora. Pri večini podjetij so trenutno že prav zadovoljni, če lahko zaključijo račune brez izgube. Če se bo sedanja praksa, ki ne upošteva obstoječih razmer, nadaljevala, jeneravnost, da se bo v nekaj letih lastno premoženje mnogih družb, ki je danes zaradi latentnih izgub itak problematično, polzgubilo, kar mora imeti za vse naše gospodarstvo nepregledne posledice.

Ne oporekamo, da naj družbe plačajo svoj davek, prav je in pravično, da tudi one celo po višjem odstotku prispevajo, toda le v razmerju s tem, kolikor dejansko zaslužijo. Opozoriti moramo tudi, da previsoko odmerjeni davki ovirajo v veliki meri razvoj naše industrije, kar ni v skladu z interesi našega gospodarskega razvoja, zlasti naše ožje domovine, ki ima bodočnost le v industrializaciji.

Potrebno je zato nujno urediti vprašanje blokiranj terjatev v Španiji in urediti špansko tržišče, ki je za nas važno. Narodna banka se naproša v resoluciji, da izvoznikom obračunava devize po dejanskem tečaju v inozemstvu, a ne po klirinškem tečaju. Nujna potreba je nadalje, da se za izvoz ustvari cenovni lombardni kredit. Zato naj se čimprej osnuje izvozni denarni zavod.

Te težnje gorskokotarskega in liškega lesnega trgovstva in industrije je osvojila tudi Osrednja sekcija lesnih trgovcev pri Zvezi trgovskih združenj dravske banovine. V prav istem položaju se nahajajo tudi vsa ostala lesna področja v državi in nujni so zaradi tega ukrepi, ki naj preprečijo katastrofo v lesni trgovini in industriji. Dolžnost države je, da podpre stremenje naše lesne trgovine in industrije po osnovanju kreditnega izvoznega denarnega zavoda, osebno pa tudi, da podpre stremenje po ureditvi izvoza z vzpostavitvijo izvozne organizacije, ki naj izboljša prilike na domačem in inozemskem trgu.

Gospodarske vesti

Sladkor za slajenje mošta. Rok za vlaganje prošnje za trošarine prost sladkor za slajenje mošta je v smislu okrožnice kraljevske banke uprave bil določen za 15. t. m. Glede na nastale zapreke pa se ta rok podaljša do 18. t. m. Vendar se pa priporoča, da se prošnje vložijo čimprej, ker je za naročitev sladkorja potrebnih dovoljenj finančne direkcije. Zamudni bodo morali plačati višjo ceno. Vse v okrožnici navedene formalnosti morajo biti brezpogojno izpolnjene, ker na tem

Hubertus

terpentinovo milo

JE IZBOREN DOMAČ IZDELEK

vztraja ministrstvo financ. Zaradi tega Kmetijska družba pri dobavi ne more dati nikakršnih izjem.

Izvoz jaje v Nemčijo. Pretekli teden se je pričel na podlagi dogovorjenega kontingenta zopet izvoz naših jajc v Nemčijo. V sredo je bil odprt izvoz preko Bodenbacha, v četrtek pa preko ostalih nemških obmejnih carinarnic. S tem v zvezi je pričel urad za kontrolo izvoza živine pri Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine v Beogradu, ki mu je poverjena kontrola izvoza jajc v Nemčijo, razdeljevati carinske kontingente zainteresiranim izvoznim tvrdkam.

Denarni obtok v Ameriki. V nasprotju s stalno ponavljajočimi se vestmi o inflaciji v Zedinjenih državah, zaznamuje mesečni izkaz ameriškega zakladnega urada tudi v zadnjem času le nazadovanje obtoke. Obtok bankovcev je znašal letos 1. septembra 4276 milijonov dolarjev, nasproti 4294 milijonov 1. avgusta in 4784 milijonov 1. aprila t. l. Ves denarni obtok pa je v začetku septembra znašal 5612 milijonov dolarjev nasproti 7537 milijonov dolarjev v prvih dnevih letošnjega marca, ko je v zvezi z bančno krizo dosegel rekordno stanje. Razlika nasproti marčnemu najvišjemu stanju znaša torej skoraj dve milijardi. V začetku septembra je bil ves denarni obtok tudi nekoliko manjši nego lani ob istem času, in sicer za 80 milijonov dolarjev. Zaradi strogih odredb proti tesarivanju zlata je še v avgustu prišlo v državne blagajne za 11 milijonov dolarjev zlatnikov in zlatih certifikatov, od začetka marca je ta vsota s tem narasla že na 659 milijonov.

Konkurz je razglašen o imovini zapuščine po dne 3. novembra v Trbovljah umrli Škorjanc Mariji, posestnici v Trbovljah (upravitelj mase dr. Jos. Flego, odvetnik v Laškem; prvi zbor upnikov pri arekemu sodišču v Laškem 25. oktobra, prijavi rok do 1. decembra, ugotovitveni narok 15. decembra).

Hmelj

+ Zalec, 14. oktobra. Mirno nakupovanje se je tudi danes nadaljevalo po nespremenjenih cenah od 65 do 70 Din.
+ Zatec, 14. oktobra. Nekoliko živahnjeja kupčija po cenah od 1800 — 2200 Kc za 50 kg.

Položaj na naših borzah

Ljubljana, 14. oktobra.

Na ljubljanski borzi je bil pretekli teden devizni promet nenavadno velik; znašal je 7.81 milijona Din nasproti 2.36, 2.23, 4.07 in 3.25 milijona Din v prejšnjih štirih tednih. Na deviznem trgu v teku tedna ni bilo znatnejših sprememb. Dolar in funt sta bila precej čvrsta in danes javljajo iz inozemstva ponovno okrepitev. Avstrijski šiling je že v početku tedna nekoliko popustil.

Tudi na efektivnem tržišču ni bilo bistvenih sprememb, povišanje tečaja dolarskih papirjev je, kakor smo že poročali, edino posledica spremenjenega načina preračuna.

zato naj velja kot načelo: „SVOJI K SVOJIM!“

Dobi se v vsaki trgovini.

navanja dolarskega nominala v dinarje (sedaj po dnevnem tečaju devize Newyork z dodatkom 28.5 odst. premije; prej po stari zlati pariteti 56.78). Vojsna škoda se je skoro ves teden gibala na višini 243 do 245.

Devize

Curih, Pariz 20.2175, London 16.21, Newyork 355, Bruselj 71.95, Milan 27.18, Madrid 43.15, Amsterdam 208.10, Berlin 123.20, Dunaj 57, Stockholm 73.60, Oslo 81.40, København 72.40, Praga 15.35, Varšava 58, Bukarešta 8.

Dunaj. (Tečaj v priv. kliringu.) Beograd 11.61, London 28.65, Milan 47.86, Newyork 622.14, Pariz 35.58, Praga 25.62, Curih 175.98, 100 S v zlatu 128 S pap.

Elektri

Dunaj. Dunav-Sava-Jadran 12.95, Državne železnice 15.75, Trboveljska 10.92, Alpine-Montan, 9.35.

Blagovna tržišča

ZITO.

+ Novosadska blagovna borza (14. t. m.) Tendence nespremenjene. Promet 75 vagonov, pšenica: baška, okolica Novi Sad, okolica Sombor 97 — 98; srednjebaška, baška potiska in ladja Tisa 98 — 99, gornjebaška 101 — 102; gornjebanatska in baška ladja Dunav 97 — 98; sremska 93 — 97; slavonska in baška ladja Begej 96 — 97, južnobanatska 90 — 91. Oves: baški, sremski in slavonski 52 — 54. Ječmen: baški, sremski, 64/65 kg 61 — 63, Koruza: baška, sremska 62 — 64; baška, okolica Sombor 63 — 65; slavonska 66 — 68; banatska 59 — 61; baška bela 77.50 — 80; baška ladja Sava 63 do 64, ladja Begej 64 — 65; ladja Tisa, Dunav 65 — 66; sremska nova umet. saš. za okt. par. Indija 56 — 58. Moka: baška, banatska 102 kg 137.50 — 138.50; 110 — 120; 120 — 130; 130 — 140; 140 — 150; 150 — 160; 160 — 170; 170 — 180; 180 — 190; 190 — 200; 200 — 210; 210 — 220; 220 — 230; 230 — 240; 240 — 250; 250 — 260; 260 — 270; 270 — 280; 280 — 290; 290 — 300; 300 — 310; 310 — 320; 320 — 330; 330 — 340; 340 — 350; 350 — 360; 360 — 370; 370 — 380; 380 — 390; 390 — 400; 400 — 410; 410 — 420; 420 — 430; 430 — 440; 440 — 450; 450 — 460; 460 — 470; 470 — 480; 480 — 490; 490 — 500; 500 — 510; 510 — 520; 520 — 530; 530 — 540; 540 — 550; 550 — 560; 560 — 570; 570 — 580; 580 — 590; 590 — 600; 600 — 610; 610 — 620; 620 — 630; 630 — 640; 640 — 650; 650 — 660; 660 — 670; 670 — 680; 680 — 690; 690 — 700; 700 — 710; 710 — 720; 720 — 730; 730 — 740; 740 — 750; 750 — 760; 760 — 770; 770 — 780; 780 — 790; 790 — 800; 800 — 810; 810 — 820; 820 — 830; 830 — 840; 840 — 850; 850 — 860; 860 — 870; 870 — 880; 880 — 890; 890 — 900; 900 — 910; 910 — 920; 920 — 930; 930 — 940; 940 — 950; 950 — 960; 960 — 970; 970 — 980; 980 — 990; 990 — 1000; 1000 — 1010; 1010 — 1020; 1020 — 1030; 1030 — 1040; 1040 — 1050; 1050 — 1060; 1060 — 1070; 1070 — 1080; 1080 — 1090; 1090 — 1100; 1100 — 1110; 1110 — 1120; 1120 — 1130; 1130 — 1140; 1140 — 1150; 1150 — 1160; 1160 — 1170; 1170 — 1180; 1180 — 1190; 1190 — 1200; 1200 — 1210; 1210 — 1220; 1220 — 1230; 1230 — 1240; 1240 — 1250; 1250 — 1260; 1260 — 1270; 1270 — 1280; 1280 — 1290; 1290 — 1300; 1300 — 1310; 1310 — 1320; 1320 — 1330; 1330 — 1340; 1340 — 1350; 1350 — 1360; 1360 — 1370; 1370 — 1380; 1380 — 1390; 1390 — 1400; 1400 — 1410; 1410 — 1420; 1420 — 1430; 1430 — 1440; 1440 — 1450; 1450 — 1460; 1460 — 1470; 1470 — 1480; 1480 — 1490; 1490 — 1500; 1500 — 1510; 1510 — 1520; 1520 — 1530; 1530 — 1540; 1540 — 1550; 1550 — 1560; 1560 — 1570; 1570 — 1580; 1580 — 1590; 1590 — 1600; 1600 — 1610; 1610 — 1620; 1620 — 1630; 1630 — 1640; 1640 — 1650; 1650 — 1660; 1660 — 1670; 1670 — 1680; 1680 — 1690; 1690 — 1700; 1700 — 1710; 1710 — 1720; 1720 — 1730; 1730 — 1740; 1740 — 1750; 1750 — 1760; 1760 — 1770; 1770 — 1780; 1780 — 1790; 1790 — 1800; 1800 — 1810; 1810 — 1820; 1820 — 1830; 1830 — 1840; 1840 — 1850; 1850 — 1860; 1860 — 1870; 1870 — 1880; 1880 — 1890; 1890 — 1900; 1900 — 1910; 1910 — 1920; 1920 — 1930; 1930 — 1940; 1940 — 1950; 1950 — 1960; 1960 — 1970; 1970 — 1980; 1980 — 1990; 1990 — 2000; 2000 — 2010; 2010 — 2020; 2020 — 2030; 2030 — 2040; 2040 — 2050; 2050 — 2060; 2060 — 2070; 2070 — 2080; 2080 — 2090; 2090 — 2100; 2100 — 2110; 2110 — 2120; 2120 — 2130; 2130 — 2140; 2140 — 2150; 2150 — 2160; 2160 — 2170; 2170 — 2180; 2180 — 2190; 2190 — 2200; 2200 — 2210; 2210 — 2220; 2220 — 2230; 2230 — 2240; 2240 — 2250; 2250 — 2260; 2260 — 2270; 2270 — 2280; 2280 — 2290; 2290 — 2300; 2300 — 2310; 2310 — 2320; 2320 — 2330; 2330 — 2340; 2340 — 2350; 2350 — 2360; 2360 — 2370; 2370 — 2380; 2380 — 2390; 2390 — 2400; 2400 — 2410; 2410 — 2420; 2420 — 2430; 2430 — 2440; 2440 — 2450; 2450 — 2460; 2460 — 2470; 2470 — 2480; 2480 — 2490; 2490 — 2500; 2500 — 2510; 2510 — 2520; 2520 — 2530; 2530 — 2540; 2540 — 2550; 2550 — 2560; 2560 — 2570; 2570 — 2580; 2580 — 2590; 2590 — 2600; 2600 — 2610; 2610 — 2620; 2620 — 2630; 2630 — 2640; 2640 — 2650; 2650 — 2660; 2660 — 2670; 2670 — 2680; 2680 — 2690; 2690 — 2700; 2700 — 2710; 2710 — 2720; 2720 — 2730; 2730 — 2740; 2740 — 2750; 2750 — 2760; 2760 — 2770; 2770 — 2780; 2780 — 2790; 2790 — 2800; 2800 — 2810; 2810 — 2820; 2820 — 2830; 2830 — 2840; 2840 — 2850; 2850 — 2860; 2860 — 2870; 2870 — 2880; 2880 — 2890; 2890 — 2900; 2900 — 2910; 2910 — 2920; 2920 — 2930; 2930 — 2940; 2940 — 2950; 2950 — 2960; 2960 — 2970; 2970 — 2980; 2980 — 2990; 2990 — 3000; 3000 — 3010; 3010 — 3020; 3020 — 3030; 3030 — 3040; 3040 — 3050; 3050 — 3060; 3060 — 3070; 3070 — 3080; 3080 — 3090; 3090 — 3100; 3100 — 3110; 3110 — 3120; 3120 — 3130; 3130 — 3140; 3140 — 3150; 3150 — 3160; 3160 — 3170; 3170 — 3180; 3180 — 3190; 3190 — 3200; 3200 — 3210; 3210 — 3220; 3220 — 3230; 3230 — 3240; 3240 — 3250; 3250 — 3260; 3260 — 3270; 3270 — 3280; 3280 — 3290; 3290 — 3300; 3300 — 3310; 3310 — 3320; 3320 — 3330; 3330 — 3340; 3340 — 3350; 3350 — 3360; 3360 — 3370; 3370 — 3380; 3380 — 3390; 3390 — 3400; 3400 — 3410; 3410 — 3420; 3420 — 3430; 3430 — 3440; 3440 — 3450; 3450 — 3460; 3460 — 3470; 3470 — 3480; 3480 — 3490; 3490 — 3500; 3500 — 3510; 3510 — 3520; 3520 — 3530; 3530 — 3540; 3540 — 3550; 3550 — 3560; 3560 — 3570; 3570 — 3580; 3580 — 3590; 3590 — 3600; 3600 — 3610; 3610 — 3620; 3620 — 3630; 3630 — 3640; 3640 — 3650; 3650 — 3660; 3660 — 3670; 3670 — 3680; 3680 — 3690; 3690 — 3700; 3700 — 3710; 3710 — 3720; 3720 — 3730; 3730 — 3740; 3740 — 3750; 3750 — 3760; 3760 — 3770; 3770 — 3780; 3780 — 3790; 3790 — 3800; 3800 — 3810; 3810 — 3820; 3820 — 3830; 3830 — 3840; 3840 — 3850; 3850 — 3860; 3860 — 3870; 3870 — 3880; 3880 — 3890; 3890 — 3900; 3900 — 3910; 3910 — 3920; 3920 — 3930; 3930 — 3940; 3940 — 3950; 3950 — 3960; 3960 — 3970; 3970 — 3980; 3980 — 3990; 3990 — 4000; 4000 — 4010; 4010 — 4020; 4020 — 4030; 4030 — 4040; 4040 — 4050; 4050 — 4060; 4060 — 4070; 4070 — 4080; 4080 — 4090; 4090 — 4100; 4100 — 4110; 4110 — 4120; 4120 — 4130; 4130 — 4140; 4140 — 4150; 4150 — 4160; 4160 — 4170; 4170 — 4180; 4180 — 4190; 4190 — 4200; 4200 — 4210; 4210 — 4220; 4220 — 4230; 4230 — 4240; 4240 — 4250; 4250 — 4260; 4260 — 4270; 4270 — 4280; 4280 — 4290; 4290 — 4300; 4300 — 4310; 4310 — 4320; 4320 — 4330; 4330 — 4340; 4340 — 4350; 4350 — 4360; 4360 — 4370; 4370 — 4380; 4380 — 4390; 4390 — 4400; 4400 — 4410; 4410 — 4420; 4420 — 4430; 4430 — 4440; 4440 — 4450; 4450 — 4460; 4460 — 4470; 4470 — 4480; 4480 — 4490; 4490 — 4500; 4500 — 4510; 4510 — 4520; 4520 — 4530; 4530 — 4540; 4540 — 4550; 4550 — 4560; 4560 — 4570; 4570 — 4580; 4580 — 4590; 4590 — 4600; 4600 — 4610; 4610 — 4620; 4620 — 4630; 4630 — 4640; 4640 — 4650; 4650 — 4660; 4660 — 4670; 4670 — 4680; 4680 — 4690; 4690 — 4700; 4700 — 4710; 4710 — 4720; 4720 — 4730; 4730 — 4740; 4740 — 4750; 4750 — 4760; 4760 — 4770; 4770 — 4780; 4780 — 4790; 4790 — 4800; 4800 — 4810; 4810 — 4820; 4820 — 4830; 4830 — 4840; 4840 — 4850; 4850 — 4860; 4860 — 4870; 4870 — 4880; 4880 — 4890; 4890 — 4900; 4900 — 4910; 4910 — 4920; 4920 — 4930; 4930 — 4940; 4940 — 4950; 4950 — 4960; 4960 — 4970; 4970 — 4980; 4980 — 4990; 4990 — 5000; 5000 — 5010; 5010 — 5020; 5020 — 5030; 5030 — 5040; 5040 — 5050; 5050 — 5060; 5060 — 5070; 5070 — 5080; 5080 — 5090; 5090 — 5100; 5100 — 5110; 5110 — 5120; 5120 — 5130; 5130 — 5140; 5140 — 5150; 5150 — 5160; 5160 — 5170; 5170 — 5180; 5180 — 5190; 5190 — 5200; 5200 — 5210; 5210 — 5220; 5220 — 5230; 5230 — 5240;

Kraljestvo mode

Baršun je moderen

Baršun ima pred vsemi drugimi tvorivi prednost, da ni nikdar povsem izginil iz mode. Vsled svoje voljnosti in finega bleška laska baršun vsakemu obrazu, razen tega pa ni preveč učinkovit in tudi ne preskromen — drži se zlate srednje poti, ki je še vedno najbolj uspešna. Letos nam je moda v tem oziru pripravila mnogo novega. Izbiramo lahko med volnenimi, svilnenimi ali pišastimi baršuni, nekatere vrste pa so tako gladke in fine, da sličejo bolj bleščeči svili, kakor baršunu.

Izbera tega ali onega baršuna se seveda ravna po obleki. Za promenadna oblačila uporabljamo trpežne vrste, za družabne obleke pa nam je na razpolago najfinjši svileni baršun. Za celotni učinek zameta so velike važnosti barve, ki se nam baš letos nudijo v prekrasnih niansah. Črna sicer še vedno prevladuje, a poleg tega nam kaže modna barvna lestvica mnogo

zelenih in nenavadnih rjavih tonov. Tudi siv žamet se mnogo nosi, najbolj priljubljen pa je temno karminast žamet, ki ima barvo temno rdečih vrtnic.

Od leta
1813
odličen
bel šifon.

Ker je baršun že sam po sebi dovolj učinkovit, ne rabimo drugega okrasja, razen pri plaščih in kostumih, ki jih opremimo s krznom.

Naša tretja skica predstavlja eleganten temnozelen kostum iz baršuna. Zanimivo je to, da nima krznene ovratnika, ki ga nadomestuje baršunast šal. Prav tako originalno so izdelani rokavi. Krasijo jih namreč krznene manšete v obliki mufa.

Jako lepi so tudi novi plašči iz črtaste volnene baršuna, ki so čisto okrašeni z barvastim krznom. Sploh je barvasto krzno največja modna senzacija, tako da imamo k zelenemu, modremu ali rdečkastemu žametu odgovarjajoče zelene, modre ali rdečkaste krzno. Seveda smemo v zvezi z baršunom uporabljati le dolgodlake krzno, ki ga namestimo v obliki visokega ovratnika ali velikih manšet na gornjem delu rokavov (zadnja skica).

Baršunaste večerne obleke dosežejo višek modne umetnosti. To krasno in nekoliko starinsko tvorivo spada predvsem v slog prejšnjega stoletja. V tem slogu je tudi izdelana obleka na naši prvi skici. Zanimiv je široki izrez z bidermajerskim volanom, ki je pritrjen z elastičnim trakom.

Popoldanska moda baršunastih oblek išče posebno originalnih učinkov. Posebno posrečena je ideja prozornega izreza, ki je tako izrezan, da tvori »srežoe«, ki zapira obleko ob vratu. Široki, v pentljo zavezani pas in tunika sta značilna za novo modno smer (2. skica).

VIŠEK ELEGANCE

in nad vse prijetno toploto pozimi povzroča plašč iz kožuškovine. Veliko izbiro krznenih plaščev in modnega krzna neposredno svetovno znanega lipškega izvora, nudi po solidnih cenah trdka

L. ROT, krznarstvo,
LJUBLJANA, Mestni trg 5.

Moderne košare za papir

Ob pisalni mizi ne moremo pogrešati košare za papir in čeprav gre stremelje nove stanovanjske umetnosti za tem, da odstranimo vse razne malenkosti, ki nas spominjajo na prenatrpanost prejšnjih stanovanj — vendar je koš za papir ostal na starem mestu. Seveda pa se mora pri-

lagoditi slogu novega stanovanja in ima zato moderno obliko in barvo. Najlepši so pleteni komadi, ki jih živo pobarvamo in opremimo z živobarvnimi vrvičastimi ročaji. Jako čedne so tudi šesterokotne, s kretomom prevlečene košare, ki jih z malo spretnosti napravimo sami doma.

LEVIKOVKA ULICA NA VRTAČI

Najboljše nogavice

Šopki iz perja

bodo v novi sezoni nadomestili umetne cvetlice. Oblika takega pernatnega okrasa se bo seveda ravnala po obleki. Z agrafo pritrjene rajčice ali glicerinizirano noje-

vo perje se bo uveljavilo v večerni modi, dočim bo vsakršno petelinje perje služilo kot okrasje popoldanskih oblek. Kompromis med cvetlično in pernatno modo predstavljajo stilizirane cvetlice iz barvastih peres, ki so posebno mikavne zaradi svoje nenavadnosti

Zdravniška posvetovalnica

A. E. Holland. Pri odprtih nogah je predvsem potreben mir in ležanje s podloženo, povzdignjeno nogo. Dobro se je obnesla sledeča mast: Pellidol 1,0; Past. zinc. oxyd. ad 50. Rano je treba večkrat izpostaviti solnični svetlobi, ali pa jo obsevati s kvarcovo svetlobo. Ko se rana zaceli, je treba nositi gumijaste nogavice ali pa nogo oviti z elastičnim ovojem. — Koščica. Če ni nikakih znakov, je pogoltnjena peščica gotov odšla z blatom, pa niste opazili. Dajte otroku žličko ricinovega olja, za sigurnost vam pa priporočamo rentgenološki pregled. — M. H. Z. Zaradi svojih grehov ste lahko popolnoma brez skrbi, ker je zdravniško dokazano, da običajno ne zapuste nikakih težjih posledic. Gijajte se veliko na prostem zraku, večkrat se hladno kopajte, zvečer se ogibajte težkih jedi in alkoholnih pijač, ponoči se pokrijte le malo, zjutraj pa takoj, ko se zbudite, vstanite iz postelje. Poročite se lahko brez skrbi, če ni kakih organskih napak, kar se pa da samo po zdravniški preiskavi dognati. — Bojazen. Gl. odgovor pod M. H. Z. Da v organizmu drugače ne pešate, je ravno dokaz, da je vaša onemoglost psihičnega izvora, nekaj bo pa tudi temu kriva starost. Poskusite s hormonskimi preparati. — P. B. p. Brez zdravniške preiskave ni mogoče dognati, katere vrste in v katerem štadiju je vaša prsna bolezen. Priporočamo vam zato, da greste vsaj za par dni v bolnico, da vas natančno preiščejo in vam svetujejo. — Janez in Joža! Vajino debetiranje o poluciji je nepotrebno; če pa gre za stavo, se pa obrnite na bližnjega zdravnika. Tudi vama na vaših osem vprašanj ne moremo odgovoriti, ker bi zato bila potrebna cela medicinsko-znanstvena razprava, za katero pa tu ni mesta. Svetujemo vama, da opustita brezplodno debato o takih problemih, o katerih si še strokovnjaki niso popolnoma na jasnem. — F. P. L. Ker vašemu otroku niso ne Vigantol ne druga sredstva pomagala, je verjetno, da boluje še na neki drugi bolezni. Svetujemo vam, da, če utegnete, predstavite otroka dežji kliniki v Zagrebu (Salata). — B. Z. Če hočete odvaditi otroka culačnanja prstov, namažite prste s kako grenko tvarino, n. pr. pelinom ali pa s prav malo kinina. Ponoči pa preprečite culačnanje z dobro pričvrstjenimi rokavicami. — S. B. Lasje. Skoraj vsaka bolezen las ima svoj vzrok v celotnem stanju organizma. Preden poskusite vsa mogoča sredstva, odidite k bližnjemu zdravniku, ki bo sigurno ugotovil vzrok izpadanja. Dokazano je, da sprememba hrane vpliva na rast las. Zato se priporočajo posebne diete, n. pr. ovseni kruh, pečeni kruh, nekuhana jajca, mleko, juha z mozgom, jedi z želatino itd. Vsek dan izgubimo pri česanju nekoliko las. Spomladni in v jeseni se izpadanje še poveča. Izgubimo 20—30 las na dan, na mestu katerih zrastejo drugi, tako da se v življenju 10—12 let izpremenijo lasje. Znano je, da po vročinskih boleznih, hripi, tifuzu, pljučnicah, pogosto izpadajo lasje, ki pa zopet zrastejo. V takih primerih je potrebna posebno pazljiva nega las pa tudi vsega organizma. Arsen in železo posebno vplivata na rasto las. Posebno je treba paziti na čistočo. Zvečer po čiščenju je treba lasne korenine dobro namazati s tole raztopino: Parafinovega olja 60 gr, naftola, timola, fenola, resorбина, rožne esence pa po 0,25 gr. S to tekočino namočite košček vate in drgnite po lasišču. Izpadanje las se čisto pojavi pri slabokrvnih in nervoznih ženskah. Tudi v času nosečnosti in dojenja se večkrat to dogaja. V takih primerih je potrebno notranje zdravljenje. Za lokalno masažo je priporočljiva tale sestavina: Toaletnega kisa, kloralhidrata, etra, destilirane vode po 10 gr. Pred uporabo je treba dobro premešati in vsak drugi dan eno žlico pomešati z eno žlico navadne tople vode in nato dobro sfrotirati lasne korenine. Pazite pa, da ne pride tekočina v usta in operite si potem dobro roke, ker ima tekočina, če pride v usta ali na čelode, lahko neprijetno posledice.

Zlogovnica

Sestavi iz naslednjih 85 zlogov: a — a — an — at — be — bol — bor — bro — bul — ca — ce — ce — ced — če — ček — čev — čin — de — din — do — dro — e — e — e — e — ed — ha — hlap — i — i — ir — iz — ja — jam — klo — ko — kril — liv — lje — lo — lom — lom — ment — mo — na — na — nar — ni — ni — nik — nik — nje — no — no — no — ob — pet — rav — rod — roj — ru — sa — sad — se — sej — soln — stvo — stvo — ta — tež — ti — tom — u — va — va — va — val — vi — tom — vi — vol — zav — ze — zop 35 besed pomena.

1. cvetlica, 2. način zdravljenja, 3. morská nesreča, 4. začetek človeškega življenja, 5. ozvezdje, 6. zelenjava, 7. del celote, 8. del jadrnice, 9. grški basnik iz 6. veka, 10. del krzna, 11. oseba iz Sv. Pisma, 12. vir življenja, 13. ljudje s skupnim vladarjem, 14. cvetlica, 15. gradbeni material, 16. staro slovansko plemo, 17. srednjeveški služabnik, 18. nadležna živalca, 19. aeroplan, 20. Rimskega Korsakova opera, 21. ljub sin, 22. predmet žalosti ali veselja, 23. knjiga prve učnosti, 24. žalosten odnos, 25. naprava za izvajanje obrti, 28. bogataš, 29. jadransko kopališče, 30. konec potoka ali reke, 31. začimba, 32. delo v prozi, 33. jugoslovanska reka, 34. drobci materije, 35. risarski pripomoček.

Začetni in končni črke od zgoraj navzdol dajo aforizem.

Rešitev križaljke „Stroj“

Vodoravno: 3. os; 5. pa; 6. rt; 7. ol; 8. ir; 9. bo; 10. ci; 11. iz; 12. Aca; 14. oče; 15. kov; 18. sam; 20. Jeruzalem, 26. češarek; 27. tež; 28. čar; 30. torba; 32. bi; 34. valjar; 35. Atene; 36. naramnica; 38. bej; 39. pritisk; 43. stroj; 45. curek; 48. repa; 49. alod; 49. kota; 50. Eger; 52. Star; 53. cink.

Navpično: 1. gorica; 2. Haloze; 4. stric; 5. pobit; 13. ak; 14. O. M.; 16. oji; 17. večerja; 18. sekavec; 19. um; 21. rezbar; 22. uš; 23. za; 24. ar; 25. lečiti; 27. čoln; 19. rona; 30. ta; 31. Arabija; 32. Banica; 33. le; 37. met; 39. preča; 40. ropar; 41. sulec; 42. krogi; 44. trot; 46. eden; 49. k. s.; 51. R. K.

Darujte za nesrečne poplavlence

"Riviera"

odlikovano terpentinovno milo izdelano na bazi čistega olivnega olja
HRANI VAŠE PERILO.

POKUSITE!

PREPRICAJTE SE!

Radio kotiček

Ljubljana, 15. oktobra.

Današnji radio program je zelo obširen in pester. Popoldne bomo imeli ob 10. v radiu zanimivo delavsko predavanje, ki bo pa z njim ustreženo tudi drugim stanovom in ne samo delavcem. Po predavanju nam zapoje gđc. Sokova in g. Gostič več arij iz »Traviate« ob spremljanju radio-orkestra. Njun nastop bo trajal od 10.30 do

11.30. Sledil bo nastop radio-orkestra, ki nam bo igral pol ure slovenske glasbene komade.

Popoldne se prične program ob 15. in prinese nam med drugim instrumentalni koncert radio-orkestra, potem predavanje za kmetovalce, nastop našega priljubljeneega opernega pevca g. Marjana Rusa s samospevi, za njim pa nastopi Magistrov šramel. Zvečer ob 20. nam zapoje gđc. Korenčanova ter g. Tone Petrovič in Der-mota ob spremljanju radio-orkestra več lepih narodnih pesmi. Ob 20.45 nastopi g. Bajde in nas bo zabaval s svojimi priznanimi kupleti. Program zaključil radio - orkester z valčkovim večerom. Med pojedini-mi točkami bomo slišali v radiu poročila o izidih občinskih volitev v naši banovini.

Radio

Nedelja, 15. oktobra.

LJUBLJANA 8.15: Poročila. — 8.30: Gimnastika. — 9: Versko predavanje. — 9.30: Prenočnice cerkvene glasbe. — 10: Predavanje za delavce. — 10.30: Arije in duete pojeta gđc. Sokova in g. Gostič s spremljevanjem radio - orkestra. — 11.30: Slovenska glasba radio - orkestra. — 12: Čas, plošče. — 15: Lahka glasba. — 15.30: Narodne pesmi na ploščah. — 16: Kmetijska ura. — 16.30: Samospevi g. Marjana Rusa. — 17.15: Magistrov šramel trio. — 20: Narodne pesmi pojejo gđc. Korenčanova, g. Petrovič in Gostič s spremljevanjem radio - orkestra. — 20.45: Kupleti (g. Bajde), lahka glasba, tretci s havajsko kitaro. — 21.30: Čas poročila. — 22: Valčkova ura radio - orkestra.

Ponedeljek, 16. oktobra.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče, borza. — 18: Gospodinska ura. — 19.30: Pesa, sirovina za sladkor. — 19: Plošče. — 19.30: Radio - orkester. — 20.30: Prenočnice opere »Faust« iz Beograda, vmes napoved časa in poročila.

PREDSVEM

TRIO TRON-CIVI!

selektivna
a reprodukcija bode
odlična!

Zastopnik za Jugoslavijo: F. L. Rosenfeld, Beograd, Zvezni venec.

BEograd 16: Pevski koncert. — 17: Plesna glasba. — 20.30: Prenočnice opere »Faust« iz gledališča. — Lahka godba. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17.30: Prenočnice zvočnega filma. — 20.30: Prenočnice opere iz Beograda. — 22.15: Plesna glasba. — PRA-GA 19.25: Prenočnice iz Brna. — 20.25: Prenočnice koncerta godbe na pihala iz Moravske Ostrave. — BRNO 19.25: Prenočnice revije. — 20.25: Primeri iz jugoslovanske literature. — 20.40: Klavirski koncert. — 21: Prenočnice koncerta Filharmonike besede. — VAR-SAVA 17.30: Komorna glasba. — 19.05: Poljska glasba. — 20: Operetni večer. — 22.45: Plesna glasba na ploščah. — DUNAJ 11.30: Orkester dunajskih simfonikov. — 15.40: Mladinski koncert. — 17.15: Arije. — 19.05: Lahka godba orkestra. — 21: Orkestralne skladbe Rih. Straussa. — 22.25: Plesna glasba na ploščah. — BERLIN 20.25: Otroci se razvijajo v mojstre. — Godba za ples. — KÖNIGSBERG 20.10: Balnetna muzika. — 21: Prenočnice koncerta iz gledališča. — MOHLACKER 19: Koncert ciganske kanele. — 20.30: Beethovnova Deveta simfonija. — Ciganska godba. — RIM 17.15: Vokalni in instrumentalni koncert. — 20: Pesmi. — 20.30: Mešan glasbeni program.

Torek, 17. oktobra.

LJUBLJANA 11.15: Šolska ura: Hričijensko predavanje. — 12.15: Plošče, borza. — 18: Otroški kotiček. — 18.30: Plošče. — 19: Francosčina. — 19.30: Položaj Slovencev ob vstopu v leto 1848. — 20: Plesna glasba radio - orkestra. — 20.45: Slovenske narodne in ženske teretne a spremljevanjem kitare, pojo sestre Bogataj. Vmes harmonika. — 21.30: Čas poročila. — 21.45: Radio jazz. — 22.30: Angleške plošče.

ŠAH

Urejuje dr. Milan Vidmar

Ljubljanski šahovski klub, ki je v tej jeseni zgodaj začel svoje delo, je že zaključil svoj pripravljalni turnir, ki naj naše borce osveži za savezno medmestno tekmo. Turnir je bil močno zaseden. Prvo mesto si je priboril g. Sikošek, na drugem mestu vidimo g. L. Gabrovška, ki je men. da trdno odločen povsod sedeti na drugem stolu.

Priprave za savezni finale so tedaj pri nas končane. Savez sam pa se še ni oglašil. Ne vem zakaj zaključnih borb še ni. Pač pa se mi zdi važno, da opozorim na nekaj, kar vem.

Na medmestne tekme so se naši igralci doslej redno vozili v Zagreb. Prav gotovo so s tem svojim konkurentom dovoljevali važno prednost. Doma se je lažje boriti. Okolica močno vpliva. Zakaj bi se zaključna borba našega moštva ne vršila v Ljubljani?

Stroški ne govorijo proti taki preureditvi. Isti so za naše igralce, ki gredo v Zagreb, kakor za Zagrebčane, ki pridejo sem. Vaj pri sami vožnji ni razlike. Ostali stroški pa ne igrajo pomembne vloge.

Z vsem poudarkom moram zagovarjati ljubljansko borišče. Uverjen sem, da ljubljanski klub močnega mnenja in zahteval nasvetovano ureditev. Pravico za to ima. Zagrebčani so jo imeli in uporabljali.

Hitlerski »Grossdeutscher Schachbund« se udeležuje. Turnir v Byrmondu za nemško prvenstvo je bil njegov. Sedaj pa je izšla knjiga o tem turnirju v zalogi nove nemške šahovske zveze. Knjige so drage. Nemška država tedaj zares dejansko podpira šah.

V berlinskem šahovskem društvu so igrali pred tedni naslednjo zanimivo posvetovalno partijo. Prinašam jo pred vsem zato, ker ima staroversko otvoritev. Našim šahistom je potreben tudi vpogled v starejše šahovske metode.

Beli: Relistab in Sämisch Gumplich in John

1. d2—d4 f7—f5

Holandska obramba, ki nima najboljšega slovesa.

2. e2—e4

Hipermoderna šola igra Sg1—f3, g2—g3, Lf1—g2 po potrebnem vrstnem redu, včasih celo Sg1—h3—f4. Tu igra na poteza je zelo stara. Anglež Staunton, ki je v prvi polovici preteklega stoletja veljal za svetovnega prvaka, je njen oče. Zato imenujemo ta začetek »Stauntonov gambit«. Gambit imamo v otvoritvi povsod tam, kjer žrtvujemo kmeta za nagel razvoj in napad. 2. — — f5×e4

3. Sb1—c3 Sg8—f6

Tako so se mojstri stare šole vedno branili. Hipermoderna šola igra 3. — — g7—g6.

4. Lc1—g5 c7—c6

Nikar ne igrate 4. — — d7—d5. Sledilo bi 5. Lg5×f6, e7×f6, 6. Dd1—h5+ g7—g6, 7. Dh5×d5 in črni bi imel zelo slabo pozicijo.

5. f2—f3!

Ta dodatni gambit je iznašel Dr. Lasker. Na 5. Lg5×f6, e7×f6, 6. Sc3×e4 Dd8—5 mora beli igrati klaverno potezo 7. Ta1—b1, če neče imeti neprijetni.

5. — — d7—d5?

To ni dobro. Boljše je Dd8—a5.

6. f3×e4 d5×e4

7. Lf1—c4

Diagonala b3—g8 je črnu močno neprijetna.

7. — — Dd8—a5

8. Dd1—d2 Lc8—f5

9. Sg1—e2 Sb8—d7

10. 0—0 0—0—0

11. Se2—g3 Lf5—g6?

Zakaj ne 11. — — e7—e6. Črni lovec na f8 ne igra in z njim trdnjava na h8.

Kako more črni slabiti že itak slabotno polje e6?

12. Lc4—e6 — —

Tu imate vraga! Kc8—b8

13. Ta1—b1 c6—c5

Naivno!

14. d4—d5

S svojo kratkovidno politiko so si črni nakopali grozovito pozicijo. Krčevito čuvanje gambitnega kmeta se vedno maščuje. Mojšter John je znan materialist.

14. — — Kb8—a8

15. a2—a3 c5—c4

16. b2—b4 Da5—a6

Boljšje bi vendarle bilo c4×b3 e. p., čeprav odpre črni nasprotniku nevarno il-nijo.

17. a3—a4 h7—h6

18. Sc3—b5 Sf6—e8

19. Lg5—e3 b7—b6

20. L5—d6!

To je že začetek konca. e7×d6

20. — — Da6—c8

Čemu črni še igra? Ka8—b8

22. Lc4—d5+ Sc8—f6

23. a4—a5

24. Sb5×a7 — —

Seveda!

24. — — Kb8×a7

25. a5×b6+ Sd7×b6 bi sledilo 25.

Na 25. — — Sb7—b6

Tb1—a1+ in 27. Le3×b6, Dc8—c7

26. b6—b7! — —

27. Le3—a7+! — —

Lepa poteza. Kb8×a7

27. — — Ka7—b6

Na žalost izsiljeno. Sd7—c5

29. Dd2—d4+ — —

30. Tf1—b1! — —

Beli je kar velikodušen. Ni mu do materijala. Sf6×d5

30. — — Kb6—c6

Črni so se vdali. Prav zadnji moment je bil. Na

— — Kc6×c5 bi namreč sledilo Tb1—b5+, 34. Tb5—b4+ in 35. Da7—mat.

Iz življenja in sveta

„Kako si se potil?“

Ze stari Egipčani so menili, da so naši pot do podaljšane življenja preko potovanja in bljuvanja. Imeli so navado, da so jemali vsaj dvakrat mesečno kakšno sredstvo za bljuvanje, a če so se srečali, se niso vpraševali: »Kako se počutiš?« temveč »kako si se potil?« Grki so pozneje odkrili, da pametno uživanje narave in vežbanje telesnih moči najbolj podaljšuje življenje. Hipokrat je priporočal zmernost, čisti zrak, kopeli, masaze, telovadbo. Pentarh je zapisal pravilo, ki velja še danes: Glava naj ti bo hladna, noge tople, namestu da bi za vsako neugodje vzel takoj zdravilo, pa se raji en dan posti in zaradi duha ne pozabi nikoli na telo.

V antiki so pa vrhu tega, kakor pozneje n. pr. holandski zdravnik Boerhave, skušali ostarelim ljudem ohraniti življenjske moči s tem, da so jih postavljali v ozračje sveže, razcvetajoče se mladosti. Boerhave zatrjuje, da je nekega starega amsterdamskega župana znatno pomladil s tem, da mu je odredil spanje med dvema mladima človekoma. Ta metoda, ki spominja na moderna načela o pospešeni stanični delitvi ostarelega tkiva pod učinkom izžarevanj iz mladega tkiva, je bila že dolgo v rabi kakor transfuzija mlade krvi v staro žilje.

Moderna znanost se bavi, kakor znano s problemom pomladitve na operativne in druge načine. Pomlajevalne operacije, ki

Vežbanje telesnih moči

najbolj podaljšuje življenje

so še pred nekoliko leti vzbujale takšno senzacijo, po vsej priliki nimajo tistega uspeha, kakor so ljudje od njih pričakovali, in se vsaj ne da o njih trditi, da bi bile po dosedanjih načelih zanesljive in splošno uporabljive pripomočke zoper starost. Znanost o teh operacijah nekam čudno moči. Tudi o pomlajevanju s hormonskimi snovmi ne vemo nič pozitivnega. Zdi se, da bo morala znanost tu izvršiti še ogromno raziskovalno delo, preden pride do kakšnih splošno uporabnih rezultatov. Vendar pa ne miruje in stika še za novimi metodami, ki bi človeku uresničile pravadni sen o dolgotrajni, če že ne večni mladosti. Ena najbolj zanimivih metod iz zadnjega časa se opira na primer na Weinmannova raziskovanja staničnega življenja.

Weinmann pravi, da so stanice tako fino diferencirane, da se morajo po življenjskih procesih nujno obrabiti. Dokler imajo sposobnost delitve, so mladostne, ko to izgube, zapadejo odmiranju. Šlo bi tedaj za to, da se najdejo snovi, katalizatorji, ki jih silijo, da dihaajo, t. j. vsrkavati kisik in oddajati ogljikov dioksid; redno dihaajoče stanice se morajo tudi redno deliti. Katalizatorje, pospešitelje staničnega dihanja, poznamo: to so dihalni fermenti, rastlinskih in živalskih kličnih tkiv. Mogoče se bo z njimi posrečilo ohraniti človeku mladost in mu smrt vsaj malo odmakniti.

Ogromna omeleta

Kalifornijska dekleta so v tej ponvi ocvrle največjo omeleto na svetu

Kultura — žrtev žuželke

Iz zgodovine ljudstva Majev

Kultura skrivnostnega ameriškega ljudstva Majev spada med najstarejše kulture na svetu. Vplivala je na druge kulture in jih pospešila, nikakor pa ni stara mehiška kultura, kakor to običajno menijo, njena direktna potomka.

Kultura Majev je lokalizirana nekako na ozemlju

današnje Guatemale.

Tu je še danes mnogo znakov, ki kažejo na nekdanji sijaj, posebno pa se ta sijaj zrcali v razvalinah v Tabasciju in Chiapasu, kjer najdemo zgradbe, ki so stare že 2000 let, a poznajo že kupole. Maji so bili prav tako veliki kiparji kakor gradbeniki, kajti skoraj vse njihove zgradbe so okrašene z liki. Tudi kar se tiče gradbe trdnjav in prometnih naprav, so bili daleč pred svojim časom. Bili so vsi vsi priliki

zelo bojeviti,

o čemer nam govore ostanki njihovih utrd in bistroumno sestavljenega orožja. Ameriški raziskovalec prof. Thomas Gann, ki je pred več leti obiskal njih ozemlje in prodril do svetišča Mo-ka-nahel, ki je bil njih največji tempelj, je našel med razvalinami njihovih krajev žoge v velikosti človeške glave, ki dopuščajo domnevo, da so Maji že

poznali — nogomet.

Gotovo pa so gojili vsakovrste sporte in telovadbo, kajti njih kultura se je lahko ohranila le tedaj, če je stalo za njo telesno krepko ljudstvo. Preživljali so se večinoma z poljedelstvom in so znali iz zemlje izbiti več nego vsa sosedna ljudstva.

Imeli so že koledar,

ki se je opiral na natančne račune o gibanju sonca, kar je dobro spričevalo za opazovalni dar tega zanimivega naroda. Zanimiva je tudi njegova pisava. Še danes se da natančno zasledovati, kako so se iz prvotne slikovne pisave razvili stilizirani znaki in iz teh pismenke.

Veliko uganjanja

je bilo že o tem, od kod izvirata to staro-

avno ljudstvo in njegova kultura. V tej zasledimo azijske kakor kitajske vplive, način, kako so gradili, kaže na srednjo Azijo, a jezik sliči brezpogojno praktičnišči.

Globoko v temnem starem veku se je kultura Majev prvič razcvetela, potem je ugasnila, a v šestem stoletju po našem štetju se je znova razbohotila. In nato je

nenadoma propadla,

kakor da se je vdrla v zemljo. Od sredine šestega stoletja ni nobenega sledu več, ki bi dokazoval, da je to ljudstvo še eksistiralo. Kako se je moglo to zgoditi?

Prof. Cook z geološkega zavoda v New Yorku razlaga to skrivnost na sledeči način:

Maji so bivali najrajši na gozdnatih gričih, dočim so doline uporabljali za ceste in vodne poti. Ker se je ljudstvo naglo množilo, mu je

zmanjkalo prostora,

začelo je izsekavati na veliko gozdove, da bi dobilo več prostora. S tem pa so peščene mase gričev izgubile oporo in hudoourni nalivi, ki so v teh krajih zelo pogosti, so odnašali zemljo in pesek v dolino. Zemlja in pesek sta zasula ceste, vodne struge, prekope, doline so se spremenile v močvare, dolge deževne dobe so preprečile varnostne ukrepe. V novih močvirjih so se zaredile dotlej neznane žuželke,

moskiti,

z njimi so prišle v deželo mrzlice in kuge. Moskiti so odločili usodo Majev: polovica jih je umrla za kugami, druga polovica je morala pobegniti in se je v tujih ljudstvih deloma nasilno deloma položno izgubila, kjer Maji danes še obstoje, so le

parije v tuji službi...

Neracionalno gospodarjenje z gozdovi, slučajni nastop večjega števila deževnih let in končno strupena žuželka so uničili ljudstvo, ki je šlo v času zadnjega razcveta kakšnih 60 milijonov duš na tesnem prostoru. Nekaj podobnega, dasi v manjšem obsegu, doživljamo še danes tu in tam v tropskem pasu, zlasti pa na Kitajskem.

Kako si ohraniš vitko linijo

Nič šampanjca in piva, malo mesa in mnogo gibanja

Pred vsem ne smeš uživati masla, pravi blokerni prot. Dodds z londonske univerze, kajti maslo spada med najbolj redilna živila in funt masla ne vsebuje nič manj nego 3600 kalorij. Pri tem delajo večino ma se napako, da ga uživajo na suhorju namesto na kruhu, misleč, da je suhor manj škodljiv, kar pa ni res.

Tudi vrednost telovadbe precenjujejo. Telovadba krepki telo in ga dela prožnega, za plinije pa je skoraj brez pomena.

Kdor se hoče znebiti kalorij, ki jih je naprtil s sladkorjem, naj se vzdrži 10 minut tenisa. V koscu piva pa je kalorij že za pol ure tenisa ali za 5 milij sprehoda. Večina ljudi, ki pijejo pivo, bi se menda sploh ne mogli dovolj nagibati, da izpottijo kalorije,

Šahovski mojstri kot diplomati

Sovjetskemu poslanstvu v Pragi pripada od nedavna legacijski tajnik Iljin - Genevski, katerega pozna mednarodni šahovski svet prav dobro od njegove senzacionalne zmage nad veleojstrom Capablancu na moskovskega velikem turnirju. Kot sodelavec ljudskega poverjenika Krilenka si je Iljin - Genevski pridobil velike zasluge za pospeševanje šahovske igre v Rusiji. Tu je danes na premnogi šolah obvezen predmet. Sedaj pripravlja zanimiv spopad med češkim veleojstrom Flohrom in zmagovalcem na vseruskem mojstrskem turnirju Botvnikom. Ta turnir se bo vršil v začetku prihodnjega leta v Moskvi in bo važen zato, ker bo po vojni od Evrope ločeni ruski šah tu znova stopil v stik z mednarodnim šahovskim življenjem.

Sicer pa Iljin-Genevski nikakor ni edini mojstrski šahist, ki ima tudi kot diplomat kakšno večjo ulogo. Pred nekoliko leti je Kubanec Capablancu zastopal svojo domovino kot akreditiran poslanik v New Yorku, a znameniti mojster Sultan Khan pripada v Londonu spremstvu nekega indijskega vladarja, čigar nečakinja Fatima si je letos na turnirju v Hastingsu priborila damsko prvenstvo za Anglijo.

Koklja — mačeha mački

Materski instinkt je pri živalih močno razvit in znani so nešteti primeri, ko so bile živali pripravljene na skrajne žrtve za svoj naraščaj. Da bi se pa žival zavzela za mladiča druge živali, se zgodi bolj redkokoma.

Kljub temu se je primeril takšen slučaj s kokljijo na neki kokišnji farmi v angleškem Norfolku. Tam je koklja prevzela matersko skrb za mlado mačko, ki jo je mati neoblegno ostavila. Koklja je najprej vabila mačko za seboj v jamo, ki jo je izkopala zanj to jo je vzela tam pod svoje peroti. Stori la je vse, kar je bilo v njeni moči, da si je pridobila mačkino zaupanje. Grzela jo je kakor svoje piščance in mački je bilo to neskončno všeč ter je zadovoljno kukala koklji izpod perja. Tako je negovala mačkinega mladiča osem dni, nakar so vzeli mačko ljudje v svojo oskrbo.

Ko se začno krvne cevi poapnavati, deluje uporaba naravne »Franz Josefove« grenčice na redno izpraznjen čreves in zmanjša visok navelj krvi. Mojstri zdravniške vede priporočajo pri starostnih pojavih različne vrste »Franz Josefove« grenčice, ker odpravi zastajanje v žlednem črevesnem kanalu in leno prebavljanje ter omili dražljivost živcev. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Boj zimi

V Parizu imajo razstavo ogrevalnih naprav, kjer vidiš ogromne peči za ogrevanje oddaljenih prostorov

Trebuha zemlje

Neka ameriška petrolejska družba je sporočila, da se je posrečilo njenim vrtnim strojem doseči globločino 3110 m pod površino zemlje. Dosedanji rekord je znašal nekaj manj nego 3000 m.

Na prvi pogled, če upoštevamo težave, s katerimi se v zemeljski skorji dosegajo takšne globline, se nam vidi takšen uspeh nekaj ogromnega. Če pa primerjamo s tem 3 kilometrskim uspehom razsežnosti zemeljske oble, se nam mora videti ta rekordna zmaga današnje tehnike precej klaverna.

6380 km nas v višini morske gladine loči od zemeljskega središča in 12.760 km znaša zemeljski premer. Zemeljska skorja meri okroglo 70 km, to se pravi komaj dvestotinko premera. V primerjavi bi bilo to nekako razmerje med jabolkom in njegovo lupino. A najgloblji rov, ki smo ga izvrtali v zemeljsko skorjo, znaša komaj dve desetini del — to je komaj najvrhnejša plast jabolčne lupine.

Iz teh števil razvidimo, kako malo poznamo notranjost naše premičnice iz izkušnje. Pri tem pa je treba reči, da ni za dogleden čas nobenega upanja, da bi prodrli kaj globlje vanjo. V najboljšem primeru bomo dosegli tucat ali dva kilometrov in še zdavnaj ne bomo dospeli do tistega neznanega oceana zemeljske notranjosti, kjer se prava notranjost šele začneja.

Petero stopenj življenja

Zanimiva razdelitev človeške dobe

Življenjepisi znamenitih kakor povprečnih ljudi nas uče, da se nam v bistvenem, v duševnem pogledu nikakor ni treba starati, celo če se fizično staramo. To hoče povedati znana dunajska psihologinja prof. Charlotte Bühlerjeva v svojem novem delu »Človeško življenje kot psihološki problem«.

O ročnem delavcu, n. pr. ne moremo trditi, da je že odpravljen, ko fizično ni več na višini. Do 45. leta nekako je človek fizično na najvišji stopnji in do te dobe bo mlajši delavec, kjer je treba telesnega dela prekašal starejšega, a ta ga bo do 55. leta, ko se po biološki socialni shemi pričena za človeka v tem oziru propadanje, prekašal, kar se tiče izkušnje, znanja, čuta dolžnosti in podobnih stvari. Še ugodneje stoji stvar

pri intelektualnih poklikih.

Tu se duševna zrelost z ostaritvijo telesa šele pričena in vemo za nešteto primerov šestdeset-, sedemdeset-, osemdesetletnikov in še starejših, ki so ustvarili pomembne stvari kot državniki, učenjaki, umetniki itd.

Seveda so različni načini življenja, ki so navezani popolnoma na fizično mladostnost. Igralka, ki ji je glavna prednost mladostna mičnost, bo kmalu nemogoča na odru, »prestara«, in Casanova je že pri 40 letih odpravljen mož, ki se mu vidi življenje bedno in nekoristno. Čisto drugače pa sodi kakšen Alexander v Humboldt: »Starost sem si predstavljal vedno mikavno, bolj mikavno od vseh drugih življenjskih dob in sedaj, ko sem dospel do nje, so moja pričakovanja skoraj presežena. Premišljujoče, raziskavaajoče, opazujoče življenje je prav za prav najvišje in v nekem oziru se da uživati samo v višji starosti.« Ta veliki učenjak in državnik je videl čisto določno svoj smoter v tem, da izpopolni svojo osebnost in v tem, da pusti vsako starostno dobo dozoreti po njeni posebnosti. S takšnim smotrom pa more človek premagati strah pred starostjo in jo napraviti

bogatejšo in globljo od mladosti.

Mladi človek deluje v glavnem iz veselja do dejanja, starejši iz čuta dolžnosti do svojega dela, do skupnosti, do družine. Carnegie, ki si je v mladih letih pridobil neizmerno bogastvo, je začutil nekega dne

Čarovnica iz Spandava

Neverjetna babjevernost v dobi tehnike

V berlinskem predmestju Spandau je živel neki prizigalec svetilk s svojo ženo že 29 let v mirnem zakonu. Pred nedavnim sta dobila

podnajemnika,

s katerim sta se vselila v hišo preprij jez, a se ga nista mogla znebiti. V svoji stiski sta šla do neke Jenschokowske, ki jo ves Spandau pozna kot »čarovnico«. Zenska se je spravila takoj na delo. Pomešala je nekaj soli in moke, potresla to mešanico po tleh, izgovorila nekoliko skrivnostnih besed — in si dala za ta hokuspokus plačati 20 mark.

Presenečenje obeh zakoncev je bilo veliko, ko se je tri dni pozneje podnajemnik

izselil.

Seveda sta to pripisovala čarovni moči Jenschokowske, ki ju je dobila na ta način kot stalna klienta v oblast. Da bi ju še bolj privezala nase, si je sama izmislila razne kolobocije, ki bi zahtevale njene pomoči. Tako je možu nekega dne zaupno natvezila, da ga žena vara, a ženi je isto tako zaupno odkrila, da skače mož

čez plot.

Bila je toliko previdna in jima je zabičala, da ne smeta drug drugemu povedati teh odkritij, ker bi ju drugače doletela smrt. Tako sta mož in žena kuhala brez vsakega razloga jeo drug na drugega, družinski mir je šel rakom živžgat, a »čarovnica« je iz njiju polagoma iztisnila več sto mark za vse mogoče »pripomočke«, ki naj bi ju napravili spet zvesta. To je šlo tako dolgo, da je mož zvedel za nekega

»čarovnika«

in se obrnil za pomoč še k njemu. Ta si je dal spet dobro plačati in mu je svetoval, naj postavi ženo zaradi »nezvestobe« na odgovor. Mož je temu nasvetu sledil, žena

Prava dobrota

današnjih dni so izborna oblačila in izvrstni štofi za gospode v takih fini kvaliteti in po tako nizkih cenah kakor jih nudi trdka

Drago Schwab v Ljubljani.

Naprstnik drži šivanko

V nizu novih patentov bo gospodinja gotovo najbolj zanimal novi naprstnik, ki je tako napravljen, da drži šivanko.

ANEKDOTA

Kraljica Luiza je imela starega služabnika Heinricha, ki ga je zelo cenila. Nekoč je srečala kavo v nekem zdraviliškem kraju in je menila: »Nikjer ne pije človek tako dobre kave kakor tu.« — »Da, veličanstvo, to dela moralna voda,« je dejal Heinrich modro in je začudeno pogledal, ko se je začela vsa družba krohovati. Kraljica pa je rekla z nasmehom: »Mislim, gospoda, da smo dobrega Heinricha samo napačno razumeli. Kdor hoče s pridom uporabljati mineralno vodo, mora živeti preprosto, zmerno in tiho, tako da mu je mineralna voda obenem moralna. Dragi Heinrich, prinesite mi še kozarec mineralno - moralne vode.« In Heinrich je ponosno prinesel ta kozarec vode, rekoč: »Nič me ne razume bolje nego naša dobra kraljica.«

VSAN DAN ENA

»Prosim vas, stopajte nekoliko počasneje po lestvi mimo tega okna. Rad bi videl, kakšno pohištvo ima stranka pod nami.«

P. H.:

Življenje — film

Roman

I. P O G L A V J E

Nu da — kadar je stvar taka, ni več pomoči. Konec.

Danes meni, jutri tebi! Čez mesec dni ne bo nihče več govoril o njem — življenje hiti, vsak dan prinaša nove senzacije.

Dr. Peter Milkovič vzdigne glavo iznad pisalne mize in mirno, stvarno presteje pisma, ki jih je pravkar zalepil. Štiri so. Naslovi na ovojih so pravilno in skrbno spisani.

Odvemik dr. Peter Milkovič se smeja. Malokdaj v življenju je pisal tako skrbno in vestno, kakor v tem trenutku, ko sedi sam v svoji pisarni. Uradne ure so minile — pisarniški vodja in zala gospodična strojeopiska sta zdavnaj odšla.

Večer je, osem bo kmalu.

Ozki obraz dr. Milkoviča, mlad, odločen, razumen, osončen z rahlo posmehljivo svetskega človeka, ki ne pozna višin in globin življenja samo s poklicnega vidika, vztraja dokaj časa v svojem smehljaju. V smehljaju, ki daje zalim, malce lahkomišelnim črtam čudno dober izraz.

Štiri pisma. To zadošča. Eno državnemu tožilstvu, Drugo odvetniški zbornici, Tretje gospodični Liji Lindijevi. Četrto pisarniškemu vodji, gospodu Karlu Adamiču.

»Ta se bo čudil,« dé dr. Milkovič — nato pa mahoma vstane iz pisalne naslanjača.

Njegova postava je vitka, žilava. Vsi sklepi so kakor guma. Sportnik je. Komaj mesec dni bo tega, kar si je stekel državno mojstrstvo v tenisu.

Z malo, negovano roko si pogladi gosto temo in se ozre po sobi. Dve, tri dobre oljate slike na stenah — to daje trezni pisarniški sobi nekaj barve. Dva klubnjaka, mehke preproge, ležalna zofo, po kateri se valja nekaj razmetanih uradnih spisov. V kotu je visoko zrcalo. Prav za prav je tukaj odveč, a dr. Milkovič se časih rad prepriča o svoji vnvanji podobi.

Zdaj odpre vrata v sosedno sobo. Pogled mu zleti po omarah za akte. Tu je kraljestvo njegovih uslužbencev. In tamle so vrata v čakalnico.

Dr. Milkovič se zložno izprehaja po vseh treh prostorih. Povsod gori električna luč. Okenske zaveso so spuščene. Brenčeti hrup uličnega življenja se le pridružno razlega do tod. Tam spodaj pa vrvi središče mesta v svojem večernem nemiru in meče slapove svetlobe v mračno, pomladno nebo.

Milkovič obstane. V duhu razločno vidi pisano reko ljudi na ulici, bleščeče iskrenje svetlobne reklame ob pročeljih in opojni vrtinec zabave po kavarnah in plesiščih, kjer se po godbi sučejo elegantne dvojice ter obhajajo svoje tange in rumbes.

»Naj se,« zamrmra in nehoti še sam napravi nekaj zibajočih se korakov, kakor da bi res slišal godbo.

Trenutek ali dva stoji negibno. Smehljaj na njegovem obrazu je ugasnil. To ni več obraz tridesetletnega moža; tako je, kakor da bi bila padla nanj naličnica in ga storila nepredvidnega.

Okrene se in krene nazaj v zasebno sobo.

Tam odpre okno. Vsa vrata so ostala odprta.

Mlačni večerni zrak se razlije v sobo in zvrtinči cigaretin dim, ki visi pod stropom.

Dr. Milkovič nekajkrat globoko zasope.

Sveži zrak! Tako. Ta je zadnji. Nekaj pidi pod zemljo ga ne bo več — nikoli nobenega več.

Nato zapre okno in obstane ves raven in napet. Njegovi gibi so polni odločnosti. Vrne se k pisalni mizi in izdere enega izmed stranskih predalčkov. Samokres vzame, ki leži v njem. Kovinasti ročaj se svetlo in prijazno zaiskri v električni svetlobi.

»Priatelj —« reče dr. Milkovič s tihim, zamišljenim glasom.

Slišati je, kakor da bi ga miloval.

Da, prav za prav bi lahko opravil to reč doma, na svojem zloženem samskem stanovanju. A potem bi imela prijazna gospodinja jutri mučne sitnosti. Ne — spodoben človek tega ne stori. Glede na dobro pohištvo in drago preprogo bi bilo nesramnost.

Tako je!

S komaj opaznim skomigom ramen se odvrne od pisalne mize, držeč orožje v roki. Pazljivo odpre varovalo. Šest strelcev je v njem, to ve.

Nu — saj bo eden dovolj.

Ozre se na zofo. Da — zlekčiti se nanjo — zaspati poslednje spanje. Kratak pritisk na petelina — pa si dober do sodnjega dne.

Kdo ve, ali človek še čuti ko mu svinčenka raztrga možgane?

Čudno da more drobna luknjica v glavi vse izbrisati? Hm — kakopak. Dobro, da ima človek vsaj moč, upihiti svoje življenje, ko že zoper rojstvo ni pomoči.

Da — kdo ve, ali res nič ne čutiš?

Dr. Milkovič zamišljeno ogleduje samokres.

Tudi to bo še videl — čeprav je zelo nevažno. Vedel bo, vsaj majhen kosček sekunde — a kaj mu pomaga?

Tu, v pisarni, se mora zgoditi.

Usta se mu stanjšajo v črto.

»Vendarle —« reče s stisnjenim nebom in se zagleda strmečega v veliko zrcalo. Kakor ponevedoma je stopil predenj.

Da — vendarle — to senzacijo še vzame s seboj! In konec koncev je prav vse eno, ali ga najde vrli Adamič jutri na zofi ali na tleh pred zrcalom. Strašno vse eno je.

Tako misleč vzdigne desnico.

Upogne jo in nastavi cev malega, leskečočega se orožja na senec, še vedno strmeč v svojo sliko.

Bled, miren obraz. Še nikoli v življenju, tako pomisli, se ni toli napeto in pazljivo ogledoval. V tem trenutku se zdi samemu sebi zelo čuden; tako mu je, kakor da bi šele zdaj videl svoj pravi obraz.

Obraz, ki ne laže več. Ki nič več ne laže. Obraz — gol in pošten, z očmi, v katerih ni več upanja.

Roka omahne.

Hej? Pa ne da bi ga bilo strah?

»Nezmisl!« zakliče sliki v zrcalu.

Iznova vzdigne orožje. Krepko pritisne cev na senec. Prst se tipaje uleže ob hladno jeklo petelina.

»Še majhen pritisk, pa doživim svojo lastno smrt,« pomisli. Doživim? To ni prava beseda. Obide ga, da bi se zasmejal.

Toda obraz v zrcalu ostane negiben.

Kaj pomeni to čudno šumenje v glavi? Takoj bo konec, pravi blodna misel, ki mu še prešine možgane.

Kazalec pritisne za spoznanje krepkeje na petelina.

V tem trenutku, v drobni sekunde na pragu večnosti, obide drja Milkoviča blazen privid:

Ženski obraz, kakor iz krede, se začrta v zrcalu zraven njegovega obraza, in ženski glas strastno zapjeje:

»Pustite to!«

Čudna reč je stati na pragu med tem in onim svetom in mahoma začuti človeški glas, poln obupa in čarobne moči, ki te potegne nazaj.

Dr. Milkovič se okrene.

Ne, ni privid.

Res stoji ženska na pragu. Elegantna, smrtnobleda, dekliškolepa ženska; njena usta so še odprta od krika, ki ga je pravkar zagnala.

ALI STE ŽE BILI V MODNI TRGOVINI

Frank Abe

Igrišča ulica 3, za dramskim gledališčem, in se prepirali o nizkih cenah modnega, galanterijskega blaga, konfekcije. Plašči, že od 175 Din, obleke od 40 Din, voleno blago od 25 Din, kravate 4 Din, nogavice od 2.75 Din i. t. d. samo pri F. ABE.

VENDAR samo
F. SCHNEIDER
GLAZBILA

ker so najpopolnejša in najcenejša, pravi tisoče in tisoče mojih strank

Violine	od 71,- dalje	Havajske gitare
Gitare	148,-	klavirske harmonike
Mandoline	98,-	saksosoni, trobije in t.d.
Harmonike	75,-	po najnižjih cenah

NAJVEČJA DOMAČA STROKOVNO
ODPREMNA TVRDKA GLAZBILA
KRALJEVSKI OVORNI DOBAVITELJ

F. SCHNEIDER
PROIZVOD GLAZBIL IN POTREBŠČINA
ZAGREB, Nikoličeva ul. 12/c
ZAHTEVAJTE BREZPLAČNI POUČNI CENIK

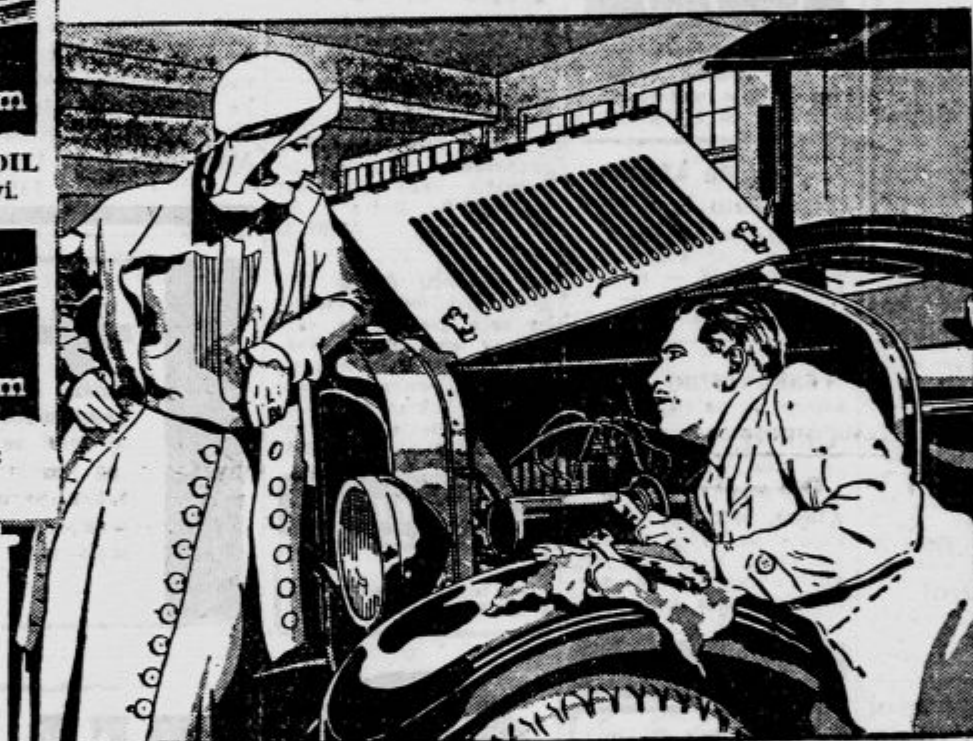
GARGOYLE MOBILOIL
Bati še kakor novi.

51 000 km

13 000 km

»POCENI« OLJE:
Bat je izjeden!

„Teh tisoč Din bi si bili lahko prihranili“

še po 50 do 60.000 km smete misliti na popravilo. Medtem pa vam je bilo potrebno že po 13.000 km. Tako zvano »poceni« olje privede celo pri normalnem obteženju do prerane izrabe motorja.

Izkušeni avtomobilisti potrjujejo, da Gargoyle Mobiloil sigurno prepreči izrabo. Ti radi plačajo nekoliko dinarjev več za Gargoyle Mobiloil, ker se jim to izdatno poravnava s prihranki na popravilih.

Vedno samo

GARGOYLE MOBILOIL

PRIHRANILO VAM BO

STROSKE NA POPRAVILIH

Pazite samo na to, da je
pomba nepoškodovana.

POJAVIH STAROSTI

pomagajo preparati dr. R. Vajsa, ki se izdelujejo iz učinkovitih žlez, a vsebujejo tudi vitamine, pridobljene z ultravioletnim zračenjem. Preparati

VIRILINE IN FERTILINE

(za moške)

(za ženske)

dovajajo človeškemu telesu one substance, ki manjkajo zaradi starosti, čijih nedostatek povzroča pri ženi nervoznost, depresijo, tegobo in naval krvi, pri moških pa nespanje, depresijo in druge duševne in telesne znake starosti.

FERTILINE in VIRILINE pridejo v promet posebno, in to v zavojčkih po 40 tablet (za 13 dni) in 100 tablet (za 33 dni), a se dobe v vseh lekarnah, po poštne povzetju pa se lahko naroče v lekarni Mr. D. M. Jankovića, Beograd, ali v lekarni S. Mitelbaha, Zagreb.

Zastopstvo za kraljevino Jugoslavijo:

MIBRA, kem. farm. preparati, Zagreb, Marulićev trg 11

Ogl. reg. pod S. Br. 11011/1933

Kurje perje

nečohano kg po Din 5.— pri najmanjšem odjemu 15 kg razpošilja vsaki čas proti povzetju 10402

VILJEM ABT, eksport MARIBOR

Neveste! Gospodinje!

Najlepši okras Vašega doma je perilo, zavese, posteljna pregrinja. — Najfinije in najprejnejše ga okrasite z vezanjem od vrčke

Matek & Mikeš, Ljubljana,

polg hotele Struželj
Izdelujemo gumbice, prebadamo šablone, predtiskujemo čisto žen. roč. dela, imamo specialni entel za obleke in vojene, stvarimo in entleme. Vsekdo že ve, da imamo največjo in najmodernejšo vezilnico. Ker sami delo sprejemamo, ga sami nadziramo, zato Vae tudi najboljša potražemo. 79

Kožuhovina

ELIGIJ EBER, Ljubljana, Kongresni trg 7.

Najbogatejša izbira

polarnih lisic
srebrnih lisic
Persianerjev
Astrahana
Seala
Bisamov
Nutrie

Moderna konfekcija

kožuhastih plaščev, jopic, večernih jopic in keprov, mufov, krznenih garnitur po najnovjših pariških in dunajskih modelih.

in vseh ostalih vrst krzna. Moderniziranje kožuhovin.

NIZKE CENE! DOBRO BLAGO! SOLIDNA POSTREŽBA!

ZAHVALA

Za obilne dokaze iskrenega sočutja povodom težke izgube našega ljubljeneega soproga, očeta, brata

Antona Grošlia

posestnika in trgovca

izrekamo tem potom najiskrenejšo zahvalo. Posebno zahvalo smo dolžni č. duhovščini, Sokolskemu društvu Ziri, gasilskima društvoma Ziri in Dobračeva, žirovskim trgovcem, ljubljanskim trgovcem F. Urbancu, I. C. Mayerju, Schneider & Verovšku, učiteljsstvu, pošti, orožnikom, graničarjem, finančni kontroli, vsem darovalcem vencev in cvetja ter vsem, ki so mu izkazali čast na njegovi zadnji poti.

Ziri dne 13. oktobra 1933.

RODBINA GROŠLIJ.

11041

Izšla je

Blasnikova

Velika Pratika

ZA NAVADNO LETO 1934

ki ima 365 dni.

»VELIKA PRATIKA« je najstarejši slovenski koledar, ki je bil že od naših pradedov najbolj upoštevan in je še danes najbolj obražtan.

V »Veliki Pratici« najdeš vse, kar človek potrebuje vsak dan: Katoliški koledar z nebesnimi, sončnimi, luninimi, vremenskimi in dnevnimi znamenji; — sončne in lunine mrke; — lunine spremembe; — poštne dolžbe za Jugoslavijo; — lestvice za kolke, za pobornice, kupne pogodbe in račune; — konzulate tujih držav v Ljubljani in Zagrebu; — vse sejmne na Kranjskem, Koroskem, Štajerskem, Prekmurju, Medžmurju in Julljski Benečiji; — pregled o koncu brejosti živine; — popis vseh važnih domačih in tujih dogodkov v preteklem letu; — tabele za računanje obrestí; — življenjepise važnih in odličnih oseb s slikami; — oznanila predmetov, ki jih rabi kmetovalec in žena v hiši.

Cena 5 Din.

»VELIKA PRATIKA« se dobi v vseh večjih trgovinah in se lahko naroči tudi pisмено pri založniku

tiskarni

J. Blasnika nasl. d. d.
v Ljubljani

Prostovoljna sodna dražba

V četrtek, dne 19. oktobra 1933 ob 10. uri popoldne se vrši v Framu prostovoljna javna sodna dražba v zapuščno Vidmar Ivana spadajočih zemljišč in premoženja. Prodalo se bode posamezno vinograd z vsemi poslopji, travnik, njiva, tehnična-mostovnica. Izkupilo je plačati 1/3 v 14 dneh, 1/3 v 3 mesecih, 1/3 v 1 letu. Izkupilo se plača 1/2 v gotovini, 1/2 v hranilnih knjižicah.

Natančnejši dražbeni pogoji se zamorejo vpogledati pri sreskemu sodišču v Mariboru soba št. 4 ali pri dr. Stajnko Mihaelu, advokatu v Mariboru, Aleksandrova cesta 10 in ev. v pisarni dr. Modic Ivana, advokata v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 5. 10952

ZAHVALA.

Vsem, ki ste z nami sočustvovali ob izgubi naše ljubljene matere in stare matere

JERE GROM

jo ob boleznih posečali, ji bolezen lajšali, posebno prečastitemu kanoniku g. Ferjančiču in vsem, ki ste obsuli mrtvaški oder s cvetjem, posebno upravi in članom gledališča v Mariboru za poslana krasna venca in vsem, ki ste jo spemili na poslednji poti — naša iskrena zahvala.

Novo mesto, 14. oktobra 1933.

11033

ZALUJOČI OSTALI.